

Geredigeerd woordelijk verslag van een openbaar verhoor van de parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag op 18 november 2020 in de Enquêtezaal van de Tweede Kamer te Den Haag.

Gehoord wordt **de heer G.H. Blankestijn**.

Aanvang: 14.00 uur

Voorzitter: Van Dam

Griffier: Freriks

Verder zijn aanwezig de leden van de commissie Van Aalst, Belhaj, Van Kooten-Arissen, Kuiken, Van der Lee, Leijten en Van Wijngaarden,

en enkele medewerkers van de ambtelijke ondersteuning.

De **voorzitter**:

Ik heropen de vergadering van de parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag. Wij gaan zo beginnen met het verhoor van de heer Blankestijn. Dat was gepland voor 12.30 uur vanmiddag. We zijn inmiddels anderhalf uur verder, omdat we wat uitloop gehad bij het verhoor vanmorgen. Ik wil de bode vragen om de getuige binnen te geleiden.

Meneer Blankestijn, van harte welkom bij de parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag. Laat ik beginnen met het aanbieden van mijn excuses dat wij u anderhalf uur later dan gepland spreken, maar ja, soms lopen de dingen langer. Ik hoop dat u desondanks hier goed aan de start verschijnt; laat ik het zo maar zeggen.

De heer **Blankestijn**:

Zeker.

De **voorzitter**:

U wordt in dit verhoor gehoord als getuige. Dat vindt plaats onder ede. We zullen u specifieke, gerichte vragen stellen. U helpt ons als u daar ook specifieke, gerichte antwoorden op geeft. We hebben het over de Belastingdienst en over de toeslagen. Dat is een wereld met jargon en afkortingen. Wij proberen ook voor mensen die meekijken het zo helder mogelijk te doen. Misschien dat u ons daarin wil helpen.

De heer **Blankestijn**:

Ik zal mijn best doen. Misschien moet u mij af en toe helpen.

De **voorzitter**:

Ja, dat begrijp ik ook volkomen, maar als u ons helpt, helpen wij u. U kunt de microfoon aan laten staan tijdens het verhoor.

Als ik het goed begrepen heb, was u van 1 september 2011 tot 21 september 2018 werkzaam als directeur Toeslagen binnen de Belastingdienst?

De heer **Blankestijn**:

Dan moet ik toch corrigeren: tot 1 december 2018.

De **voorzitter**:

Tot 1 december 2018. Prima. In dit verhoor zullen wij vooral stilstaan bij de werking van de CAF-teams, het rapport van de Nationale ombudsman, Geen powerplay maar fair play, en signalen van de werkvloer over de fraudeaanpak. Dat zijn allemaal zaken die aan de orde komen. U heeft de commissie op voorhand een position paper doen toekomen. Die hebben wij ontvangen en die hebben wij gelezen. Hij is inmiddels ook geplaatst op de site van onze commissie op de Tweede Kamerwebsite.

Wilt u de eed of de belofte afleggen?

De heer **Blankestijn**:

De eed.

De **voorzitter**:

De eed, prima. Ik vraag u om met die eed te bevestigen dat u straks de waarheid, de gehele waarheid en niets dan de waarheid zult verklaren. Om dat te bevestigen wil ik u vragen om te gaan staan. Als u twee vingers van uw rechterhand omhoog wilt steken en mij na wilt spreken: zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer **Blankestijn**:

Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De **voorzitter**:

Dan staat u nu onder ede. Ik verzoek u om weer te gaan zitten. Ik heb begrepen dat u eerst van de gelegenheid gebruik wilt maken om een korte openingsverklaring af te leggen. Met

"kort" hadden wij bedacht dat het maximaal zo'n twee minuten zou kunnen duren. Daar wil ik u nu toe in de gelegenheid stellen.

De heer **Blankestijn**:

Ja, ik wil heel graag van de gelegenheid gebruikmaken om uit te spreken dat ik het heel erg vind dat veel ouders de dupe zijn geworden van de uitvoering van het werk dat wij gedaan hebben, en in de brede zin van de uitvoering van de Wet op de kinderopvang, met name. Dat doet pijn bij heel veel mensen. Daar is groot leed door veroorzaakt. Dat vind ik heel erg. Dat wil ik uitspreken. Onder mijn verantwoordelijkheid is binnen de Belastingdienst/Toeslagen hard gewerkt daaraan. Er zijn fouten gemaakt, onder mijn verantwoordelijkheid. Daar zullen we het over hebben. Ik probeer zo goed mogelijk daar antwoorden op te geven en om te verklaren hoe dingen gebeurd zijn, vanuit welke optiek. Het is zeker niet de opzet om dat te laten klinken als een excuus of wat dan ook, in de zin van "ja, maar het kon niet anders" of zo. Ik wil graag verklaren waarom. Ik probeer zo veel mogelijk toe te lichten. Ik ben in die zin blij dat ik de gelegenheid heb om hier te kunnen verklaren. Het is voor mij namelijk de eerste keer dat ik in dit dossier ergens een verklaring mag afleggen.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel, meneer Blankestijn. Dat was een duidelijke openingsverklaring. Dan wil ik nu het woord geven aan de mensen die feitelijk met u in gesprek gaan. Dat zijn in eerste instantie mevrouw Kuiken en mevrouw Van Kooten-Arissen. Mogelijk heeft mevrouw Leijten aan het eind van het verhoor ook nog een vraag voor u. Ik geef het woord aan mevrouw Kuiken.

Mevrouw **Kuiken**:

Meneer Blankestijn, fijn dat u hier bent om te verklaren. U geeft ook aan: ik wil graag verklaren. Mijn allereerste vraag is over de context. U was directeur Toeslagen. De heer Veld was uw directeur-generaal. Correct? En de heer Blokpoel was de algemeen directeur Belastingdienst rond dezelfde tijd dat u startte. Correct?

De heer **Blankestijn**:

Een kleine aanvulling. Peter Veld was mijn directeur-generaal tot hij wegging. In de organisatiestructuur van de Belastingdienst is een aanpassing gedaan. In de loop van 2015 is bekend geworden dat we naar een raad van bestuur-besturing zouden toegaan. Dat betekende dat Hans Blokpoel directeur werd van ... Hij heette toen "COO", chief operations officer. Dat betekende dat Hans Blokpoel toen de leiding zou krijgen -- dat is ook

geëffectueerd per 1 juni, sorry, per 1 januari 2016 -- als directeur van het conglomeraat, zoals dat heette, Belastingen en Toeslagen. Daar vielen naast de belastingregio's -- ik moet zeggen de "belastingsegmenten" -- en Toeslagen ook de Centrale Administratie en de BelastingTelefoon onder.

Mevrouw **Kuiken**:

Wat betekende dat? Daarvoor was u meer gelijkwaardige collega's en daarna was hij meer uw meerdere? Moet ik dat zo opvatten?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

Wat betekende dat in verhouding tot Toeslagen? Op het moment dat er iets op uw onderdeel plaatsvond, moest u daarover rapporteren, verantwoordt aan de heer Blokpoel?

De heer **Blankestijn**:

Ja. Ik heb ook gewoon de gesprekken met de heer Veld, mijn dg, gehouden, maar Hans was wel vanaf die periode aangewezen als mijn leidinggevende, tot zijn vertrek in december van 2016.

Mevrouw **Kuiken**:

Goed, deze noteren we. We zullen straks nog wat vragen over uw relatie met de heer Blokpoel. Ik wil van u weten wat eigenlijk het verschil is tussen fraude en oneigenlijk gebruik.

De heer **Blankestijn**:

Misschien wil ik eraan toevoegen dat ... Kijk, als je een wet moet handhaven, dus moet controleren of mensen voldoen aan hun verplichtingen, dan kunnen mensen fouten maken. Oneigenlijk gebruik wil eigenlijk zeggen dat mensen geen recht hebben, maar het wel gebruiken. Dat kan het gevolg zijn van fouten, maar het kan ook het gevolg zijn van dat mensen opzettelijk dingen doen. Ze hadden kunnen weten dat ze geen recht hadden of ander recht hadden. Dus daar zit wel een grens.

Mevrouw **Kuiken**:

Dus u zegt: eigenlijk gaat het over onopzettelijk en niet-bewust. Het verschil zit tussen bewust en niet-bewust. Kan ik hem zo correct kort door de bocht samenvatten?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

Wij weten nu dat we dat niet terugzien in de aanpak van de kinderopvangtoeslag, dat dat verschil er eigenlijk niet meer is in de wijze waarop ermee omgegaan wordt. Hoe kan dat?

De heer **Blankestijn**:

Misschien wilt u voor mij toelichten wat u daarmee bedoelt?

Mevrouw **Kuiken**:

We zien dat er eigenlijk sprake is van oneigenlijk gebruik bij sommige ouders, maar dat er toch gehandhaafd wordt alsof er bewust is gehandeld.

De heer **Blankestijn**:

Ik moet zeggen dat ik dat niet herken. Kijk, wat wij doen, of deden, in de uitvoering van de controle van toeslagen, is kijken of mensen ook inderdaad dat recht hadden. Daar waren heel veel controles voor. Dat is een groot geautomatiseerd proces, met het nieuwe toeslagensysteem ...

Mevrouw **Kuiken**:

Ja, maar dat was niet mijn vraag. Ik zal u even helpen. Als u zegt: er is sprake van fraude, dan ga je uit van opzet of in ieder geval opzettelijk handelen tot. Daar hoort volgens de wetgeving, die u goed kent, een bepaald regime bij, zoals sancties, boetes, handhaving. Op het moment dat je zegt "er is niet helemaal volgens regels gehandeld, maar niet zozeer per se opzettelijk of met het doel om daar persoonlijk gewin bij te halen", dan past er een ander regime bij. Dan heb je het meer over het voorlichten van mensen, mensen de gelegenheid geven om goed te maken wat ze misschien niet-opzettelijk niet goed hebben gedaan. Maar dat verschil zien we niet in de wijze waarop er omgegaan is met de kinderopvangtoeslag.

De heer **Blankestijn**:

Ja, nou, dat moet ik, denk ik, wat meer toelichten. Als het gaat over zo'n fraude: wij hebben geen fraude; dat behandelen wij niet binnen de reguliere organisatieonderdelen. Als er een vermoeden is dat er sprake is van fraude, dan komt er een overleg, een zogenaamd selectieoverleg, waarbij het OM aan tafel zit, waarbij je ook met de FIOD kijkt of er sprake van is dat er een strafrechtelijk traject ingegaan moet worden. Die strafrechtelijke trajecten zijn alleen voorbehouden aan de FIOD. Dat gebeurt niet binnen de rest van de Belastingdienst. Dus als er een vermoeden is dat er sprake is van fraude, en er wordt in het

selectieoverleg besloten "wij zien dat op die manier", dan gaat die dat traject in. Dat is een. Twee. Wij hebben -- dat is nog steeds zo -- ook in mijn periode heel veel aandacht besteed aan voorlichting. Dat hebben we alleen gedaan, via de website, en we hebben dat gedaan samen met BOinK. Dat voorbeeld heb ik denk ik al genoemd in mijn position paper.

Mevrouw **Kuiken**:

Laat ik een concreet voorbeeld noemen. We zien natuurlijk nu terug -- en dat weten we ook op basis van stukken nog van dit jaar -- dat als er bijvoorbeeld geen handtekening was, dat alleen al een reden was in die beginperiode om uit te gaan van fraude.

De heer **Blankestijn**:

Dat wil niet zeggen dat er fraude is. Dat wil wel zeggen dat er niet volledig voldaan is aan wat er gevraagd wordt. Dat is niet gelijk fraude. Daar zit echt een heel groot verschil tussen.

Mevrouw **Kuiken**:

Ik ga deze even parkeren. Ik kom er straks met u op terug. We doen het gewoon aan de hand van De Appelbloesem. Ik denk dat dat helpt om niet in een semantische discussie terecht te komen. Het klopt dat in deze zaak ongeveer 2.000 ouders zijn onderzocht. Correct?

De heer **Blankestijn**:

De Appelbloesem speelde voor mijn tijd. Ik ben wel binnengekomen op het moment dat er bijna een Raad van State-uitspraak was, dus ik ken de inhoud van die casus op hoofdlijnen.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar u bent er toch ook van op de hoogte dat dat doorwerkte tot in 2011 en 2012?

De heer **Blankestijn**:

Jazeker, jazeker.

Mevrouw **Kuiken**:

En toen zat u toch al bij Toeslagen?

De heer **Blankestijn**:

Jazeker.

Mevrouw **Kuiken**:

Dus dan kent u toch meer dan alleen maar vanuit de Raad van State ...

De heer **Blankestijn**:

Ik zeg net: ik ken de hoofdlijnen van de casus.

Mevrouw **Kuiken**:

In deze zaak zien we dat het gaat om 2.000 ouders. Kunnen we hierbij zeggen dat het om een groepsgewijze aanpak ging?

De heer **Blankestijn**:

Ik weet niet precies hoe dat tot stand gekomen is, de behandeling in die casus. Ik weet wel dat het om een hele groep ging.

Mevrouw **Kuiken**:

Werd er op individueel niveau gekeken of er werd er op groepsniveau gekeken?

De heer **Blankestijn**:

Dat kan ik u niet zeggen. Dat weet ik niet.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar het ging om 2.000 ouders. Werden die 2.000 ouders individueel beoordeeld of werd er op basis van de groep een oordeel gegeven in de zaak van De Appelbloesem?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb de afwikkeling meegemaakt. In de afwikkeling moesten wij individueel alle zaken afwikkelen. Maar ik ben niet betrokken geweest bij de start van de casus, dus ik weet ook niet hoe dat in de start gegaan is, want die speelde een aantal jaren voor mijn aantreden.

Mevrouw **Kuiken**:

Ja, maar de afwikkeling, hebben we net vastgesteld, speelde nog in 2011 en 2012. U heeft de Raad van State-zaken daarvan gezien, dus u kent de zaak.

De heer **Blankestijn**:

Maar dat gaf ik net aan: wat ik gezien heb, is de behandeling die wij moesten gaan doen op basis van de rechtspraak van de Raad van State. Dat was dus een individuele behandeling.

Mevrouw **Kuiken**:

Klopt het dat ze in de zaak van De Appelbloesem te maken hebben gekregen met een zogenaamde zachte stop en dat ze daarna moesten aangeven: joh, bewijs maar dat je met recht kinderopvangtoeslag hebt gekregen?

De heer **Blankestijn**:

Dat weet ik niet. Wat ik al zei: de casus-Appelbloesem speelde voor mijn tijd, dus hoe dat precies gegaan is, kan ik u niet zeggen. Wat ik wel weet, is dat toen ik binnenkwam deze zaak bijna al onderhanden was bij de Raad van State en ik dus geconfronteerd werd met het feit dat wij waarschijnlijk die terugvorderingen moesten gaan doen. Dat is toen de reden geweest dat we gekeken hebben: ja, maar wacht eens even. Toen ik zag wat het effect zou zijn van de mogelijke uitspraak, die later ook zo kwam van de Raad van State, heb ik het gesprek op basis van die casus en met mijn dg gestart van "jeetje, wat ik daar zie" als het gaat om het niet betalen van de eigen bijdrage en wat de consequenties zijn. Dat heb ik ook in mijn position paper geschreven. Toen heb ik contact gezocht met Peter Veld en ook met het hoofd Fiscale zaken. Toen heb ik gezegd -- ik was natuurlijk net binnen daar -- "Jongens, doen we dat op deze manier? Dit lijkt mij een veel te harde manier. Kunnen we niet proportionaliteit toepassen of kunnen we niet zeggen: laten we dan die eigen bijdragen terugvorderen?"

Mevrouw **Kuiken**:

Waarom vond u het een te harde manier? Want u heeft de zaken bestudeerd. Hoe kwam u tot het oordeel dat het een te harde manier was?

De heer **Blankestijn**:

Wat ik te hard vond, en nog steeds vind, is dat als de eigen bijdrage ook maar voor een deel of helemaal niet betaald is, dan de volledige toeslag moet worden teruggevorderd, terwijl er bijvoorbeeld wel kinderopvang geweest is. Dus die ouders hebben die lasten wel gehad. Dit is voor mij wel een rode draad geweest van mijn handelen op dit dossier, niet De Appelbloesem, maar het dossier eigen bijdragen, ook in de jaren daarna.

Mevrouw **Kuiken**:

Dus u vond de wijze waarop er teruggevorderd werd te hard. U heeft die zaak-Appelbloesem bestudeerd en u heeft meerdere individuele zaken tot u genomen om dat te bestuderen?

De heer **Blankestijn**:

Nee hoor. In de gesprekken die we hadden over wat de Raad van State ging beslissen, hebben we gesproken over: als de Raad van State gaat beslissen dat hier terugvorderingen moet plaatsvinden, dan zou dat in principe voor al die ouders gelden; wat zijn dan de effecten? Toen zag ik ... Dat heb ik met mijn mensen overlegd, ook van Vaktechniek. Dat is mij toen ook verteld: dit is constante jurisprudentie en zo zit ook het ministerie van SZW -- Sociale Zaken en Werkgelegenheid, sorry -- erin. Als de eigen bijdrage dus niet wordt

voldaan, geheel of gedeeltelijk, dan vervalt het recht op kinderopvangtoeslag. Dat was voor mij de reden om te zeggen: nou, is dat echt zo? Nou, dat was echt zo.

Mevrouw **Kuiken**:

Wie bepaalde dat dat echt zo was?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb dat later ook uit de jurisprudentie gehaald, maar dat is mij toen ook verteld. Dat is de lijn van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het is de constante jurisprudentie. Dat is ook zo. Dat heb ik later ook zelf ervaren, dat dat constante jurisprudentie was.

Mevrouw **Kuiken**:

Dat was de zaak van De Appelbloesem of baseerde u dat ook nog op andere zaken?

De heer **Blankestijn**:

Het begon met De Appelbloesem, voor mij in ieder geval, want dat was mijn kennismaking, eigenlijk mijn eerste kennismaking, met toeslagen in die periode.

Mevrouw **Kuiken**:

Daarna, zegt u, bent u nog andere zaken tegengekomen waar dit ook speelde?

De heer **Blankestijn**:

Nee, maar dit speelt natuurlijk ... Als je kijkt naar de kinderopvangtoeslag speelt heel veel: dat de eigen bijdrage niet voldaan is, of -- u noemde net een handtekening -- dat contracten en betaalbewijzen er niet waren of niet juist waren. Er zijn meerdere elementen die van belang zijn voor het verkrijgen van het recht om aan te voldoen. In de rechtspraak is ook steeds aangegeven dat je wel aan die elementen moet voldoen.

Mevrouw **Kuiken**:

En op basis van welke rechtspraak is dat volgens u?

De heer **Blankestijn**:

De Raad van State, maar ook rechtbanken.

Mevrouw **Kuiken**:

Die geven een oordeel over wetgeving. Welke wetgeving bepaalt volgens u dat dit zo hard moest?

De heer **Blankestijn**:

De Wet op de kinderopvang.

Mevrouw **Kuiken**:

De Wet op kinderopvang?

De heer **Blankestijn**:

Ja, en natuurlijk ook de Awir. Kijk, de Wet op de kinderopvang is de materiële wet, over de inhoud. De Awir is de formele wet. Die gaat over allerlei zaken die over het procesverloop gaan.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar de Awir is pas aangepast in 2013. De Appelbloesem speelt in 2011. U krijgt een heel dossier op uw bureau. Dat gaat over 2.000 zaken. Al die mensen worden ongeveer gelijk behandeld. U denkt: dit is wel heel fors. Mensen moeten niet alleen maar hun eigen bijdrage terugbetalen, ondanks dat ze wel een deel hebben terugbetaald, maar ook nog de hele toeslag. U zegt: ja, dat moest op basis van jurisprudentie. Maar de jurisprudentie komt pas op gang in 2013.

De heer **Blankestijn**:

Nee, er is al eerdere jurisprudentie. In 2010 is er ook al jurisprudentie over geweest bijvoorbeeld, bij de Raad van State.

Mevrouw **Kuiken**:

Toch wil ik het even heel precies hebben, want u zegt: ik kom daar, ik zie een dossier, ik vind dat het niet deugt en ik wil daar wat mee.

De heer **Blankestijn**:

Ja, "niet deugt" in de zin van de uitkomst, hè, het effect van ...

Mevrouw **Kuiken**:

U stelt dat vast. Op basis waarvan stelt u dat vast? De Wet kinderopvang, zegt u?

De heer **Blankestijn**:

Nee, het begint ermee dat mij verteld wordt wat het dossier inhoudt en dat dat bij mij oproept dat ik zeg: dat kan toch niet waar zijn.

Mevrouw **Kuiken**:

Dat hebben we net vastgesteld. En dan, wat gaat u dan doen? Want wilt u er dan iets mee doen? Doet u er dan ook iets mee?

De heer **Blankestijn**:

Dat is wat ik u verteld heb. Dat staat ook in mijn position paper. Ik heb het aan de orde gesteld.

Mevrouw **Kuiken**:

We zitten hier in een verhoor en we zitten hier niet voor "dat heb ik u net verteld". Ik wil gewoon dat u heel precies antwoord geeft op mijn vraag. Mijn eerste vraag was: u heeft onderzoek gedaan naar dat dossier en u zegt "ik vind dat wel fors", correct?

De heer **Blankestijn**:

Ja, klopt. In een gesprek dat ik had met mensen die bij dat dossier betrokken waren, heb ik die uitspraak gedaan, ja.

Mevrouw **Kuiken**:

En wat doet u daar vervolgens mee?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb de uitkomst daarvan besproken met mijn dg en met het toenmalige hoofd Fiscale zaken.

Mevrouw **Kuiken**:

U heeft dat besproken met uw dg en hoofd Fiscale zaken. Wat heeft u daar besproken en wat wilde u doen?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb aangegeven dat ik dit wel een hele harde uitkomst vond en ik heb gezegd: kunnen we niet op een andere manier hier tot terugvorderingen komen, bijvoorbeeld proportionaliteit, of we vorderen alleen de eigen bijdrage terug.

Mevrouw **Kuiken**:

En toen?

De heer **Blankestijn**:

Toen is ... Nou, zij hadden daar ook wel een gevoel bij, heb ik in ieder geval begrepen. Peter Veld heeft toen aangegeven dat hij er met SZW over zou praten.

Mevrouw **Kuiken**:

En toen?

De heer **Blankestijn**:

En de uitkomst kennen we denk ik allemaal. De uitkomst was dat -- overigens ook in de periode daarna, tussen die gesprekken -- mij ook wel heel duidelijk werd van de mensen die al wat langer bij Toeslagen werkten: nou Gerard, dat is wat SZW wil; dat is constante jurisprudentie, dus dat is een heel traject, als je dat wil.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar waar baseerde ... En dan nogmaals de vraag terug ...

De heer **Blankestijn**:

Waar ik dat op baseer?

Mevrouw **Kuiken**:

Ja, waar baseerde ...

De heer **Blankestijn**:

Op mijn rechtsgevoel.

Mevrouw **Kuiken**:

Nee. U ging naar uw dg, u ging naar uw hoofd fiscaliteit en u zei: joh, ik vind het wel heel hard. Heeft u toen ook juridisch verkend of dat inderdaad zo hard was of dat er andere mogelijkheden waren?

De heer **Blankestijn**:

Nou, ik heb juridisch verkend of er andere mogelijkheden waren en die zagen we niet.

Mevrouw **Kuiken**:

U zag dat niet? Of wie heeft u daarin geadviseerd?

De heer **Blankestijn**:

De juristen die daarnaar gekeken hadden. Ik heb het ook op het ministerie neergelegd bij de mensen die daarvan zijn.

Mevrouw **Kuiken**:

Wie op het ministerie?

De heer **Blankestijn**:

De dg en het hoofd Fiscale zaken.

Mevrouw **Kuiken**:

Dus de dg en het hoofd Fiscale zaken zeggen: dit is zoals het is. Maar zonet zei u: ik heb ook gekeken naar jurisprudentie. We weten ook dat de landsadvocaat in 2009 heeft gezegd: joh, zo hard zit het niet. U zegt net ook "ik ken de zaak van De Appelbloesem niet", maar u verwijst wel naar jurisprudentie van voor 2009. Dus ik wil even heel precies weten wat u zelf heeft gedaan om boven tafel te krijgen wat er juridisch nu wel of niet mogelijk was.

De heer **Blankestijn**:

Dat wat onlangs naar boven is gekomen als conceptadvies van de landsadvocaat is mij totaal onbekend. Dus dat is een. Twee. De jurisprudentie van de Raad van State heeft een hele constante lijn, dus dat is op zich een gegeven.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar -- dat is mijn laatste vraag op dit punt -- heeft u zich daar persoonlijk in verdiept of heeft u zich daar voortdurend in laten adviseren door de dg en uw hoofd Fiscaliteit, zoals u die noemt?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb me daarin laten adviseren. Ik heb wel persoonlijk ook nog gekeken, gewoon uit interesse, want ik heb ook andere dingen te doen als directeur van een eenheid met 1.200 mensen en ik doe niet alle dossiers persoonlijk. Maar omdat deze casus groot was en ook behoorlijk wat publiciteit trok, en mij ook echt opviel, heb ik wel gezegd "hier wil ik meer van weten" en die ook verkend. Dat heb ik gedaan met de mensen om mij heen.

Mevrouw **Kuiken**:

Ja. Toch nog even terug naar die zachte stop, want 2.000 ouders kregen te horen dat hun toeslag werd gestopt op een bepaalde datum, tenzij ze bewijsstukken konden overleggen dat ze wel recht hadden op die toeslag. De toeslag werd dus gestopt voordat het onderzoek was gedaan. Die aanpak zien we later terug in de CAF-zaken. Mijn vraag aan u is: is dit ook juridisch getoetst?

De heer **Blankestijn**:

De CAF-zaak, bedoelt u?

Mevrouw **Kuiken**:

Nee, ik bedoel in de zaak van De Appelbloesem.

De heer **Blankestijn**:

Of de zachte stop juridisch getoetst is in die tijd weet ik niet, want wat ik u al zei: toen werkte ik daar nog niet. De zachte stop die is toegepast in CAF 11: daar hebben we wel naar gekeken.

Mevrouw **Kuiken**:

Ik ga zo meteen door naar de CAF-zaken, maar ik ga eerst naar de start van het mt Fraude, het managementteam Fraude, waar u in zat. Dat startte in mei 2013. U heeft net tegen ons verteld: ik vond het eigenlijk ongehoord hoe er opgetreden is, onder andere in de zaak van De Appelbloesem, maar er speelde in de tussentijd, 2009 en 2013, nog een aantal andere zaken. U heeft dat bij uw dg aangegeven of gevraagd of dat niet anders kon. Correct?

De heer **Blankestijn**:

Correct.

Mevrouw **Kuiken**:

Dat was tussen 2009 en 2011, 2013, maar in 2013 werd u onderdeel van het managementteam Fraude. Correct? Daar werd ook besloten tot het opstellen van het Combiteam Aanpak Facilitators. Correct?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar bij de start van het managementteam Fraude en bij de start van het CAF wisten we al - dat bevestigt u hier ook -- hoe hard de wetgeving en de jurisprudentie waren. Klopt?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

We wisten toen ook al dat de toeslagen van ouders groepsgewijs werden stopgezet. Klopt?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

We wisten toen ook al dat er ouders intensief werden uitgevraagd en dat werd gevraagd om bewijsstukken vanwege de toen al zachte stop die we zien bij De Appelbloesem. Correct?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

En we wisten ook al dat de gevolgen voor de ouders -- want dat zegt u ook net -- voor de gehele terugvordering enorm waren. Dus u start vervolgens in dat managementteam Fraude met als doel te komen tot weer een harde aanpak op fraude. U had zelf geconstateerd hoe enorm die gevolgen konden zijn. Heeft u dit ook gemeld bij de start?

De heer **Blankestijn**:

Nee. Bij de start van het managementteam Fraude -- dat was net in de periode dat de Bulgarenfraude in het nieuws kwam -- ging het alleen maar daarover. Dat zie je ook in de Kamerdebatten terug. Dat zie je ook terug in ...

Mevrouw **Kuiken**:

Dat zien we inderdaad terug in de Kamerdebatten, maar u heeft zelf een vrij uitgebreide contextbeschrijving gegeven over wat er toen speelde. Dat komt er inderdaad in voor, maar u heeft ook vrij uitgebreid beschreven dat u eigenlijk al bij de start van uw aantreden zich ... Nou, ik zal even precies ingaan op wat u zegt: dat er al signalen waren van uzelf en van uw medewerkers, en dat u zich duidelijk afvroeg of er geen alternatieven waren, en dat het een enorme impact had op ouders.

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar toch heeft u er niet voor gekozen om bij de start van dit managementteam aan te geven: laten we niet alleen maar kijken naar de context van de Bulgarenfraude, maar ook naar wat we nu feitelijk aan het doen zijn.

De heer **Blankestijn**:

Nou, er is wel heel nadrukkelijk gesproken over wat de effecten zijn van een intensivering van fraudeaanpak, maar zeker was dat er een intensivering van die fraudeaanpak moest komen. Dat was geen vraag. Kijk, dan hebben we het over zaken waar ook echt sprake is

van een heel sterk vermoeden van fraude. Dan hebben we het niet over een reguliere controle van een kinderopvangtoeslag van ouder X of ouder Y. In die tijd -- het is heel belangrijk om dat erbij te hebben -- was er veel fraude, ook met gastouderbureaus en kinderopvanginstellingen. Daar zijn ook heel veel ouders de dupe van geworden. U kent de voorbeelden denk ik ook: DigiD's zijn afgestaan en er werden allerlei toeslagen aangevraagd waar ze niks van wisten. Ouders moesten terugbetalen. Bureaus maakten afspraken met vraagouders of met gastouders: we gaan meer toeslag aanvragen, dan hoef je geen eigen bijdrage te betalen. Bureaus adverteerden met gratis kinderopvang. Dus er speelde wel heel veel in die tijd, ook op het gebied van misbruik met de kinderopvangtoeslag. Daar moest echt wel wat aan gedaan worden.

Mevrouw **Kuiken**:

Daar gaan we het zo meteen verder over hebben. Maar gelijktijdig heeft u gezien welke gevolgen het had op het moment dat je niet zorgvuldig handelt en vooral bezig bent met een harde aanpak. Want ik heb het net opgenoemd, hè: harde lijn wetgeving, bewijsstukken die achteraf aangeleverd moesten worden, gehele terugvordering. Toch heeft u niet op een moment de noodzaak gevoeld om bij de aanvang in het managementteam Fraude te zeggen: joh, laten we ons niet blind staren op alleen maar het fraudeaspect, maar ook kijken wat de rol van ouders daar daadwerkelijk bij is?

De heer **Blankestijn**:

Nou, dat gaat in de breedte over alle toeslagen, hè, niet alleen over de kinderopvang.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar het antwoord is dus nee?

De heer **Blankestijn**:

Nee, wat ik wil zeggen, is dat we daar vooral over gesproken hebben met elkaar om te kijken: hoe kunnen we ...

Mevrouw **Kuiken**:

Ik vroeg specifiek aan u of u aan de start van dit managementteam Fraude niet op een of andere manier heeft aangegeven "joh, ik heb inmiddels ook twee, drie jaar ervaring met een aantal zaken op het terrein van kinderopvangtoeslagen en hoe dat dan kan mislopen". Dat heeft u op geen enkele manier kenbaar gemaakt?

De heer **Blankestijn**:

Nee, omdat er een verschil is tussen: wat is een fraudeaanpak en wat is een reguliere toetsing op aanvragen? Daar zit echt een heel groot verschil tussen.

Mevrouw **Kuiken**:

U zei wel dat u uw zorgen individueel hebt besproken met de heer Veld. Heeft u die ook besproken met de toenmalige staatssecretaris?

De heer **Blankestijn**:

Nee.

Mevrouw **Kuiken**:

Op geen enkele manier?

De heer **Blankestijn**:

Nee, het contact met de staatssecretaris werd door de dg gedaan. Dat was ook van het begin af aan de duidelijke verhouding.

Mevrouw **Kuiken**:

Oké. U schetste net: dit is de context waarin we gestart zijn met het managementteam Fraude. We hadden de Bulgarenfraude, er waren veel signalen van gastouderbureaus die niet goed bezig waren, die foutief handelden, die bewust fraudeerden. Mijn concrete vraag is: wat was uw inbreng in het managementteam als het gaat over het intensiveren van de fraudeaanpak? Want er zaten verschillende directeuren van verschillende disciplines. De opdracht was om tot een extra aanpak te komen op fraude. Wat was uw precieze bijdrage daarbij?

De heer **Blankestijn**:

Mijn bijdrage was om inzichtelijk te maken wat we binnen de Belastingdienst/Toeslagen deden. Daar zijn ook presentaties over gegeven in het mt Fraude. Wat ik wel belangrijk vind om te zeggen is dat de insteek van ons niet meteen geweest is om te praten over fraude, maar dat je dat juist opbouwt vanuit wat wij noemen die "handavingspiramide", en dat we beginnen met te kijken: wat doen we aan voorlichting, hoe voorkomen we dat mensen fouten maken, wat voor controle? Het topje van de piramide is fraude. Het is heel goed om je te realiseren dat wij het over het topje van de piramide hebben en niet over alles wat daaronder zit. Voordat je aan fraude toekomt, is er al heel veel gebeurd. Ik zal het u zeggen, als dat mag. Toen ik startte bij Toeslagen, zei de toenmalige directeur van de FIOD tegen mij: "Gerard, als je nog meer fraudezaken bij mij aanlevert, dan neem ik ze niet meer aan, want

de officier zegt "Welke zaken moet ik dan aanpakken? Ik kan zo veel keuzes maken." Zolang jullie het reguliere toezicht niet goed op orde hebben, pak ik geen zaken van je aan." Daar hebben we ontzettend veel op geïnvesteerd bij Toeslagen, om te zorgen dat we dat toezicht -- ik heb daar ook iets over geschreven -- goed hebben opgebouwd. Want fraudeaanpak staat niet op zichzelf. Dat is onderdeel van een integrale aanpak.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar dan heel concreet. U bent met elkaar aan het overleggen. U zit met directeuren in dat managementteam. Er wordt aan u gevraagd: directeur Blankestijn, wat gaat uw aandeel hier worden? Wat zijn concreet uw doelen? Met welke maatregelen komt u? Wat is uw plan van aanpak?

De heer **Blankestijn**:

Het ging niet over doelen of maatregelen, het ging vooral over: hoe heb je je organisatie erop ingericht? Ben je er klaar voor om inhoud te geven aan wat we willen? De doelstelling was ook vooral om uit te wisselen wat de ervaringen waren, te kijken naar ... Want verschillende fraudes speelden zich over een veel breder terrein af, hè, want mensen die frauderen kiezen niet voor een onderdeel. Die kijken: waar is geld te halen? Dat is de meerwaarde van het mt Fraude: dat je ook veel breder ging kijken.

Mevrouw **Kuiken**:

U zei: "waar geld valt te halen". Wat bedoelt u daarmee?

De heer **Blankestijn**:

Nou, mensen die willen frauderen, kijken waar geld uitbetaald wordt en daar gaan ze zich op richten. Dan kan toeslagen zijn, dat kan uitkeringen zijn. Dat is wat ik daarmee bedoel.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar wat werd er dan concreet over uw tak van sport, toeslagen, besproken in dat managementteam?

De heer **Blankestijn**:

Nou, wat ik vertelde. Ik heb daar heel duidelijk aangegeven, want dat was ook een vraag: jongens, hoe heb je het eigenlijk ingericht binnen je organisatie? Daar hebben we heel veel energie op gezet. Dat was eigenlijk in die fase nog in ontwikkeling bij Toeslagen. We hebben vervolgens, zeker toen duidelijk werd hoe we ons tot elkaar verhielden en ook het CAF-team ging werken, daar veel meer inhoud op kunnen geven om te gaan kijken naar fenomenen die zich voordoen. Want dat was eigenlijk een van de belangrijke doelen van dat mt Fraude, om

vooral even eroverheen te kijken, niet naar één individuele zaak, maar: wat zien we voor fenomenen, voor ontwikkelingen?

Mevrouw **Kuiken**:

Oké. En u bracht met name in hoe het toezicht bij Toeslagen geregeld was. Wat was de mening of het oordeel daarover van zowel uzelf als van uw collega's?

De heer **Blankestijn**:

Nou, als ik kijk naar waar we toen stonden: toen hadden we hele goede stappen gezet in het neerzetten van een organisatie die ook goed in staat was om dat reguliere toezicht te doen. Kijk, voor Toeslagen is altijd het probleem geweest: als je sec naar de organisatie kijkt, is Toeslagen eigenlijk een administratieve organisatie die aanvragen binnenkrijgt en die moet beoordelen. Maar Toeslagen heeft geen buitendienst, bijvoorbeeld, terwijl: als je kijkt naar kinderopvangtoeslag, maar ook naar de huurtoeslag, is het wel interessant om ook te kijken bij de ondernemers waar aanvragers mee te maken hebben. Nou, wij konden dus -- dat kon al sinds de start van Toeslagen -- boekenonderzoekcapaciteit van belastingen inzetten voor gerichte boekenonderzoeken bij kinderopvanginstellingen of bij verhuurders. Dat zijn allemaal dingen die in de loop der tijd tot stand zijn gekomen en ook geprofessionaliseerd zijn.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar wat was dan specifiek hetgeen wat u besprak? Als je het hebt over een managementteam Fraude, dat speciaal is opgericht om fraude extra hard aan te pakken en te bestrijden, dan blijft het toch niet bij alleen maar: joh, heb je je toezicht georganiseerd?

De heer **Blankestijn**:

U vroeg aan mij wat mijn inbreng is geweest. Dat is daarmee gestart. Verder hebben we met elkaar gesproken over alle ontwikkelingen die er zijn op het gebied van fraude. We hebben met name gesproken over fenomenen. We hebben gesproken over IP-monitoring, wat in die tijd al speelde.

Mevrouw **Kuiken**:

IP-monitoring?

De heer **Blankestijn**:

IP-monitoring is dat je onderzoekt via welk IP-adres aangiftes of aanvragen binnenkomen.

Mevrouw **Kuiken**:

U had het net even over het feit dat u signalen had van fraude bij gastouderbureaus en kinderopvanginstellingen. Is dat iets wat nadrukkelijk aan de orde kwam bij het mt Fraude?

De heer **Blankestijn**:

We hebben wel besproken welke zaken er zoal spelen of zijn geweest. Wat zijn fenomenen: daar hadden we het vooral over.

Mevrouw **Kuiken**:

Welke fenomenen zag u?

De heer **Blankestijn**:

Wat ik net zei: een belangrijk fenomeen bij Toeslagen was, zeg maar, de samenspanning tussen gastouders en gastouderbureaus. Dat speelde in die tijd behoorlijk.

Mevrouw **Kuiken**:

Dat kwam nadrukkelijk aan de orde. Werd dat door u ingebracht of werd dat door uw collega's ingebracht?

De heer **Blankestijn**:

Nou, ja, de anderen wisten dat ook wel, maar ik heb daar wel van verteld en ook op tafel gelegd: hoe kunnen we hier met elkaar een aanpak voor bedenken?

Mevrouw **Kuiken**:

Werd u ook nog onder druk gezet door uw collega's om harder daarop in te grijpen?

De heer **Blankestijn**:

Nou, ik heb niet gevoeld dat ik onder druk werd gezet, maar het was wel duidelijk welke kant het op moest.

Mevrouw **Kuiken**:

Hoe merkte u dat?

De heer **Blankestijn**:

Dat merkte ik alleen al door de instelling van het mt Fraude.

Mevrouw **Kuiken**:

Waarom?

De heer **Blankestijn**:

We hadden een mt Belastingdienst waarin we alle zaken met elkaar bespraken. Kort na de Bulgarenfraude is het mt Fraude opgericht, met als doel om met elkaar meer tijd en aandacht te besteden aan fraudebestrijding. Hoe kunnen we daar met elkaar ook ... Want anders is het onderdeel van een hele lange agenda. Nee, dit was een specifiek onderdeel.

Mevrouw **Kuiken**:

En u vond dat goed?

De heer **Blankestijn**:

Ja. Ik vond dat in die tijd heel goed en ...

Mevrouw **Kuiken**:

Oké, dan ga ik met u door naar het Combinatieteam Aanpak Facilitators. Waarom werd dat ingesteld?

De heer **Blankestijn**:

Omdat juist ook -- dat speelde niet alleen bij Toeslagen, maar dat was voor ons ook wel heel belangrijk -- de fraude die ik net omschreef met gastouderbureaus of kinderopvanginstellingen zich veelal afspeelde, dat er iemand spil was, iemand organisator was van deze opzet, dat er bepaalde afspraken werden gemaakt en dat op die manier ...

Mevrouw **Kuiken**:

Wie was de aanjager van het CAF?

De heer **Blankestijn**:

Het CAF was een idee van Hans van der Vlist, directeur FIOD van die tijd.

Mevrouw **Kuiken**:

Van hem alleen?

De heer **Blankestijn**:

Wat ik heb begrepen, is ... Kijk, Hans bracht ook in een vergadering in: "Ik zie nog steeds dat er gefraudeerd wordt à la de Bulgarenfraude. Ik krijg daar nog signalen over."

Mevrouw **Kuiken**:

Welke rol had de heer Blokpoel daarin?

De heer **Blankestijn**:

De heer Blokpoel was onderdeel van het mt Fraude. De heer Blokpoel was -- ik heb die data nog wel -- ik dacht in augustus aangewezen als verantwoordelijke bestuurder voor ... Even kijken hoor. Dat is het mt Fraude van 19 augustus 2013. Daar is een presentatie geweest van Hans van der Vlist over de CAF-aanpak. Daar is ook besloten om Hans Blokpoel als verantwoordelijk bestuurder aan te stellen. Het doel is vooral ook om in dit mt de ervaringen uit het CAF te delen.

Mevrouw **Kuiken**:

De heer Blokpoel koppelde ook terug uit het CAF naar het mt Fraude? Is dat correct?

De heer **Blankestijn**:

Ja, er werden weekberichten gedeeld. Er werden ervaringen gedeeld. Dat klopt.

Mevrouw **Kuiken**:

Dat deed hij deels schriftelijk, deels mondeling richting mt Fraude over wat er in het Combiteam werd besproken?

De heer **Blankestijn**:

Dat ging volgens mij ... Hans was natuurlijk verantwoordelijk bestuurder, maar er was ook een leidinggevende op dat CAF-team. De ervaringen die hij had, werden in weekberichten opgenomen. Die weekberichten werden ook besproken in het mt Fraude.

Mevrouw **Kuiken**:

Oké. U had het er zonet al over: eigenlijk was het doel van het managementteam Fraude en ook wel van het Combiteam om met name de facilitators, dus de mensen die het mogelijk maken, aan te pakken. Er werd heel specifiek gezegd: 80% fout klantenpakket en 20% goed. U kent deze zinsnede?

De heer **Blankestijn**:

Ja, die ken ik. Natuurlijk ken ik die zinsnede.

Mevrouw **Kuiken**:

Wat wordt daarmee bedoeld?

De heer **Blankestijn**:

Daarmee wordt bedoeld dat bij grote twijfel en duidelijke aanwijzingen het risico bestaat -- dat is altijd natuurlijk bij je aanpak -- dat er ook mensen tussen zitten die het wel goed

hebben gedaan. Dus je moet je heel goed afvragen bij je risicoselectie en op het moment dat je ...

Mevrouw **Kuiken**:

Van wie kwam deze inmiddels bekende ...

De heer **Blankestijn**:

Ik weet niet wie ermee begonnen is, maar voordat wij in het mt Fraude daarover spraken, heb ik hem al naar aanleiding van de Kamerbehandeling gezien. Daar was het verhaal: de goeden zullen onder de kwaden lijden. Dat is nooit de opzet geweest, kan ik u zeggen. We hebben altijd geprobeerd om dat zo veel mogelijk te vermijden.

Mevrouw **Kuiken**:

Had dit ook nog een onderbouwing, die 80-20? Komt dat nog ergens vandaan, of is dat gewoon fingerspitzen?

De heer **Blankestijn**:

Nee, niet dat ik weet. In mijn beleving is de betekenis daarachter dat je niet kan uitsluiten dat als je sterke vermoedens hebt van misbruik of fraude en je overgaat tot actie, er ook mensen tussen zullen zitten waarbij je tot de conclusie gaat komen dat die het gewoon goed gedaan hebben.

Mevrouw **Kuiken**:

Daar komen we later op terug. Hoe werden de casussen die uit het Combiteam kwamen, teruggekoppeld in het managementteam Fraude?

De heer **Blankestijn**:

Dat gebeurde vooral aan de hand van een soort voortgangsrapportage, dus de weekberichten werden besproken en de bijzondere casussen werden besproken.

Mevrouw **Kuiken**:

Kunt u zich nog een bijzondere casus herinneren, zodat we daar wat meer beeld en geluid bij krijgen?

De heer **Blankestijn**:

Er zijn casussen besproken van foute belastingadviseurs die gefalsificeerde aangiftes indienden. Er is ook een casus besproken -- dat was in het begin -- van een gastouderbureau, niet CAF 11. En CAF 11 is ook besproken, maar dat is pas later gebeurd.

Mevrouw **Kuiken**:

Dus er werden vrij concreet casussen besproken vanuit het ...

De heer **Blankestijn**:

Gewoon op hoofdlijnen: dit is wat we zien en wat gaan we hier doen?

Mevrouw **Kuiken**:

Het was dus wel vrij duidelijk, in ieder geval ook in het mt Fraude, welke concrete casussen het dan betrof?

De heer **Blankestijn**:

De ene casus was concreter dan de andere.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar er zaten in ieder geval een aantal hele concrete casussen bij?

De heer **Blankestijn**:

En altijd -- sorry, als ik dat mag zeggen? -- vanuit de insteek dat we gingen kijken of er nog nieuwe fenomenen waren, want dat was toch wel wat het belang was van het mt Fraude.

Mevrouw **Kuiken**:

En Veld zat bij het mt Fraude?

De heer **Blankestijn**:

Ja. Het was eigenlijk een verbijzondering van het reguliere mt.

Mevrouw **Kuiken**:

We hebben net de heer Veld gesproken. Hoe kan het dan dat hij net zei: ik ken helemaal geen individuele casussen? Kunt u dat verklaren?

De heer **Blankestijn**:

Wat ik weet ... Ik weet niet wat de heer Veld weet. Wat ik weet, is dat er ook gesproken is over individuele casuïstiek, steeds vanuit de insteek: met wat voor fenomenen hebben we hier te maken? Als de heer Veld bedoelt -- maar dat weet ik niet -- dat ik niet het fijne van casuïstiek ken: dat is wat anders. Maar dat kan ik niet zeggen. Dat kan ik alleen maar aan de heer Veld vragen.

Mevrouw **Kuiken**:

Nee, maar in ieder geval zaten de heer Veld en u in hetzelfde managementteam

Fraudeoverleg. Daar werden soms wat meer op een hoger niveau, maar in ieder geval individuele casussen besproken. Werden die weekberichten ook altijd expliciet besproken in het managementteam?

De heer **Blankestijn**:

Nee, niet expliciet. Die weekberichten waren vooral bedoeld voor de ... De teamleider van het CAF stelde die weekberichten op voor zijn directe omgeving.

Mevrouw **Kuiken**:

Dat was voor iedereen leesbaar, voor alle leden van het managementteam Fraude, maar er werd ook wel over gesproken?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

En er werden dus ook bepaalde zaken concreet met naam en toenaam besproken?

De heer **Blankestijn**:

Ja. U kunt dat zien. Dat heeft u waarschijnlijk al gezien, maar ik zal het ook toelichten. Ik heb zelf in een mt Fraude een uitspraak gedaan over de toonzetting van die weekberichten, dus die zijn echt nadrukkelijk ook in die zin aan de orde geweest. Ik heb daar ...

Mevrouw **Kuiken**:

Waarom -- ik heb het namelijk gezien in de verslagen -- vond u dat belangrijk? Wat bedoelde u daarmee?

De heer **Blankestijn**:

Ik vond het niet professioneel.

Mevrouw **Kuiken**:

En waarom vond u dat niet professioneel?

De heer **Blankestijn**:

Dat heb ik ook gezegd. Ik vind het belangrijk dat als we praten over casuïstiek, we het puur bij de feiten houden.

Mevrouw **Kuiken**:

Volgens u gebeurde dat niet? Wat had dat voor effect?

De heer **Blankestijn**:

Nou, ja, ik ben niet van het ronkende taalgebruik daaromheen. Dat heb ik ook aangegeven.

Mevrouw **Kuiken**:

Waarom stoorde u dat? Ik wil dat even preciezer weten.

De heer **Blankestijn**:

Ik vind het niet professioneel.

Mevrouw **Kuiken**:

Ja, maar "professioneel" zegt mij niks. Waarom is het niet professioneel?

De heer **Blankestijn**:

Dat is niet in overeenkomst met mijn waarden en normen. Ik vind niet dat je zo over je werk met je collega's moet praten.

Mevrouw **Kuiken**:

Waarom niet, voor wie niet?

De heer **Blankestijn**:

Wat ik u zei: dat is in strijd met mijn waarden en normen.

Mevrouw **Kuiken**:

Dat snap ik, maar wie zou dat ... Uw waarden en normen, omdat dat botst met iets of iemand. Wiens belang was daarmee in het geding?

De heer **Blankestijn**:

Ik vind: het belang van de Belastingdienst, van de professionaliteit van de Belastingdienst. Zo schrijf je geen verslagen, of weekberichten. Dat was mijn inzet.

Mevrouw **Kuiken**:

Omdat dat schadelijk was voor de getroffen en de betrokken ouders of de ...?

De heer **Blankestijn**:

Ja, nou, ja, ook. Ik vind het niet getuigen van respect.

Mevrouw **Kuiken**:

Wat zei men daarop, toen u zei: ik vind de toonzetting niet oké? Was dat ook de sfeer van het managementteam?

De heer **Blankestijn**:

Nou, toen ... Ik heb dat geuit. Dat zou Hans Blokpoel moeten bespreken met de teamleider.

Mevrouw **Kuiken**:

Ik heb de managementverslagen gelezen. U heeft de managementverslagen gelezen en u was erbij. We moeten aan de hand van een voorbeeld even heel concreet maken wat er dan bijvoorbeeld in die verslagen werd gezegd.

De heer **Blankestijn**:

Het werd een beetje omschreven zoals je bijvoorbeeld in een jongensboek zou kunnen lezen, een beetje spannend gemaakt.

Mevrouw **Kuiken**:

Neem ons even mee.

De heer **Blankestijn**:

Ook een term als "licence to disturb" is niet iets wat ik in zo'n verslag zou willen zetten. Dat was wel wat aan het CAF was aangegeven, "jullie hebben de licence to disturb", maar zet dat nou niet in je verslagen, ga dat nou niet breder uitmeten.

Mevrouw **Kuiken**:

Gaf dat ook iets weer over de denkwijze van een aantal van uw collega's in het managementteam?

De heer **Blankestijn**:

Dat zou u aan hen moeten vragen. Ik heb in ieder geval na mijn opmerking daarover niet gezien dat de verslagen zijn aangepast.

Mevrouw **Kuiken**:

Dus de verslagen bleven een beetje in diezelfde toon hangen?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

Ondanks dat u verzocht had om dat niet te doen?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

Oké. Werden de stopzettingen ook besproken in het managementteam Fraude?

De heer **Blankestijn**:

Niet als specifiek onderwerp, maar wel in relatie tot casuïstiek. Dan ging het erover van: jongens, maar als we echt een behoorlijk vermoeden hebben dat hier is iets misgegaan, dan moeten we tot stopzetting overgaan. Kijk, het verwijt aan de Belastingdienst, aan Toeslagen in het bijzonder, bij de Bulgarenfraude was: waarom hebben jullie niet stopgezet? Waarom hebben jullie niet veel eerder ingegrepen, want jullie zien dat daar ... Dat was ook groepsgewijs misbruik. Waarom hebben jullie dat niet gedaan? Dus in de gesprekken die we daarna hebben gehad, is dat ook stevig aan de orde geweest.

Mevrouw **Kuiken**:

Heeft dat er ook toe geleid dat de toeslagen op een gegeven moment al bij gerede twijfel mochten stoppen?

De heer **Blankestijn**:

Nou, "gerede twijfel" niet.

Mevrouw **Kuiken**:

Het was eerst "bij ernstige twijfel" en begin 2014 wordt dat aangepast naar "gerede twijfel". Correct?

De heer **Blankestijn**:

Ja, ik weet niet precies welke datum dat was, maar ...

Mevrouw **Kuiken**:

Maar u weet dat daar een verschil is gekomen?

De heer **Blankestijn**:

Er moet wel een stevig vermoeden zijn. Dat is heel belangrijk.

Mevrouw **Kuiken**:

Even de eerste vraag van mij. U zegt dus wel: ja, er is inderdaad een versoepeling bijna in het vermoeden van fraude. Het was eerst "ernstige twijfel" en dat mocht toen "gerede twijfel" worden. Dat is correct?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

Dan ga ik toch vragen: waarom? Waarom is dat gedaan? Alleen maar door de druk van buiten?

De heer **Blankestijn**:

Nou, ja, de druk was echt heel erg hoog, kan ik u zeggen. Ja, en die werd door iedere medewerker zo gevoeld. We hebben de staatssecretaris kort na de Bulgarenfraude op kantoor gehad. Hij heeft daar voor 200, 300 man ...

Mevrouw **Kuiken**:

Daar ga ik zo nog op in, maar ik wil even door op dit punt. U bevestigt net: het werd van "ernstige twijfel" naar "gerede twijfel". Is dat ook voorgelegd aan bijvoorbeeld Vaktechniek?

De heer **Blankestijn**:

Ja. Ik weet niet of u doelt op Vaktechniek bij ons of Vaktechniek breder in de Belastingdienst?

Mevrouw **Kuiken**:

Ik vraag het aan u.

De heer **Blankestijn**:

Het is in ieder geval voorgelegd aan onze Vaktechniek.

Mevrouw **Kuiken**:

Wat zeiden zij?

De heer **Blankestijn**:

We hebben gekeken wat de mogelijkheden zijn, wat mag en wat niet mag. Toen is deze keuze gemaakt.

Mevrouw **Kuiken**:

Oké. Dus er is een keuze gemaakt. U zegt: de medewerkers voelden druk. Waar kwam die druk vandaan? U noemde ook de staatssecretaris.

De heer **Blankestijn**:

Die druk kwam ... Nou, ja, die druk was mega, van maatschappij, pers, maar ook Kamerleden, debatten, de eigen staatssecretaris. Zijn positie was in het geding. Het was heel duidelijk: dit mocht niet meer gebeuren. De staatssecretaris is bij ons in de organisatie geweest en heeft daar met 200, 300 medewerkers in een ruimte gesproken.

Mevrouw **Kuiken**:

Dit is staatssecretaris Weekers?

De heer **Blankestijn**:

Ja, samen met Peter Veld en ikzelf. We hebben met z'n drieën voor de troepen gestaan. Hele emotionele gesprekken, want mensen die bij ons werkten voelden zich ook, nou, laat ik zeggen, heel erg bekritiseerd, want wij waren het domme onderdeel dat alles maar liet gebeuren. Wij hadden met onze ogen dicht Bulgaren uitbetaald, terwijl dat een adresfraude was, maar dat zag niemand. Kortom, de druk was heel hoog.

Mevrouw **Kuiken**:

En wat zei de staatssecretaris daar?

De heer **Blankestijn**:

Die heeft toegelicht hoe hij ernaar keek. Hij heeft ook duidelijk gezegd: jongens, we moeten alles op alles zetten om dit te voorkomen. Hij heeft ook gezegd dat hij zich ... Wij hebben toen ook aangegeven: we zijn onze toezichtsorganisatie aan het opbouwen. Die is nog lang niet volwassen genoeg. We hebben ook veel te weinig capaciteit. Toen heeft hij aangegeven: daar kunnen we wat aan doen, we zullen aan die capaciteit gaan werken. Toen is het idee van de businesscase ontstaan, aan de hand van dat gesprek. Dus die druk was echt heel erg hoog. Ik hoefde niemand te vertellen dat dat heel belangrijk was.

Mevrouw **Kuiken**:

En daar sprak -- en dan citeer ik uit uw persoonlijke position paper -- staatssecretaris Weekers ook de woorden: "Voor mij is de maat vol, voor jullie is de maat waarschijnlijker al langer vol. We hebben een systeem gebouwd dat heel sociaal oogt, maar niet zo sociaal uitpakt. Het doet pijn als je ziet dat het zo door criminelen wordt gebruikt." Dus iedereen voelde: we moeten nu ...

De heer **Blankestijn**:

Er moet echt wat gebeuren.

Mevrouw **Kuiken**:

Alles was daarop gericht?

De heer **Blankestijn**:

Ja, dus dat voelde echt heel stevig, ja. Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

Dan een laatste vraag over het Combiteam. Er worden ook productiestraten ingericht, passend bij: we moeten harder aan de slag, we doen productiestraten. Kunt u uitleggen wat hiermee wordt bedoeld?

De heer **Blankestijn**:

Ja, zeker. Dan moet ik ook even iets over de businesscase zeggen, alhoewel u daar later op terug zal willen komen. Er kwam heel ander werk binnen uit het CAF en ook uit wat we aan het opbouwen waren, een risicoselectiesysteem. Dat was werk waar wij geen medewerkers voor hadden. Dat was een heel nieuw proces. Dat wordt bedoeld met een productiestraat. De uitkomsten van de onderzoeken die het CAF-team bijvoorbeeld doet buiten Toeslagen ... Het CAF-team doet een onderzoek, geeft de bevindingen aan Toeslagen en wij moeten er intern verder mee. Het is belangrijk om die knip ook even te markeren. Vervolgens moeten wij wel mensen hebben die die posten verder kunnen gaan behandelen. Nou, daar hadden wij geen capaciteit voor. Er is toen gesproken van ... Ik kreeg toen de vraag: Gerard, wil je een businesscase opstellen? Want we willen een businesscase. Die moet er komen, ook voor de opdrachtgever, voor SZW, en later ook BZK. De bedoeling is dat wij op basis daarvan geld zullen krijgen om de formatie van Toeslagen te kunnen uitbreiden. Uiteindelijk is er, dacht ik, iets van 25 miljoen ...

Mevrouw **Kuiken**:

Hoe zag die businesscase eruit?

De heer **Blankestijn**:

Ons is gevraagd die businesscase te maken. We waren daar nog niet eens klaar mee toen dat ons uit handen is genomen, want het duurde te lang volgens degenen die erop zaten te wachten. Toen heeft de CFO -- zo noemen we dat -- van de Belastingdienst, Ad van Luijn, de toenmalige CFO, gezegd: wij gaan hem wel maken. Hij is dus eigenlijk op het departement, met de mensen die daar werkten, in elkaar gezet. Er werd af en toe wel even wat aan ons gevraagd natuurlijk voor input. Op basis van die businesscase hebben wij een 100 fte kunnen aannemen in de loop der tijden, startende vanaf april 2014. De zogenaamde IST-teams, Integraal Subjectgericht Toezicht, zijn toen ingericht bij ons. De kern van de businesscase was dat departementen, in het bijzonder dus BZK en SZW, die opbrengst of dat geld dat ze aan de Belastingdienst gaven, wel terug wilden zien in niet-uitgekeerde toeslagaanvragen. Achteraf gezien is die benaming "businesscase Fraude" -- want zo werd die genoemd -- een hele verkeerde keuze, want de opbrengst, zal ik maar even zeggen, van die businesscase kwam gewoon voort uit regulier werk, dus aanvragen die niet juist waren,

mensen die een aanvraag deden die niet in Nederland woonden, die helemaal geen recht hadden. De bedoeling was wel heel nadrukkelijk: dat geld dat wij er als beleidsdepartementen in hebben gestopt, dat willen we ook daadwerkelijk terugzien.

Mevrouw **Kuiken**:

Daar werd u ook op afgerekend?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb dat ook beschreven. Ik zal het nog een keer aangeven: ik heb gewoon in mijn reguliere voortgangsrapportages tot het einde van mijn Toeslagentijd daarover gerapporteerd.

Mevrouw **Kuiken**:

Aan Veld?

De heer **Blankestijn**:

En later aan de andere dg's, aan Leijtens en ook aan Jaap Uijlenbroek.

Mevrouw **Kuiken**:

Oké. U zei net daarvoor: wij kregen zaken uit het Combiteam; ik heb extra mensen aangenomen op basis van mijn businesscase om meer controles te doen. Werden deze mensen ook ingezet om de zaken te behandelen die uit het CAF kwamen?

De heer **Blankestijn**:

Ja, deze mensen hadden zeven verschillende werkzaamheden. Een daarvan was, zeg maar ... CAF had bevindingen gedaan, bracht een advies uit aan Toeslagen van "dit is wat we gezien hebben en zo zou je het kunnen behandelen", maar ...

Mevrouw **Kuiken**:

Op basis van welke instructies ging dat?

De heer **Blankestijn**:

Er was een duidelijke scheiding. Er werd altijd een opdrachtformulier gemaakt door Toeslagen. Aan de hand van dat opdrachtformulier werd werk uitgezet bij die IST-teams.

Mevrouw **Kuiken**:

Op basis waarvan werd dat opdrachtformulier vastgesteld? Het CAF zegt: hiermee moet je aan de slag. Vervolgens komt er een opdrachtformulier voor uitvoer X, maar op basis waarvan?

De heer **Blankestijn**:

Er was een overleg tussen mensen van het CAF en mensen van Toeslagen. Daarin werden ook ...

Mevrouw **Kuiken**:

Dus CAF was wel bij betrokken bij die opdrachtformulering?

De heer **Blankestijn**:

Wie?

Mevrouw **Kuiken**:

U zegt: er kwam een opdrachtformulering voor iemand binnen Toeslagen om het verder uit te voeren. Maar dat was in samenspraak met het Combiteam?

De heer **Blankestijn**:

Nee, de opdrachtformulering is altijd binnen Toeslagen gegeven, maar je moet wel weten: goh, wat zijn de bevindingen, wat hebben we hier?

Mevrouw **Kuiken**:

Op basis van welke criteria werd die opdracht verleend? Wat werd er meegegeven? Welke instructies?

De heer **Blankestijn**:

De instructies zijn heel verschillend geweest per zaak. Dat hangt er gewoon vanaf welke zaak er was. Waar ik wel belang aan hecht -- als ik even mag -- om dat toe te lichten: ik beschreef u net dat die businesscase in 2013 is gemaakt en dat wij op basis daarvan mensen mochten aannemen. De eersten zijn pas ingestroomd per april 2014. Dat waren er 50, twee teams. Later zijn er nog twee teams bij gekomen. Maar het werk kwam al binnen. Het werk kwam in 2013 al binnen. Het werk kwam ook in begin 2014 al binnen, waaronder de CAF 11-zaak. Dus wij hadden werk. We waren nog bezig om daar ook mensen voor aan te nemen. Als je aan mij vraagt: hoe kan het nou dat daar niet zulke duidelijke werkinstructies waren? Nou, dat is de reden. In de beeldspraak zou je kunnen zeggen: het schip moest gaan varen, maar het was nog niet afgebouwd. Want we moesten wel met die zaken aan de slag. Dat hebben we zo goed mogelijk gedaan, met vallen en opstaan. Daar hebben we fouten in gemaakt. Er zijn dingen echt niet goed in gegaan. En als u mij vraagt "goh, hoe was het met die werkinstructies?", dan zeg ik: in het begin waren ze er niet. Die werden later gaandeweg opgebouwd. In de eerste twee jaar heeft dat geleid tot een soort

groei naar iets waarvan je zegt: er is een mooi behandelkader, het stond allemaal in het handboek Toeslagen. Maar dat heeft wel even geduurd.

Mevrouw **Kuiken**:

We komen later terug op CAF 11. Ik wil nog wel even weten: er was een aanleiding voor het Combiteam om iets neer te leggen bij Toeslagen. Stel dat Toeslagen nou dacht: er zit helemaal niks in. Wat gebeurde er dan?

De heer **Blankestijn**:

De meeste signalen kwamen binnen bij Toeslagen zelf, of van een GGD-rapport of anderszins. Maar het kon ook een signaal zijn dat van buiten kwam. Dat kon ook.

Mevrouw **Kuiken**:

Ja, maar nu even specifiek. U zegt net tegen mij: er kwamen zaken binnen via het Combiteam Aanpak Facilitators, onder andere CAF-11.

De heer **Blankestijn**:

Ja, uitkomsten van zaken. Het gaat er even om, denk ik, dat we elkaar niet begrijpen als het gaat om het woordgebruik. Wat ik bedoel te zeggen is dat wij vaak de signalen binnenkregen bij Toeslagen. Dan moest er ergens een onderzoek gedaan worden. Dat werd dan bijvoorbeeld gevraagd aan het CAF. CAF had bevindingen en kwam daarmee terug bij ons, maar dan kwam het signaal heel vaak wel bij ons vandaan. Maar het kon ook ergens anders vandaan komen, van elders binnen de dienst.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar het CAF kwam bij u terug met bevindingen. Daar ging u mee aan de slag. Maar als u zich niet kon vinden in deze bevindingen, wat gebeurde er dan?

De heer **Blankestijn**:

Er was een heel intensieve uitwisseling tussen die mensen van het CAF en de mensen van Toeslagen. Later was er ook een duidelijke overlegstructuur voor. Die was er niet in de beginfase.

Mevrouw **Kuiken**:

Dus het waren niet heel erg gescheiden werelden?

De heer **Blankestijn**:

Ik snap heel goed dat in het begin het beeld was dat het niet goed gescheiden was, want wij

hadden die organisatie gewoon nog niet goed beschreven. Maar het is wel zo -- dat wil ik echt heel duidelijk maken -- dat alle besluiten die genomen zijn over het stoppen van toeslagen, geen besluiten zijn van het CAF-team, maar van Toeslagen. De verantwoordelijkheid ligt bij Toeslagen. Het zijn besluiten van Toeslagen.

Mevrouw **Kuiken**:

Helder.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Meneer Blankestijn, ik wil graag wat vragen stellen over dat mt Fraude. U zegt dat dat in mei 2013 is opgericht.

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

U heeft het net al even gehad over die businesscase. Die lag op het gebied van toeslagen en fraude. Kunt u even heel specifiek nog een keertje aangeven wat daar precies in stond? Wie heeft die geschreven?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb het idee dat we het over verschillende businesscases hebben. Ik heb een klein stukje gezien van vanochtend. Ik heb het over een businesscase die op zich niet besproken is in het mt Fraude. Ik heb het over een businesscase naar aanleiding van de Bulgarenfraude, en de gesprekken die daarover zijn gevoerd met de staatssecretaris. Wij hebben aangegeven dat onze handen op onze rug gebonden waren en dat wij helemaal geen mensen hadden om dit te doen. Toen is gezegd: we gaan ons er sterk voor maken dat er mensen komen voor Toeslagen. Toen is het idee van die businesscase fraude ontstaan. Dat was een businesscase opgemaakt tussen Financiën en de beleidsdepartementen. Zij hadden natuurlijk ook een belang. Zij zeiden: "Wacht eens even, als er misbruik is van toeslagen ... Dat zijn onze programmagelden, en die moeten wel goed terecht komen." Dat was dus ook hun belang.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar ik heb het specifiek over de businesscase op het gebied van toeslagen en fraude. Niet over de Bulgarenfraude, maar echt over toeslagen en fraude.

De heer **Blankestijn**:

Maar de aanleiding -- daarom zei ik het -- was de ophef naar aanleiding van de Bulgarenfraude. Toen mochten wij ... Toen is ons gevraagd een businesscase op te stellen om te onderbouwen dat wij meer capaciteit kregen om ons werk te kunnen doen, dat voortkwam uit de fraudeaanpak.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar wat stond er dan precies in over de toeslagenfraude? Er was een businesscase. Er moest meer geld komen.

De heer **Blankestijn**:

Er stond niks in over toeslagenfraude. Ik heb hem niet bij de hand en het is zeven jaar geleden, maar daarin is onderbouwd ... Er is een gesprek geweest tussen de verschillende bedrijfsvoeringsmensen van de departementen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Wat voor mensen waren dat?

De heer **Blankestijn**:

Die verstand hebben van businesscases. Bij ons was dat de CFO, Ad van Luijn, ook lid van het managementteam van de Belastingdienst. Die hebben verstand van businesscases en hebben met elkaar die afspraak gemaakt. Voor mij was de uitkomst: Gerard, je mag 100 fte ... Er kwam 25 miljoen naar de Belastingdienst. Ik kreeg het niet allemaal, maar ik mocht 100 fte aannemen om mijn teams op te bouwen, die dat toezicht konden doen dat voortkwam uit die intensivering, met name vanuit CAF maar ook vanuit onze risicoselectie. Dat was er ook een onderdeel van. Dat is dus eigenlijk de hoofdlijn van die businesscase. Het kwam er dus op neer dat de afspraak werd gemaakt dat de Belastingdienst het geld dat hij erin stopte, ook wilde terugzien in niet-uitgekeerde aanvragen, die dus ook terecht niet uitgekeerd werden. Daar ging het natuurlijk om.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

We hebben het vanochtend in het eerdere verhoor ook over de businesscase gehad. Dat is dus de businesscase waar ik het over heb. Er was een gat in de begroting, dat eigenlijk opgebracht moest worden in ... Ik zal het u even makkelijk maken: uit de verslagen van het mt Fraude blijkt dat voor de fraudeaanpak binnen Toeslagen een businesscase wordt opgesteld, in ieder geval met het oog op de op te leggen boetes. Ook komt in de verslagen naar voren dat de IRF in juni 2013 vraagt om meer opbrengsten te genereren voor de fraudebestrijding.

De heer **Blankestijn**:

Ik heb het idee dat we over verschillende businesscases praten. Maar die van ons is besproken. Dat klopt. Aan de hand daarvan hebben wij de financiën gekregen. Maar iets over een begroting ... Dat zegt mij niks.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

In het mt Toeslagen, waar u ook in zat ...

De heer **Blankestijn**:

Zeker.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat is een verslag van 14 augustus 2018. Daar staat in dat de opbrengsten van de fraudemaatregel niet zijn zoals verwacht en dat, om een opbrengst van 12,5 miljoen te kunnen realiseren, een extra inspanning gevraagd wordt. Zegt dat u iets?

De heer **Blankestijn**:

Jazeker. We werden voortdurend bevraagd op de voortgang, ook jaarlijks. De beleidsdepartementen werden ook weleens ongerust: hé, blijft het niet wat achter? Waar slaat een intensivering dan op? Kijk, wij hebben een beperkte capaciteit om controle te doen. Dat geldt voor alle handhavingdiensten. Je kunt in dat verslag waarschijnlijk ook lezen dat verschillende stromen bijdragen aan de opbrengst van die businesscase. Je controleert bijvoorbeeld alleen de heel hoge aanvragen en zet daar nog wat extra controle op. In het stuk wordt dat hot/hor genoemd, hoge toeslag ...

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Daar komen we zo nog even op.

De heer **Blankestijn**:

Dus wat betekent het ... Sorry, dat antwoord wil ik graag geven. Het betekent dat wij gewoon gezorgd hebben dat wij meer in het toezicht konden doen, dus meer aanvragen konden beoordelen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, oké, maar heeft Sociale Zaken gevraagd om meer te doen aan fraudebestrijding?

De heer **Blankestijn**:

Nee, niet in 2018. Ze waren alleen ongerust als de opbrengst achterbleef. Dat is het signaal dat u leest.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Er waren dus zorgen dat de businesscase niet werd gehaald. Er was een gat van 12,5 miljoen. Waarom was het zo belangrijk om die businesscase te halen?

De heer **Blankestijn**:

Omdat, wat ik al zei, de beleidsdepartementen ... Dat zijn onze opdrachtgevers.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Welke departementen zijn dat heel specifiek?

De heer **Blankestijn**:

Wij hebben ... Ik zeg nog steeds "hebben". Ik ben al een tijdje weg, maar het voelt nog wel alsof ik er werk. Gelukkig maar. VWS, dus Volksgezondheid, voor de zorgtoeslag. Binnenlandse Zaken en Wonen voor de huurtoeslag. En Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor de kindregelingen: kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget. Dat zijn de vier toeslagen en de drie opdrachtgevende departementen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Oké. Wat was het exacte gevolg als die businesscase niet gehaald werd?

De heer **Blankestijn**:

We hebben die businesscase eigenlijk elk jaar wel gehaald.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat begrijp ik.

De heer **Blankestijn**:

Alleen tussentijds is daar wel op bijgestuurd.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar als u die businesscase niet gehaald zou hebben, wat zou dan het gevolg zijn?

De heer **Blankestijn**:

Dat weet ik niet. Dat is nooit gebeurd. Ze waren soms wel heel ongerust als het achterbleef in de opbrengst.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Waar zat die ongerustheid dan in?

De heer **Blankestijn**:

Dan kreeg ik een signaaltje van: joh, Gerard, we hebben gesproken met de mensen van een departement; loopt het nog wel goed? Dat was in de beginjaren steviger dan later. De departementen hebben ook nog een beetje geruzied over de verdeling van die 25 miljoen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Geruzied?

De heer **Blankestijn**:

Ja, er was een departement dat zich wat tekortgedaan voelde.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Welk departement was dat?

De heer **Blankestijn**:

BZK, want dat vond dat er meer gedaan moest worden aan de huurtoeslag.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

In het mt Toeslagen wordt besloten om een extra inspanning te doen om dat gat van die 12,5 miljoen te dichten. U heeft het net al even genoemd. Dit wordt gedaan door zo'n 2.000 hot/hor-zaken extra aan toezicht te onderwerpen. Dat betekent: hoge toeslag/hoog risico. Kunt u aangeven wat daarmee bedoeld wordt?

De heer **Blankestijn**:

Hot/hor is binnen de Belastingdienst een belangrijk gegeven. Wat wordt daarmee bedoeld? Dat er altijd een soort extra controle op ... Inmiddels is het bedrag geloof ik niet meer geheim, dus ik hoop dat ze het aangepast hebben. Volgens mij staat in de stukken €20.000, maar het kan ook €10.000 zijn geweest. Als er aanvragen zijn van dat bedrag, boven dat bedrag, zit er altijd nog een soort extra controle op. De accountantsdienst had daar ook altijd heel grote belangstelling voor, net als de Rekenkamer, omdat heel grote bedragen uitkeren best een risico kan zijn. Dus daar werd een extra controle op gevraagd.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar de kinderopvangtoeslag is inkomensgerelateerd. Het is natuurlijk ook een feit dat je, als je een relatief lager inkomen hebt, veel meer toeslag ontvangt voor kinderopvang. Dan ga je

eigenlijk de mensen die het laagste inkomen hebben, extra controleren, vanwege het simpele feit dat zij meer toeslag ontvangen. Kan ik dat zo begrijpen?

De heer **Blankestijn**:

Je kijkt naar de hoogte van de toeslag. Ik ben het met u eens dat ...

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dus dat is ja?

De heer **Blankestijn**:

Nou, het is een geclausuleerd ja. Het is zo dat veel hoge toeslagen bij lagere inkomens vallen, maar ook bij hogere inkomens.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

De WRR, dus de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, heeft gezegd dat mensen die een relatief laag inkomen hebben, ook minder doenvermogen hebben. Dat betekent dat mensen vaak minder goed op de hoogte zijn en minder goed formuleren kunnen doorgronden en invullen. Bent u het met me eens dat je dan juist heel kwetsbare mensen, een potentieel kwetsbare groep mensen, extra gaat controleren? Als daar iets uit komt, is er ook het gevaar dat mensen het niet meer begrijpen.

De heer **Blankestijn**:

Het WRR-rapport gaat inderdaad over het doenvermogen. Dat is breder dan alleen mensen met een laag inkomen. Dat kunnen ook mensen zijn met heel veel inkomen en heel vervelende persoonlijke omstandigheden. Maar dat klopt, in de breedte is dat zo.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Oké, dan zijn we het daarover eens.

De **voorzitter**:

Mevrouw Van Kooten, mag ik één ding zeggen over de businesscase, waar net wat onduidelijkheid over bestond?

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Uiteraard.

De **voorzitter**:

We hebben het even nagezocht. Rutte I startte rond 2010. Dat is denk ik de businesscase

waar meneer Veld vanmorgen over heeft gesproken. De Bulgarenfraude was rond 2013. Dat is denk ik de businesscase waar u het net over gehad heeft.

De heer **Blankestijn**:

Ik ken er zelfs maar eentje, maar dank u wel.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Veel dank voor de toelichting. Ik wil het nu met u hebben over proportioneel terugvorderen. In het jaartal 2012 gaat er een notitie naar de staatssecretaris over de zaak-Appelbloesem. Daar heeft u het net al even over gehad. Daarin worden enkele voorstellen gedaan. Kunt u deze voorstellen even toelichten?

De heer **Blankestijn**:

Als u het me wilt vergeven: ik heb ze niet allemaal in mijn hoofd zitten. Maar eentje was om proportioneel te gaan terugvorderen. Dat is voor mij een heel belangrijke geweest.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja. De heer Blokpoel was hier eergisteren. Hij zei dat hij er buikpijn van had. Eigenlijk werd in deze notitie aan de staatssecretaris geadviseerd om alleen maar toeslagen terug te vorderen die nog niet definitief zijn vastgesteld. Waarom werd dat geadviseerd?

De heer **Blankestijn**:

Het is een heel scala wat erin staat.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Kunt u dat toch iets specifieker toelichten?

De heer **Blankestijn**:

Weet u wat het probleem is? In de eerste jaren van Toeslagen hadden we nog een oud automatiseringssysteem. Toen duurde het soms wel drie jaar voordat je een definitieve toekenning kreeg. In de Kamer was dat in die jaren vooral het zorgpunt, en terecht. Maar dat kon niet anders, want die automatisering was gewoon slecht. Maar dat betekent nogal wat. Daardoor werden juist in die jaren, met die casuïstiek, waarin ook De Appelbloesem speelde ... Mensen kregen twee jaar of drie jaar na dato ... Dus het hele jaar was al voorbij. Dan kregen ze nog te horen -- en dat was dan drie jaar later -- dat er goed naar gekeken was, dat het niet klopte en dat het hele jaar werd teruggevorderd. Daarom is het voor Toeslagen zo belangrijk om er heel kort op te zitten, in de zin van volgen of het wel goed gaat. Want hoe langer je daarmee wacht, hoe vervelender dat kan uitpakken voor een burger. Dat speelt ook

in deze casuïstiek. Als je jaren na dato met die terugvorderingen komt ... Tja, dan zijn er twee, drie jaar verstreken. Dus je moet zorgen dat je bij die voorschotverstrekking zit. Dat is ook in het belang van de burger.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar toch even. In die notitie wordt geadviseerd om alleen toeslagen terug te vorderen die nog niet definitief zijn vastgesteld. Kijk, er waren drie opties. Optie een was alles terugvorderen. Optie twee was proportioneel terugvorderen. En dit was dan optie drie. Waarom is daar dan voor gekozen?

De heer **Blankestijn**:

Dat weet ik niet. Dat weet ik echt niet.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat is wel bijzonder, dat u dat niet weet.

De heer **Blankestijn**:

Nou ja, u kunt dat bijzonder vinden, maar ik weet het niet.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Hoe komt het dat u dat niet weet?

De heer **Blankestijn**:

Ik ben niet bij de besluitvorming daarover geweest.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar u zat wel in het mt. En dit was toch uw onderdeel?

De heer **Blankestijn**:

Nou ja, wat ik ervan terug heb gekregen, want die besprekingen met SZW heb ik niet gevoerd ... Er is gewoon gezegd: we houden de lijn aan die we al jaren hebben.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, "die we al jaren hebben", maar blijkbaar leefde heel breed de wens om er toch iets mee te doen. Er moest iets gebeuren met dat proportionele terugvorderen. De heer Blokpoel zei hier eergisteren dat hij er ontzettende buikpijn van had en dat hij dat met iedereen heeft gedeeld. U zat met hem in een mt.

De heer **Blankestijn**:

Wij hebben nooit de ruimte gevoeld om eigenstandig ... Dat kunnen we volgens mij ook niet zomaar veranderen, want de wetgeving is van SZW. Als wij iets heel anders willen, moeten we dat wel met hen afstemmen. Daar hadden we ook afstemmingsoverleggen voor. Dus zij zijn daar heel nadrukkelijk de opdrachtgever in. Als zij er uiteindelijk voor kiezen ...

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ik vind dat u er hier toch iets te makkelijk mee wegkomt.

De heer **Blankestijn**:

Nee hoor, dat vind ik niet. Dat ben ik niet met u eens.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

U zit helemaal hoog in de boom bij Toeslagen. U zit in het mt Fraude. U zit in het mt Toeslagen. De heer Blokpoel zegt dat hij er echt buikpijn van heeft. En dan zegt u: we moesten toestemming vragen aan Sociale Zaken, want dat ging erover. En verder was het ...

De heer **Blankestijn**:

Dat is ook gedaan. Dan maakt u het iets te makkelijk. Zo heb ik het helemaal niet gezegd. Zo voel ik het ook zeker niet. Wij hebben gevraagd of het anders kon. Dat is ook uitdrukkelijk besproken. De uitkomst was dat het niet anders kon.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar dat staat toch in lijn met dat het mt in 2014 wel besluit om het evenredig te gaan toekennen?

De heer **Blankestijn**:

Als u het daarover wilt hebben? Want ik ben nog met mevrouw Van Kooten bezig, met het antwoord, maar zegt u het maar.

Mevrouw **Kuiken**:

Nee, u bent met ons samen in gesprek. Maar mevrouw Van Kooten-Arissen gaat nu een vervolgvraag stellen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

De staatssecretaris, de heer Weekers, heeft gekozen voor optie twee, voor het proportioneel terugvorderen. Wat is daarmee gebeurd?

De heer **Blankestijn**:

Dat is besproken met SZW. Volgens mij heeft Peter Veld dat meegenomen naar SZW, om te kijken welke ruimte we hadden.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat weet u niet zeker?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

U weet zeker dat het meegenomen is door de heer Veld?

De heer **Blankestijn**:

Dat is mijn beeld.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat is uw beeld, maar weet u het ook zeker?

De heer **Blankestijn**:

Zo zit het in mijn herinnering. Zekerder kan ik het niet zeggen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Als blijkt dat een uitspraak gunstig is voor de Belastingdienst en Toeslagen, wordt de staatssecretaris geadviseerd om in te stemmen met de start van de invorderingen. Dat is toch wel heel apart? Want de gevolgen voor de ouders, de enorme publiciteit en de politieke gevolgen zijn hetzelfde gebleven. Dus waarom was het proportioneel terugvorderen toen geen prioriteit meer? Weekers wilde het.

De heer **Blankestijn**:

Ja, maar het moest uiteindelijk wel besloten worden door SZW.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Wat heeft u er dan persoonlijk aan gedaan om dat toch voor elkaar te krijgen? U heeft eerder gezegd dat u er ook mee zat, met dat proportioneel terugvorderen en alles of niets.

De heer **Blankestijn**:

Dan moeten we het hebben over de verhoudingen tussen een opdrachtgever en een

eigenaar van een wet, en een uitvoerder die de wet moet uitvoeren zoals de opdrachtgever en de eigenaar van de wet het graag willen zien.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dan maakt u zichzelf wel erg klein, met alle respect.

De heer **Blankestijn**:

In dat geval ben ik ook klein, want ik ben niet in staat om die wet te veranderen. Dat is gewoon hartstikke duidelijk.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar u heeft toch kunnen zeggen ...? Staatssecretaris Weekers wilde voor optie twee gaan. De heer Blokpoel wilde voor optie twee gaan. U was ...

De heer **Blankestijn**:

Maar dat is het standpunt ...

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

... hoofdverantwoordelijk voor het CAF-team.

De heer **Blankestijn**:

Sorry. Dat was het standpunt van de Belastingdienst.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

We hebben hier maandag een hoogleraar gehad. Die zei: de Belastingdienst had ook een andere lijn kunnen kiezen, had ook kunnen overgaan tot proportioneel terugvorderen.

De heer **Blankestijn**:

Wij hebben die ruimte nooit gevoeld.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Waarom niet? Wat heeft u eraan gedaan om zeker te weten dat u die ruimte niet had?

De heer **Blankestijn**:

U mag van mij aannemen dat mijn mensen en ik daar heel veel over gesproken hebben.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Wat heeft u daarover besproken en met wie?

De heer **Blankestijn**:

Daar is over gesproken met onze eigen leidinggevende, dus met de dg. Ik had zelf geen overleg op directeursniveau met de beleidsdepartementen. Dat is pas gekomen toen het opdrachtgeversoverleg Toeslagen is ingericht, volgens mij eind 2017. Er was wel overleg tussen een van mijn mt-leden en de beleidsmensen van de departementen, in de zogenaamde aro's. Dat staat voor algemeen regulier overleg. Hierin is dat voortdurend aan de orde geweest. U noemde net ons eigen managementteambesluit. Wij hebben toen gezegd dat wij het nog een keer scherp op de agenda wilden zetten: wij willen dit op deze manier gaan doen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Wat is daar voor reactie op gekomen?

De heer **Blankestijn**:

Wij hebben dat besproken, ook met onze dg: dit is de lijn die we willen; is dit iets wat jullie ook steunen? Peter Veld heeft toen gezegd: daar gaan we mee de boer op. Hij heeft daar met de staatssecretaris, Eric Wiebes, over gesproken. Het vervolg kunt u ook terugzien in die nota's. Er is een nota geschreven. Er is een gesprek geweest tussen de bewindspersonen, denk ik, want ik lees dat. Uiteindelijk heeft SZW na lange tijd besloten -- dat is volgens mij pas in het voorjaar geweest -- om daar niet toe over te gaan. Onze staatssecretaris heeft ook een aantal keren -- in 2015 nog een keer -- in de Kamer gezegd dat de Belastingdienst geen discretionaire ruimte heeft om iets te doen aan die eigen bijdrage. Dat heeft hij ook nog gezegd in een Kamerverhaal.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Er zijn ook rechterlijke uitspraken. Er zijn rechtsgeleerden die daar anders over denken.

De heer **Blankestijn**:

Nee, maar, dat zal. Maar u vraagt mij waarom ... Ik heb daar best wel een gevoel van onmacht bij gehad, maar het is aan de orde gesteld bij verschillende bewindspersonen, op verschillende niveaus. Als het verhaal steeds is -- dat zei onze eigen staatssecretaris ook in 2015 -- dat er geen ruimte is voor ons, dan houdt het wel een keer op, hoe vervelend dan ook.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Kunt u dan nog heel even specifiek zeggen welke bewindspersoon u daarop heeft bevroegd en gesproken?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb geen bewindspersonen gesproken daarover.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

O, uzelf niet.

De heer **Blankestijn**:

Nee, dat liep altijd via de lijn van de dg.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Helder. In september 2014 besluit het managementteam, het mt Toeslagen, om de toeslagen evenredig te gaan toekennen. Waarom besloot het mt hiertoe?

De heer **Blankestijn**:

Inmiddels waren we denk ik drie jaar met dit onderwerp bezig. Niet dagelijks, maar we probeerden wel te kijken of we er iets aan konden veranderen. Toen hebben we gezegd: laten we er eerst een goede discussie over hebben in het mt. Laten we er ook een mt-besluit van maken, om nog eens een keer aan te kaarten dat dit echt is wat we willen. Dat was voor ons een zwaardere manier, zal ik maar zeggen. Dat is het traject ingegaan waar we het net over hadden, van eind 2014.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, van september 2014.

De heer **Blankestijn**:

Sorry, wat ik bedoelde, is dat daarna een nota richting Asscher is gegaan, eind 2014.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Het besluit week af van het advies van de afdeling Beleid en Vaktechniek?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Waarom werd het besluit toch gehandhaafd?

De heer **Blankestijn**:

Beleid en Vaktechniek zei dat het in strijd was met de rechtspraak en dat het ook niet was

wat SZW wilde. Wij hebben toen gezegd: dat weten we, maar we willen het wel aan de orde stellen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Op welke manier was het dan in strijd met de rechtspraak?

De heer **Blankestijn**:

Er lag, ligt, constante jurisprudentie van de Raad van State, in ieder geval tot die fase.

Daarin werd gezegd dat de gehele eigen bijdrage moest worden voldaan.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar is het niet zo dat in de uitspraak van de Raad van State ook heel duidelijk te lezen is dat hij altijd de argumentatielijn van de Belastingdienst heeft gevolgd?

De heer **Blankestijn**:

Dat hadden ze niet hoeven doen. Dat heeft u ook gezien in 2019. Dat is hun eigen bevoegdheid. Rechtspraak is ook recht, net zo goed als een wet. Daar moeten wij ons ook aan houden. Het element dat nog niet aan de orde is geweest, maar dat ik wel in mijn paper heb beschreven, is dat Toeslagen ook onder strenge controle staat van toezichthouders. Die toezichthouders, een accountantsdienst en de Rekenkamer, trekken steekproeven uit die 8 miljoen toeslagen die wij betalen. Wij weten dus niet welke dat zijn. Dan kijken ze per stuk of hier gehandeld is volgens wet- en regelgeving. Dat is een heel strenge controle. Als daar fouten tussen zitten, worden die geëxtrapoleerd. Dan krijg ik een heel slecht gesprek met een beleidsdepartement, want dan moeten ze daar melding van maken bij hun begroting. En daar is niemand blij mee. Dus wij worden heel streng gecontroleerd daarop. Dat gaat op basis van wet- en regelgeving, dus ook rechtspraak.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Daar komen we zo op.

De heer **Blankestijn**:

Vandaar dat je het altijd via de koninklijke weg moet spelen als je daarvan af wilt wijken. Je kunt het niet zelf veranderen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat begrijp ik. Dat is helder. Mijn volgende vraag. Gelijktijdig met dit besluit vindt op het niveau van de dg Belastingdienst -- dat is dus de heer Veld -- een ontwikkeling plaats dankzij

de zaak-Parel. Ik neem aan dat u die kent. Er wordt wederom een voorstel opgesteld, in samenspraak met SZW, om dus proportioneel terug te vorderen. Was u hierbij betrokken?

De heer **Blankestijn**:

Nee.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Nee. Dat is helder. Heeft u het mt-besluit tot evenredige toekenning en de signalen van de werkvloer besproken met de dg?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Hoe heeft u dat besproken?

De heer **Blankestijn**:

Nou, dat was al eerder. Daar ben ik al mee begonnen in 2011. Maar ook die casus is besproken. Zeker.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Oké. We zien dat het mt-besluit werd aangehouden totdat de problematiek was besproken met de minister van Sociale Zaken. Was u toen betrokken bij het voorstel?

De heer **Blankestijn**:

Wat bedoelt u? Welk voorstel?

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Bij het voorstel om ...

De heer **Blankestijn**:

Aan Sociale Zaken, bedoelt u?

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Het mt-besluit werd aangehouden totdat de problematiek was besproken met de minister van SZW. Was u daarbij betrokken?

De heer **Blankestijn**:

Nee, voor mij houdt het op als ik het aanlever aan mijn directeur-generaal.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

En daarna is het voor u ...?

De heer **Blankestijn**:

Dan wordt het gesprek gevoerd door de dg, en vervolgens de bewindspersonen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Oké. Uiteindelijk zien we dat er niets gebeurt met het voorstel om proportioneel terug te vorderen. Weet u ook waarom dit niet is doorgezet?

De heer **Blankestijn**:

Wat ik begrepen heb, is dat SZW had aangegeven dat het bezig was om op een heel andere manier te kijken naar de Wet kinderopvang en dat het misschien naar directe financiering toe wilde. Nou ja, dat traject kennen we ook.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Oké. Ik geef het woord aan ...

Mevrouw **Kuiken**:

U had het over het woord "onmacht". Laat dat nou net het woord zijn dat mevrouw González Pérez gebruikte in het verhoor dat we hier met haar hadden, omdat zij zich niet gehoord voelde. Naar aanleiding van de CAF 11-zaak -- u benoemde het net -- werden er 533 bezwaren ingediend. Wanneer werd u over dit aantal geïnformeerd?

De heer **Blankestijn**:

Over het exacte aantal? Dat weet ik niet. Mij werd tegen het einde van 2016 duidelijk dat hier een wat grotere zaak speelde dan gemiddeld, zal ik maar zeggen.

Mevrouw **Kuiken**:

Eind 2016, zegt u. Maar in 2015 verscheen een kritisch rapport van de Ombudsman, onder meer over de bezwaarafhandeling.

De heer **Blankestijn**:

O, u hebt het over bezwaar. Ik dacht dat u het had over de CAF 11-zaak. Bezwaar is voor mij vanaf de start een heel grote zorg geweest. Want toen ik begon, lag er een enorme voorraad. Het heeft jaren geduurd voordat we die weggewerkt hadden. Een van de redenen was dat wij een nieuw systeem kregen dat buitengewoon voortvarend een jaar behandelde. Bij de start ging dat zelfs zo dat we ... Ik vertelde net dat we er met het oude systeem soms

drie jaar over deden om een jaar definitief te maken. Dat nieuwe systeem kon dat heel snel. We hebben toen drie toeslagjaren in twee kalenderjaren gedaan, qua transactieverwerking. Dan krijg je dus ook geconcentreerd burgerreacties binnen. De hoeveelheid bezwaren is dan ineens een soort prop die de organisatie in komt. Die bezwaren zijn een heel grote zorg geweest. Daar heb ik ook stevige managementgesprekken over moeten voeren met mijn dg. En terecht. Daar is hard aan gewerkt. Dat heeft echt wel een aantal jaren geduurd.

Mevrouw **Kuiken**:

Had u ook zicht op wat de gevolgen waren van het niet handelen op die bezwaren?

De heer **Blankestijn**:

Jazeker.

Mevrouw **Kuiken**:

Kunt u dat voor ons beschrijven?

De heer **Blankestijn**:

Nou ja, mensen die een bezwaar indienen, willen graag een uitspraak. Die willen zekerheid hebben over hun situatie. En dat duurt dan langer.

Mevrouw **Kuiken**:

En wat gebeurde er als ze die zekerheid niet kregen? Welke gevolgen kon dat hebben?

De heer **Blankestijn**:

Dat er in ieder geval geen uitspraak werd gedaan op dat bezwaar, op waar dat bezwaar over ging.

Mevrouw **Kuiken**:

En als er geen uitspraak op een bezwaar werd gedaan, waar kon dat in een heel vervelend geval toe leiden?

De heer **Blankestijn**:

Mensen die een correctie wilden aanbrengen, of mensen die het niet eens waren met een standpunt: het is een hele diversiteit.

Mevrouw **Kuiken**:

Dat klopt, maar stel dat ik zo'n ouder ben. Ik wacht op mijn bezwaar. Dat kan een maand duren. Dat kan een jaar duren, of misschien wel twee jaar. Welke gevolgen zou dat voor mij

kunnen hebben? Stel dat ik zo'n hot/hor ben, zo'n ouder met een hoog risico maar met een laag inkomen, waar we het net over hadden.

De heer **Blankestijn**:

Hot/hor-ouders ken ik niet, hoor. De burger krijgt geen zekerheid.

Mevrouw **Kuiken**:

Ik ga het nog een keer ... Maar wat betekent dat concreet? Dus ik ben een alleenstaande moeder met een laag inkomen. Dat betekent dat ik een hoge kinderopvangtoeslag nodig heb. Wat zijn dan de gevolgen voor mij als ik een jaar op mijn bezwaar moet wachten?

De heer **Blankestijn**:

Dat kan te maken hebben met de hoogte van je toeslag.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar wat gebeurt er dan feitelijk voor mij, als ouder?

De heer **Blankestijn**:

Dat u geen rechtszekerheid krijgt op dat punt.

Mevrouw **Kuiken**:

Wat zijn dan de gevolgen voor mij persoonlijk?

De heer **Blankestijn**:

Dat ligt eraan wat het is.

Mevrouw **Kuiken**:

Ik vraag het u, omdat ik gewoon ... We praten al een hele dag met mensen, maar ik heb het gevoel dat we over producten praten, terwijl we uitvragen over de mensen om wie het gaat. Volgens mij gaat het hier over ouders die zijn getroffen. Waarom vraag ik dit zo specifiek? Ik wil gewoon van u weten of u ook sprak over die bezwaren, als in: wat zijn de gevolgen voor mensen?

De heer **Blankestijn**:

Jazeker. Natuurlijk.

Mevrouw **Kuiken**:

Dus niet alleen maar over het feit dat u een productieprocesprobleem had.

De heer **Blankestijn**:

Zo heb ik het ook niet gezegd.

Mevrouw **Kuiken**:

Kunt u mij dan ... Gewoon, om even een beeld te schetsen. Ik wil begrijpen of u het toen ook gezien heeft. Stel, het bezwaar van een alleenstaande ouder met een laag inkomen blijft een jaar liggen. U gaf net toe dat het soms wel een jaar kon ... Wat waren de gevolgen? Sprak u daarover? Wat waren die gevolgen dan?

De heer **Blankestijn**:

Die gevolgen kunnen heel verschillend zijn. Het kan zijn dat mensen hun geld niet krijgen, of minder geld krijgen, of dat ze iets niet hoeven terug te betalen. Vaak was het zo dat mensen bezwaar maakten omdat ze iets moesten terugbetalen. Dat hoefden ze dan niet, als het niet behandeld werd. Maar we hebben het zeker over de effecten gehad. Ik heb daar zelf ook wel mensen over aan de telefoon gehad, of aan mijn bureau gehad.

Mevrouw **Kuiken**:

Kunt u een zo'n telefoontje met ons delen?

De heer **Blankestijn**:

Mensen die aangeven dat zij het onbehoorlijk vinden dat wij geen uitspraak doen op bezwaar en wat de effecten daarvan zijn. Wij hebben ook weleens een verdaging ... Onder de Algemene wet bestuursrecht mag je verdagen. Ik heb een keer iemand gesproken. Die had ik gebeld, want die had een klacht ingediend, een terechte klacht. Die zei: nu moet ik ineens binnen vier weken antwoorden, maar jullie doen er al een jaar over om mij een brief te sturen; wat vindt u daarvan? Nou, dan schaam ik me. Dat vind ik erg.

Mevrouw **Kuiken**:

Advocate Eva González Pérez, die er ook bij betrokken is vanwege haar man, van gastouderbedrijf Dadim, dat geschaard is onder CAF 11, diende ook een klacht bij u in. Correct?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb drie klachten binnengekregen via de Nationale ombudsman, van drie cliënten van mevrouw González Pérez.

Mevrouw **Kuiken**:

Heeft u ook een directe klacht ontvangen van deze advocate? Kunt u zich dat herinneren?

De heer **Blankestijn**:

Nou, mevrouw Pérez heeft over een aantal dingen geklaagd. Klachten komen bij ons altijd bij de klachtencoördinator. Die schreef voor mij een concept. Ik beoordeelde dat. Dat is de afhandeling van de klacht.

Mevrouw **Kuiken**:

Ik noemde u de advocaat. Heeft u misschien rechtstreeks een klacht gehad van haar man, de eigenaar van het gastouderbureau?

De heer **Blankestijn**:

Volgens mij zijn er verschillende gelegenheden geweest waarbij zij hebben aangegeven niet tevreden te zijn ...

Mevrouw **Kuiken**:

Nee, even heel precies.

De heer **Blankestijn**:

Ik zit even ... Dan moet ik even ... Dat heb ik niet paraat, hoor.

Mevrouw **Kuiken**:

Het luistert even nauw, want ik wil niet het gevoel hebben dat ik hier een woordspelletje moet spelen, terwijl het volgens mij voor iedereen heel duidelijk is waar ik naar vraag. Dus nogmaals specifiek: heeft de advocate of de eigenaar van Dadim contact gehad met de Belastingdienst, dan wel met uzelf over de klacht die zij hadden ingediend?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

Dank. En wat heeft u met die klacht gedaan?

De heer **Blankestijn**:

We hebben verschillende klachten gehad, zoals ik zei.

Mevrouw **Kuiken**:

Nee, wat heeft u specifiek met deze klacht gedaan, van de advocate en de eigenaar van Dadim?

De heer **Blankestijn**:

Ik zit even te kijken, want er zijn verschillende momenten waarop wij gesproken hebben.

Mevrouw **Kuiken**:

Dat klopt. Alleen weet ik het niet precies. Ik weet dat er een gesprek is geweest in april 2015 of 2016, en in mei van datzelfde jaar. Volgens mij bent u bij een van deze twee gesprekken geweest. En er is nog een gesprek geweest in 2018, maar daar komen we later nog op terug. Maar ik wil met name nu even weten van die eerste gesprekken.

De heer **Blankestijn**:

Ik ben aan het zoeken, maar dat was niet in het jaar dat u noemde, althans niet in mijn overzicht.

Mevrouw **Kuiken**:

Welk jaar is dan volgens u correct?

De heer **Blankestijn**:

Er is één gesprek geweest waar ik bij geweest ben.

Mevrouw **Kuiken**:

Wanneer was dat?

De heer **Blankestijn**:

Februari 2018.

Mevrouw **Kuiken**:

2018. U bent niet voor die tijd in gesprek geweest met ...?

De heer **Blankestijn**:

Nee.

Mevrouw **Kuiken**:

Oké. We komen later terug op dat gesprek van 2018. Mevrouw González Pérez vertelde hier dat het gesprek met in dit geval uw medewerkers ... Daar zaten twee seniorjuristen bij. Zij dacht dat zij het gesprek in zouden gaan om tot een oplossing te komen, of in ieder geval tot een vorm van wederzijds begrip of genoegdoening, wellicht, maar dat het uiteindelijk vooral draaide om een standje omdat de eigenaar van Dadim het in zijn hoofd had gehaald om een klacht in te dienen of zijn ongenoegen te uiten. Bent u daarvan op de hoogte?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

Wat vindt u daarvan? Waarom vond u het oké dat dat zo gegaan is?

De heer **Blankestijn**:

Ik zeg niet dat ik het oké vind. Ik zit even te kijken naar de gesprekken die wij hebben gehad.

Ik weet niet of u data heeft. Dat helpt mij wel, want er zijn heel veel gesprekken geweest.

De **voorzitter**:

Het gaat nu gewoon concreet om de vraag over het gesprek waar u bij bent geweest, om uw wetenschap daarover.

Mevrouw **Kuiken**:

Nee, dat was niet helemaal mijn vraag, voorzitter.

De heer **Blankestijn**:

Ik ben niet bij die gesprekken geweest.

Mevrouw **Kuiken**:

Sorry, ik zal de verwarring oplossen over het moment dat dat was. Er zijn gesprekken geweest met mevrouw González en de eigenaar van Dadim. Die zijn al in een eerder stadium geweest. U zegt dat u daar niet bij aanwezig bent geweest, maar u was wel bij het gesprek van 12 maart 2018. Correct?

De heer **Blankestijn**:

Ik zit even te kijken of dat de juiste datum is.

Mevrouw **Kuiken**:

Daar verwijst de voorzitter terecht naar. Maar ik heb het over die twee eerdere gesprekken.

U was daar niet bij?

De heer **Blankestijn**:

Nee.

Mevrouw **Kuiken**:

U was daar niet bij. Dat nemen we nu even voor waar aan, want u staat hier onder ede. U zult ons daar niet over misinformereren. Maar heeft u wel een terugkoppeling gekregen van het

gesprek dat in een eerder stadium plaatsvond, rondom het advies van de Nationale ombudsman over het gesprek dat met Dadim is gevoerd?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb een aantal terugkoppelingen gekregen over gesprekken die eigenlijk al vanaf 2016 gevoerd zijn. Zeker vanaf het moment dat de Raad van State uitspraak had gedaan, op 8 maart 2017, hebben wij de coördinatie van deze casus bij een van mijn mt-leden, mijn plaatsvervanger, gelegd.

Mevrouw **Kuiken**:

Waarom heeft u dat bij uw plaatsvervanger neergelegd, en heeft u dat niet persoonlijk opgepakt?

De heer **Blankestijn**:

Omdat ik ook andere dingen doe dan dit soort zaken. Dit is iets waarvan ik vind dat dit op een hoog niveau in de organisatie ...

Mevrouw **Kuiken**:

Welke opdracht heeft u uw medewerkers, en in dit geval uw plaatsvervangend directeur, meegegeven over de bejegening of behandeling van deze zaak?

De heer **Blankestijn**:

Ik hoef geen opdracht te geven aan mijn mensen over bejegening, want ik verwacht van ze -- dat weten ze en dat doen ze ook -- dat ze dat op een correcte wijze doen. Daar hoef ik geen opdracht voor mee te geven.

Mevrouw **Kuiken**:

Laat ik het anders formuleren. Op een gegeven moment wordt helder ... We brengen het terug naar de Raad van State. Mevrouw González Pérez wint een rechtszaak. Vervolgens wordt er weer in hoger beroep gegaan. Dan komt er een Raad van State-uitspraak in 2017. Dan blijkt dat ze in het gelijk worden gesteld. Dan vindt er weer contact plaats met de Belastingdienst, afdeling Toeslagen, over deze zaak.

De heer **Blankestijn**:

Ja, dat is een belangrijk moment. Dat was nadat we in onze mt-dag van 13 maart besloten hadden om de coördinatie bij een mt-lid neer te leggen. U vroeg of ik dat hoog genoeg vind. Nou, het is heel hoog om een individuele casus bij zo iemand neer te leggen, juist vanwege het belang van de zaak. Vanaf dat moment is er een teampje geformeerd van een aantal

deskundigen en betrokkenen, onder leiding van mijn plaatsvervanger, om het gesprek aan te gaan met mevrouw González. Mijn plaatsvervanger heeft telefonisch contact opgenomen en er is een afspraak gemaakt. De bedoeling hiervan was om eruit te komen, om dus aan de hand van de uitspraak van de Raad van State de nog lopende zaken op een goede manier af te doen. Dat is de inzet geweest van die gesprekken. Er zijn een aantal gesprekken over geweest.

Mevrouw **Kuiken**:

Een voorafgaand daaraan heeft u ook een advies ontvangen?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

Van mevrouw Palmen. Wat was dat advies?

De heer **Blankestijn**:

Ik ben blij dat u daarnaar vraagt. Dan kan ik ook mijn lezing daarop geven. Wij hebben ... Ons mt heeft in december aan mevrouw Palmen gevraagd om zich te verdiepen in de casuïstiek. Er liep toen ook al een onderzoek van de Ombudsman. Dat is iets eerder aangekondigd. Mevrouw Palmen heeft ons mt een advies gegeven. Dat behoort ook tot de stukken. Dat is, ik dacht, op 13 of 14 maart aan ons verstrekt. Op onze mt-dag van 14 maart -- het advies was van 13 maart -- hebben wij daarover gesproken: hoe gaan we hiermee om? Wat we toen besproken hebben, is ... Het onderzoek van de NO was ook al heel ver gevorderd.

Mevrouw **Kuiken**:

NO is Nationale ombudsman.

De heer **Blankestijn**:

Sorry, Nationale ombudsman, dank u wel. Dat was ook al ver gevorderd. We hadden al een beeld van welke kant dat op zou gaan. We hebben toen ook aan mevrouw Palmen gevraagd om onderdeel uit te gaan maken van het groepje dat in gesprek zou gaan met mevrouw González om te zoeken naar de oplossing. En het advies van mevrouw Palmen is eigenlijk helemaal in lijn met wat de Ombudsman bevonden heeft.

Mevrouw **Kuiken**:

Wat was dat advies volgens u?

De heer **Blankestijn**:

Mevrouw Palmen adviseerde, maakte een analyse van de fouten die wij erin gemaakt hebben. Die fouten heeft de Ombudsman ook een-op-een in zijn rapport aangegeven. In die zin was het voor ons ook heel herkenbaar. Ze gaf ook aan: kijk of je er eventueel met een schadevergoeding uit kunt komen.

Mevrouw **Kuiken**:

Heeft u daar opvolging aan gegeven?

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Kuiken**:

Zij heeft toch ook geadviseerd om niet alleen naar deze zaak te kijken, maar ook naar vergelijkbare zaken?

De heer **Blankestijn**:

Laat ik even één ding zeggen ...

Mevrouw **Kuiken**:

Ik stelde volgens mij een heel concrete vraag. U bent er buitengewoon goed in om alle processen te beschrijven, maar ik probeer een beetje tot de inhoud te komen.

De heer **Blankestijn**:

Vergeeft u mij, maar om tot de inhoud te komen, heb ik soms iets meer nodig ...

Mevrouw **Kuiken**:

Nee, ik vergeef het u niet, want ik wil gewoon een concreet antwoord op mijn concrete vraag. Mevrouw Palmen gaf een heel helder advies. Het was bikkelhard. We hebben dat gisteren allemaal kunnen volgen. Op tal van fronten geeft ze aan wat er niet goed is gegaan, op het gebied van stopzetten, rappelleren en informatievoorziening. Mensen hebben niet voldoende tijd gehad om het recht te zetten. Ze heeft ook aangegeven dat de besluitvorming niet op een goede wijze tot stand is gekomen. Dan wordt haar ook nog gevraagd om advies. Er zijn uitspraken van de Raad van State en de Nationale ombudsman. Vervolgens doet u er niks mee, niet met haar belangrijkste aanbeveling om er lessen uit te trekken voor al die vergelijkbare zaken die speelden. Waarom heeft u dat niet gedaan, is mijn vraag.

De heer **Blankestijn**:

Wij hebben er wel lessen uit getrokken.

Mevrouw **Kuiken**:

Welke dan?

De heer **Blankestijn**:

Wij hebben uit lessen die al eerder getrokken waren ...

Mevrouw **Kuiken**:

Waarom heeft u dit specifieke advies, dit cruciale advies van mevrouw Palmen om het niet alleen te betrekken op de zaak-Dadim maar op alle zaken die op vergelijkbare wijze hebben plaatsgevonden, niet overgenomen?

De heer **Blankestijn**:

Wij hebben het er met elkaar over gehad.

Mevrouw **Kuiken**:

Waarom heeft u dat niet overgenomen?

De heer **Blankestijn**:

Wij hadden al heel veel dingen aangepast in onze organisatie.

Mevrouw **Kuiken**:

Waarom heeft u dit specifieke advies niet overgenomen, terwijl het zo cruciaal was en het zulke verstrekkende gevolgen had voor zo veel ouders?

De heer **Blankestijn**:

We hebben gekeken wat we in het verleden allemaal hadden aangepast. Er waren al heel veel dingen aangepast in onze processen. De dingen die genoemd zijn, speelden allemaal in de jaren 2013, 2014. We hebben in die periode ...

Mevrouw **Kuiken**:

Maar er waren nog steeds heel veel ouders aan het wachten. Zij waren benadeeld en zaten nog in processen. En er lag een heel duidelijk juridisch advies. U gaf aan dat u eigenlijk in 2011 al onmacht voelde en iets wilde doen. U gaf aan dat u in 2014 onmacht voelde en iets wilde doen. Dat schrijft u ook in uw position paper. Dan komt de Ombudsman voorbij. Dan komt de Raad van State voorbij. En uw eigen Vaktechniekcoördinator zegt: geachte directeur Toeslagen, pak dit moment nu aan en regel dit niet alleen in de zaak-Dadim maar regel dit

voor alle ouders die op een vergelijkbare manier te beoordelen zijn. Waarom pakt u dat dan niet aan als u die onmacht zo erg gevoeld heeft?

De heer **Blankestijn**:

Wij hebben dit advies echt gericht op de casus.

Mevrouw **Kuiken**:

Waarom alleen op de casus? Dit was toch de uitgelezen kans om iets te doen met uw onmacht en om te zeggen: ik heb nu de Nationale ombudsman; ik heb de Raad van State; ik heb nu iets in handen om echt iets te doen. Waarom heeft u dat niet gedaan?

De heer **Blankestijn**:

Dit advies ging over deze casus. Daar hebben we heel nadrukkelijk naar gekeken. We hebben dit advies dat ze ons gegeven heeft, dat, zoals ik al zei, een-op-een in overeenstemming was met wat de Ombudsman zei, opgevolgd. We hebben ook heel nadrukkelijk ...

Mevrouw **Kuiken**:

Was dat een besluit van uzelf? Of heeft u dat nog gedeeld met ...

De heer **Blankestijn**:

Dat is geen besluit van mijzelf geweest.

Mevrouw **Kuiken**:

Van wie dan wel?

De heer **Blankestijn**:

Dat clubje ...

Mevrouw **Kuiken**:

"Dat clubje" betekent?

De heer **Blankestijn**:

Wat ik net zei, onder leiding van mijn plaatsvervanger. Zij hebben mij dat later aangegeven en daar was ik het ook mee eens. Wij hebben de casus ...

Mevrouw **Kuiken**:

Dus de plaatsvervanger en uzelf -- en wie nog meer? -- hebben besloten dat u dit niet zou aangrijpen om voor al die ouders wat te doen?

De heer **Blankestijn**:

Nee, zo is het niet. We hebben dit advies beoordeeld als een advies op de casus-CAF 11. Daar hebben we ons op gericht. Daar hebben we gekeken naar de oplossing.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar heeft u expliciet de weging gemaakt ... Want er lag een heel duidelijk advies van mevrouw Palmen. Dat heeft u dan toch ook in dat clubje besproken?

De heer **Blankestijn**:

Wij hebben het echt op de casus gericht. Dat is wat ik zeg.

Mevrouw **Kuiken**:

Laatste poging om daar wat helderheid over te krijgen. U zegt: we hebben het op de casus gericht. Dat hoor ik u zeggen. Maar heeft u in hetzelfde clubje ook besproken om het over de andere zaken te hebben? Is er bewust een afweging gemaakt om dat wel of niet te doen?

De heer **Blankestijn**:

Dat weet ik niet. Ik ben er niet bij geweest.

Mevrouw **Kuiken**:

U zei net dat u deze casus in dat clubje heeft besproken.

De heer **Blankestijn**:

Ja, wat ik u al zei ...

Mevrouw **Kuiken**:

Maar is het alleen over die casus gegaan, of heeft u het er ook over gehad om het advies van mevrouw Palmen ook betrekking te laten hebben op de andere ouders?

De heer **Blankestijn**:

In dat clubje, waar mevrouw Palmen zelf ook bij zat, is gesproken over hoe we verdergaan met die CAF 11-zaken.

Mevrouw **Kuiken**:

Oké, er is in bredere zin gesproken. Vervolgens is er dus besloten om alleen in te gaan op deze specifieke casus en om niets te doen met de andere zaken. Mevrouw Palmen zat erbij, dus het kan niet anders dan dat haar advies daar ook in gewogen is.

De heer **Blankestijn**:

Ik weet niet hoe dat gesprek gegaan is, maar ik heb steeds in de veronderstelling gezeten dat we het alleen over deze casus zouden hebben.

Mevrouw **Kuiken**:

Ja, maar het advies van mevrouw Palmen was breder. Dan heb je het toch niet alleen over die ene casus?

De heer **Blankestijn**:

Ik moet u zeggen dat ik het ook niet zo gelezen heb.

Mevrouw **Kuiken**:

Wat niet zo gelezen?

De heer **Blankestijn**:

Toen wij gingen praten over wat we zouden doen, hebben we gezegd: dit is een heel duidelijk verhaal; we gaan het gesprek aan met de advocaat en dit is de lijn.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar mevrouw Palmen heeft in dat gesprek toch heel nadrukkelijk gezegd dat je het niet alleen zou moeten betrekken op Dadim, maar dat je dit juist breed zou moeten trekken? Dat advies heeft ze toch nadrukkelijk gegeven? In dit clubje, waar u het over heeft en waar u bij zat.

De heer **Blankestijn**:

Ik zat niet in dat clubje.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar dat advies heeft ze toch nadrukkelijk gegeven aan dat clubje? En daarmee toch ook aan u?

De heer **Blankestijn**:

U zult moeten vragen aan de mensen die in dat clubje zitten hoe daarover gesproken is.

Mevrouw **Kuiken**:

Ik geef u een laatste kans, want daarna ga ik ...

De heer **Blankestijn**:

Ik heb er zelf niet bij gezeten.

Mevrouw **Kuiken**:

Nee, u heeft er niet bij gezeten, maar u zei wel dat u in overleg met in ieder geval uw plaatsvervangend directeur heeft besproken hoe u om zou gaan met dat advies. Mevrouw Palmen heeft tegen de plaatsvervangend directeur in ieder geval heel nadrukkelijk gesteld: trek dit breder dan alleen deze casus. En dat is vervolgens aan u teruggekoppeld. Dat kan toch niet anders?

De heer **Blankestijn**:

Ja, het spijt me. Ik heb er geen andere herinnering aan dan dat we juist in de lijn van deze casus verder zouden gaan met het advies.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Meneer Blankestijn, zowel uit het verhoor van mevrouw González Pérez als uit het verhoor van de heer Marseille blijkt dat het wettelijk verplicht is om te rappelleren. Dat betekent dat je nog een keer een herinnering stuurt als mensen stukken moeten indienen en dat ze, de ouders, in de gelegenheid worden gesteld om de bewijsstukken te completeren. Maar dat gebeurde niet. Waarom niet?

De heer **Blankestijn**:

U heeft het over de CAF 11-zaak.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ik heb het erover dat de Belastingdienst, ook Toeslagen, überhaupt de verplichting heeft om te rappelleren, een herinnering te sturen als er stukken missen. Als de overheidsinstantie iets van de burger nodig heeft, ligt er een verplichting om er een herinnering over te sturen. Dat is bij heel veel ouders bij wie dingen zijn stopgezet, niet gebeurd. Er is gezegd dat ze stukken moesten aanleveren, maar welke stukken dan? Ze waren totaal in the dark over welke stukken de Belastingdienst en Toeslagen nodig hadden. Waarom is dat zo gegaan?

De heer **Blankestijn**:

In die CAF 11-zaak is dat zo gegaan. Dat is onder hoge druk gedaan en daar zijn echt fouten in gemaakt. Mensen hadden meer gelegenheid moeten krijgen om alsnog dingen aan te leveren. Dat is denk ik wel heel duidelijk. In onze brieven hadden we ook duidelijk moeten aangeven wat we wilden hebben en wat we misten. Dat zijn dingen die we in die eerste fase echt fout gedaan hebben. Het is ook terecht dat de Ombudsman ons daar een tik op de neus voor geeft. Maar dat is wel iets wat we in de loop der jaren verbeterd hebben. We hebben de brieven heel nadrukkelijk ook beter ingericht en we hebben het mensen ook aangegeven als we dingen niet hadden.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Feit is dat in het mt Toeslagen in 2013 bewust het besluit is genomen om niet meer te rappelleren.

De heer **Blankestijn**:

Ja, dat is later nog een keer besproken met de Ombudsman. Kijk, wat toen heel vaak speelde, was ... Wij zeiden: als we dat rappelleren doen, loopt het wel door als het onterecht is.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar het is een wettelijke verplichting. Ik vraag u heel duidelijk waarom u dat niet heeft gedaan. We moeten ons allemaal aan de wet houden, ook de overheid. U heeft als overheidsinstantie de verplichting om te rappelleren: u moet nog die en die bewijsstukken aanleveren om uw dossier compleet te maken. Ik vraag u: waarom is dat niet gebeurd? U zegt dat er heel veel druk op zat, maar dat is toch geen excuus? Die mensen zijn in pure ellende gestort. Bent u het met me eens dat als er druk op zit, het op een andere manier opgelost moet worden? Deze mensen moeten er niet de dupe van worden dat u niet rappelleert. Hoe heeft dit kunnen gebeuren?

De heer **Blankestijn**:

Dit is echt goed fout gegaan, kan ik u zeggen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar hoe heeft het zo fout kunnen gaan, vraag ik u.

De heer **Blankestijn**:

Ja, dat hebben wij ons ook afgevraagd. Mijn verklaring is dat het heel veel te maken heeft met hoe dit zich heeft voorgedaan onder de omstandigheden van toen. Dit is niet de enige omissie van onze kant.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Nee, zeker niet. Absoluut niet. Maar ik vraag u specifiek naar dit punt: hoe heeft dit mis kunnen gaan? U heeft gezegd: daar hebben wij een echte fout in gemaakt en wij hebben dit intern besproken. Met wie heeft u dat intern besproken? Op welke manier? Wat is daar dan uit voortgekomen? Hoe heeft het zo mis kunnen gaan? Vertelt u dat eens.

De heer **Blankestijn**:

Wat belangrijk is, is dat wij hebben gezegd dat onze brieven veel duidelijker moeten zijn. Als

wij een burger om iets vragen, moet ook heel duidelijk zijn wat we graag willen hebben. We moeten mensen ook in de gelegenheid stellen om dat aan te leveren. Dus die brieven zijn wel aanzienlijk verbeterd.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Tja, maar feit is dat er nog steeds heel veel incomplete dossiers zijn en dat mensen nog steeds niet weten op basis waarvan dingen zijn stopgezet en wat ze dan moesten aanleveren.

De heer **Blankestijn**:

Als het gaat over al die zaken waar we het nu over hebben, dan heeft dat te maken met wat we ook de baliebrief noemden.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, de "no show, no money".

De heer **Blankestijn**:

We hebben mensen aan de balie uitgenodigd om hun recht aan te tonen, om daar met bewijsstukken te komen. Dat is een proces dat we bewust hadden ingericht. Je stopt snel, maar dan wil je mensen toch ook ... Of je kondigt aan dat je gaat stoppen en zegt: kom alsjeblieft langs en laat zien wat je hebt, zodat we het kunnen beoordelen en eventueel kunnen aangeven wat er nog mist.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Gebeurde dat in de praktijk ook? Want we hebben hier een advocaat gehad van heel veel ouders ...

De heer **Blankestijn**:

In het begin is dat helemaal niet goed gegaan.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Als ik even mag uitpraten. Daaruit is gebleken dat mensen naar de balie van de Belastingdienst zijn gekomen. Daar is het onder het kopieerapparaat gelegd. Vervolgens hebben de mensen nagebeld: "We horen niks. Is het nou goed? Hebben we alles ingeleverd?" Ze krijgen helemaal geen briefje mee met: u heeft dit ingeleverd; het is goed zo. Dat is toch ongehoord? Dat behoort toch niet te kunnen in een professionele organisatie?

De heer **Blankestijn**:

Dit was op dat punt ook helemaal niet professioneel. Dit is met spoed op deze manier ingericht, kort na de Bulgarenfraude. Ik kan u zeggen dat dit echt ook heel vaak geleid heeft tot succes, in de zin van dat heel veel niet op gang is gekomen. Als we dat niet gedaan hadden, had het tot onterechte uitbetalingen geleid. Het speelde toen nog heel veel bij buitenlanders, arbeidsmigranten.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar u weet ook, bijvoorbeeld bij CAF 11, dat er heel veel zaken gestopt zijn. De toeslag werd gestopt. Vervolgens werd er gezegd dat ze naar de balie moesten komen. No show, no money. Als de mensen niet kwamen opdagen, werd überhaupt gestopt met alles. Mensen werden compleet in the dark gehouden. Dat zijn juist -- dat benoemden we net al eventjes -- de mensen met de lagere inkomens, de alleenstaande moeder, bij wie het dan ineens gestopt wordt. Omdat ze geen opvang meer heeft voor haar kind, raakt ze dan haar werk kwijt. Daardoor raakt ze haar huis kwijt, raakt ze alles kwijt. Er zijn talloze voorbeelden van hoe dit diepe, diepe, diepe ellende bij mensen heeft veroorzaakt. Ik vraag u om daar toch eens even op te reflecteren: hoe heeft dit zo mis kunnen gaan? Ook al zit er spoed achter, waarom is er bij de balie niet gezegd: "Oké, u heeft dit ingeleverd. Wij zetten een stempel en een paraaf. Dit heeft u ingeleverd. Neemt u dat mee en zo is het goed." Hoe heeft dit kunnen gebeuren?

De heer **Blankestijn**:

Dat kan ik u heel goed verklaren. In de beginfase was het gewoon nog niet goed ingericht.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat was dan wel voor heel veel mensen niet goed ingericht.

De heer **Blankestijn**:

Dat klopt. Dit is een van de voorbeelden ... Nogmaals, zoals ik in mijn openingsverklaring aangaf, dit is niet om het te vergoelijken, maar om te verklaren hoe het gegaan is. In de beginfase gingen wij hiermee starten.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Met alle respect, dit was niet alleen de beginfase. Hoe is het mogelijk dat Toeslagen bewijsstukken van ouders kwijtraakte? Dat is in talloze zaken gebeurd. Hoe is dat mogelijk?

De heer **Blankestijn**:

Dat heb ik mezelf ook afgevraagd.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Hoe kun je bewijsstukken van ouders kwijtraken?

De heer **Blankestijn**:

Dat weet ik echt niet.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Het is ook een vorm van omkering van bewijslast.

De heer **Blankestijn**:

Er is verkeer van stukken tussen verschillende kantoren. Dingen moeten gedigitaliseerd worden. Daar gaan dingen in mis. Dat is niet goed, maar dat is wel gebeurd.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Uit het openbaar verhoor met mevrouw González Pérez blijkt ook dat ouders en zichzelf niet te woord werden gestaan door Toeslagen en dat dit eigenlijk beleid was. Wist u dat?

De heer **Blankestijn**:

Nee.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

U wist dat niet?

De heer **Blankestijn**:

Nee, niet dat we mensen niet te woord zouden staan.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Uit verklaringen blijkt dat Toeslagen regelmatig bezwaren aanmerkt als informatieverzoek. Wist u dat?

De heer **Blankestijn**:

Ik weet niet waar u op doelt. Ik heb het wel gelezen ten aanzien van de invordering.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Als een ouder bezwaar maakte tegen het stoppen van de toeslag, werd dat bezwaar opgevat als een informatieverzoek en niet als een bezwaar. Dan ontstaat er weer een heel andere malle molen, waardoor het helemaal misgaat. Want dan is er geen bezwaar gemaakt en zijn de termijnen niet gehaald, met als gevolg nog veel meer ellende.

De heer **Blankestijn**:

De praktijk is dat als iemand een bezwaar indient ... Daar hoeft niet eens per se op te staan dat het een bezwaar is, maar als het voor ons kenbaar is dat het een bezwaar is, moet het ook als zodanig gekwalificeerd worden.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Hoe is het dan mogelijk dat heel veel bezwaren zijn aangemerkt als informatieverzoek?

De heer **Blankestijn**:

Ik kan het niet verklaren.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

U kunt het niet verklaren.

De heer **Blankestijn**:

Dat moeten fouten zijn geweest, want dat hoort niet.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Oké. Uit het openbaar verhoor van mevrouw González Pérez blijkt ook dat haar geen heldere reden werd gegeven waarom het hoger beroep werd ingesteld, werd doorgezet. Wist u dat?

De heer **Blankestijn**:

Ja, ik kan u daar wel wat over zeggen ...

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Graag.

De heer **Blankestijn**:

... als ik daar de gelegenheid voor krijg. De rechtbank Oost-Brabant had, ik dacht in november 2015, een uitspraak gedaan in een zaak van mevrouw González. De rechtbank gaf daar voor het eerst naar tijdsgelang een recht. De rechtbank heeft daar uitgesproken dat ...

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

En wat betekent dat concreet?

De heer **Blankestijn**:

Dat betekent recht op toeslag, sorry. Het ging in die casus, dacht ik, om negen maanden. In

dispuut was of wij als Toeslagen voldoende informatie hadden over de betalingen, of die allemaal op tijd waren gedaan. Er waren in die casus twee periodes. Een periode na 1 september, en daarvan had de rechter gezegd: er zitten contante betalingen bij en contant betalen mag niet, dus die accepteer ik niet. Dus die heeft een uitspraak gedaan over die eerste negen maanden. Die heeft toen gezegd: voor de eerste negen maanden heeft belanghebbende in voldoende mate aangetoond dat er een recht bestaat op de toeslag. Dat was voor het eerst dat er rechtspraak kwam dat er naar tijdsgelang iets werd toegepast, en het was een rechtbank. Daar is bij ons binnen het beleid en Vaktechniek, met de vaktechnenuten -- we hadden toen nog geen vaco -- over gesproken. Toen is het besluit genomen -- dat doen we bijna nooit -- om in beroep te gaan bij de Raad van State omdat het een inbreuk was op een vaste jurisprudentie, om er zekerheid over te krijgen of dit betekende dat we daar in het vervolg anders naar moesten kijken.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Om antwoord te krijgen op een rechtsvraag?

De heer **Blankestijn**:

Ja. Dit was namelijk een hele belangrijke, want het was een inbreuk op een bestendige jurisprudentie. Het is dan wel heel belangrijk om te weten: hoe gaat de Raad van State hiermee om?

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar dan is het toch gebruikelijk om naar de wederpartij te communiceren wat daar de heldere reden voor is?

De heer **Blankestijn**:

Dat is de reden geweest.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar hoe kan het dat dat niet gecommuniceerd is?

De heer **Blankestijn**:

Ik weet niet of dat niet ... Als mevrouw González zegt dat dat niet gecommuniceerd is, dan zal dat ... Dan is dat zo.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Het is niet gecommuniceerd, en u wist dat niet.

De heer **Blankestijn**:

Maar dit is echt wel heel goed overwogen binnen Toeslagen. Gisteren heeft u de vraag gesteld aan mevrouw Palmen of zij betrokken was bij het al dan niet in hoger beroep gaan. Ik kan u zeggen dat ze daar niet bij betrokken is, omdat ze toen nog niet werkzaam was bij ons.

Mevrouw **Kuiken**:

Dat heeft ze hier ook verklaard. Helder.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ik ga door met mijn volgende vraag.

Er is ook gebleken dat Toeslagen in rechtszaken niet altijd alle op de zaak betrekking hebbende stukken overlegde en dat eigenlijk de Belastingdienst met een heel ander pakketje stukken voor zich zat dan de rechter en dan mevrouw González Pérez bijvoorbeeld. Wist u dat?

De heer **Blankestijn**:

Nou, niet dan de rechter, want wat wij inleveren komt bij de rechter.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Nee, er is ook uit de stukken gebleken ...

De heer **Blankestijn**:

Wij leveren een dossier aan bij de rechter, hè.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, maar er is ook gebleken dat de rechter geen weet had van bepaalde stukken.

De heer **Blankestijn**:

Kijk, toen dit voor het eerst speelde -- ik dacht in de zomer van 2018 -- gaf dat behoorlijk gedoe. Terecht, want wij moeten alle op de zaak betrekking hebbende stukken aanleveren. Ik ben toen bij het team Beroep in gesprek gegaan. Die waren behoorlijk ontdaan.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dus u wist wel dat er stukken niet aangeleverd werden?

De heer **Blankestijn**:

Nee, ik heb die uitspraak toen gehoord, of aan de hand van het krantenartikel. Dat gaf heel onrust bij de mensen van Beroep en heel veel onzekerheid. Ik ben toen met hen in gesprek

gegaan en heb aan hen gevraagd: jongens, wat is hier nou aan de hand? Zij hebben gezegd: wij leveren de stukken altijd naar eer en geweten aan. Want zij voelden zich aangesproken. Wij maken een beoordeling met elkaar: wat zijn op de zaak betrekking hebbende stukken? Dat wordt binnen het team Beroep ... Die controleren dat zelf en bepalen dat ook zelf. Dat zijn ervaren mensen die ook heel veel in dat werk zitten. Die voelden zich behoorlijk onzeker worden door deze uitspraak.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ik ga u toch even onderbreken. Feit is -- dat is ook echt aan het licht gekomen -- dat de rechter daar zat met andere stukken die de Belastingdienst niet had ingediend bij de rechter. Dat de advocaat van de wederpartij, van de ouders, daar zat met andere stukken.

De heer **Blankestijn**:

Wat ik ervan weet, is dat het ging om telefoonnotities en een verslag van bevindingen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat klopt.

De heer **Blankestijn**:

Ja? Dan hebben we het over hetzelfde.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja. Dus u weet het toch nog.

De heer **Blankestijn**:

We hebben toen gezegd ... Want over telefoonnotities was de mening: moet je die wel of niet inleveren? Er is een heel dispuut ontstaan -- dat heeft u misschien ook wel gezien -- tussen de rechtsgeleerden: wat is "op de zaak betrekking hebbend"? Donner heeft er een paragraaf aan gewijd. Dat is niet een abc'tje. Wij hebben toen gezegd: we gaan zo veel mogelijk en zo ruimhartig mogelijk verstrekken. Er is toen ook een zekerheid ingebouwd. De landsadvocaat zou ook mee gaan beoordelen. Wat ik later zag, is dat ook die landsadvocaat een keer werd verweten dat hij niet alle op de zaak betrekking hebbende stukken bij zich had. Het is niet zo makkelijk om te zeggen welke stukken dat zijn. Alles wat van belang is voor de vaststelling van het recht ...

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Nou, u heeft net gezegd welke stukken dat zijn.

De heer **Blankestijn**:

Kijk, alles wat ... Nee, ik bedoel wat de op de zaak betrekking hebbende stukken zijn. Alles wat van belang is, moet je aanleveren. Maar er is ook vaak gezegd, ook in jurisprudentie, dat telefoonnotities an sich niet per se ... Het ligt eraan of het van invloed is geweest op. Maar wij hebben vanaf dat moment gezegd: joh, dat willen we helemaal niet; we leveren zo veel mogelijk en zo breed mogelijk aan.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Volgens mij is het een algemeen rechtsbeginsel dat de partijen in een rechtszitting gewoon gelijkwaardige dossiers moeten hebben en dat het ook een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur is ...

De heer **Blankestijn**:

Jazeker, daar is geen twijfel over.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

... om de burger in staat te stellen om zijn rechtsbescherming te halen. Dus dat er stukken ontbraken, dat is niet best.

De heer **Blankestijn**:

Nee, maar goed. Wat ik wil aangeven, is dat ik echt sta voor mijn mensen. Die hebben dat niet opzettelijk gedaan. Dat is ook wat ik uit die gesprekken met ze heb gehaald. En ik geef nogmaals aan dat er ook discussie is over: wat is precies "op de zaak betrekking hebbend"? Om die discussie zo veel mogelijk te vermijden: geef zo veel mogelijk. Dat is ook de lijn geworden.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, oké. Het is de commissie ook gebleken dat het meer dan eens is voorgekomen dat in zaken waarin de ouder een sterke casus had en de Belastingdienst niet, vlak voor de zitting bij de rechter een nieuwe beschikking werd afgegeven aan de ouder. Wist u dat?

De heer **Blankestijn**:

Ja, dat heb ik ook gezien. Ik wist niet van tevoren dat het ging gebeuren, maar ik heb gezien dat dat is gebeurd.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Mevrouw González Pérez verklaarde eergisteren hierover dat ze meemaakte dat ze al vier jaar aan het procederen was, en dan kwam er opeens een nieuwe beschikking vlak voor de

zitting. De heer Marseille, de hoogleraar die maandag ook in deze commissie gehoord is, zei dat naar de normen van de Nationale ombudsman dit weleens onbehoorlijk kon zijn. Wist u van dit beleid?

De heer **Blankestijn**:

Ik weet niet wat de ... Nou ja, ik vind dat je ... Ik weet niet wat de redenen zijn, inhoudelijk, om dat te doen. Maar het moet geen gedragslijn zijn. Laat dat heel duidelijk zijn. Maar ik weet niet in welke casuïstiek zich dat heeft voorgedaan en om welke reden.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar het is toch heel vreemd. Je toeslag is stopgezet met alle ellende van dien -- dat heb ik allemaal al genoemd -- en er komt een rechtszaak. Je bent aan het procederen, en vlak voor de zitting wordt er opeens een nieuwe beschikking gegeven: oké, nou ja, laat maar.

De heer **Blankestijn**:

Ik vind dat niet kunnen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

U vindt het niet kunnen?

De heer **Blankestijn**:

Nee, tenzij er een hele goede reden voor is. Maar ik ken de redenen dus niet. Weet u wat de andere kant van het verhaal is? Dat wil ik toch ook wel even zeggen. Dat onze mensen die procedeerden soms pas bij de Raad van State betalingsbewijzen kregen waar ze al twee jaar geleden om gevraagd hadden.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Uw mensen?

De heer **Blankestijn**:

Ja, die procedeerden.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

De mensen van Toeslagen bedoelt u dan?

De heer **Blankestijn**:

Ja, in deze casus.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar die staan tegenover een burger.

De heer **Blankestijn**:

Nee, niet tegenover een burger. Tegenover mevrouw González.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Die de burgers vertegenwoordigt.

De heer **Blankestijn**:

Ja. Dat is iemand die heel goed weet hoe het zit.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, maar die staat daar als advocaat om de burger te beschermen ...

De heer **Blankestijn**:

Ja, dat snap ik.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

... hun rechtsbescherming te geven en het recht te laten zegevieren wat dat betreft.

De heer **Blankestijn**:

Ja, ja. Nee, ik bedoel dat niet vervelend. Ik wil alleen maar zeggen dat het heel ... U noemt het opmerkelijk dat we vlak voor de zitting een beschikking afgeven. Dat vind ik ook. Maar ik vind het minstens zo opmerkelijk dat je betalingsbewijzen waar je al een hele tijd geleden om gevraagd hebt, ook bij een rechtbank, niet krijgt.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, maar dat is mijn vraag niet.

De heer **Blankestijn**:

Dat snap ik.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Medio 2016 besluit het mt Toeslagen om een opschorting mogelijk te maken in het toeslagenvolgsysteem. Wat was daarvoor de aanleiding?

De heer **Blankestijn**:

We hadden die mogelijkheid in het systeem niet. Dat heeft u ook gezien. We hebben dat zeg

maar gesimuleerd door de wijze van stoppen, of aankondigen stoppen, in de casus CAF 11 en nog een aantal casussen die daarover gaan. Daar zijn we mee gestopt. We hebben het toen anders gedaan. We hebben pas stopgezet -- dat is ergens medio 2016 geweest, vanaf die tijd -- nadat we ook echt onderzoek hadden gedaan. Dus eigenlijk hadden we dat niet meer nodig, maar we vonden wel dat die opschortingsmogelijkheid in het systeem zou moeten zitten. Dat is de reden geweest dat we pas toen hebben gezegd: laten we een mogelijkheid pakken om die opschorting in het systeem te zetten. Het is er uiteindelijk niet van gekomen in die tijd, omdat er andere zaken waren in de automatisering die voorgingen.

Mevrouw Van Kooten-Arissen:

Waarom heeft u geen opvolging daaraan gegeven? Want inderdaad, in september ...

De heer Blankestijn:

Dat heeft echt te maken met de ruimte die er was in het ICT-portfolio en keuzes die gemaakt moesten worden. Er moest nieuwe wetgeving ingevoerd worden en er moest onderhoud gedaan worden. We hadden het ook niet nodig, omdat we een andere werkwijze hadden gekozen.

Mevrouw Van Kooten-Arissen:

Kunt u uitleggen wat het toeslagenvolgsysteem is en hoe die opschorting dan mogelijk werd gemaakt?

De heer Blankestijn:

Toeslagenvolgv? Ik weet niet wie dat verzonnen heeft. Wij noemden het altijd, ik noem het altijd het toeslagenverstrekkingensysteem.

Mevrouw Van Kooten-Arissen:

Ja, ik had ook twee afkortingen, zeg maar, twee uitleggen.

De heer Blankestijn:

Het is een transactiesysteem dat met verschillende modules op geautomatiseerde wijze het proces van toeslagen toekennen ondersteunt. Het is een heel complex systeem, want het moet ook terug kunnen gaan in de tijd. Als iemand iets indient of als we een mutatie binnenkrijgen via de gemeente dat iemand drie maanden geleden verhuisd is, dan moet het weer opnieuw, dus hij moet terug gaan rekenen. Er zitten heel veel variabelen in. Het is een heel complex maar ook een heel goed systeem.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Het was een mt-besluit ...

De heer **Blankestijn**:

Ja.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

... om opschorting mogelijk te maken. Dus het is wel heel vervelend dat daar geen opvolging aan is gegeven.

De heer **Blankestijn**:

Maar datzelfde mt besluit in een portfolio-overleg, en dan moeten we wegen. Dan hebben we altijd meer wensen dan mogelijkheden in, zoals dat heet, IT-dagen: dagen die wij kunnen besteden aan het aanbrengen van allerlei aanpassingen in wetten en zo. Maar dat gaat dus echt in een afweging, en dan komen dit soort dingen achteraan. Dan kijken we ook: hoe belangrijk vinden we het eigenlijk; we willen het graag hebben, maar het is voor ons niet essentieel, niet essentiëler dan andere wensen op dat moment.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Oké. In 2015 besluit het mt Toeslagen om voor de jaren 2005 tot en met 2011 de voorlopige toekenning te zien als een definitieve toekenning in verband met de achterstanden en het feit dat juridisch gezien de definitieve toekenning binnen vijf jaar dient plaats te vinden. Het mt besluit hierbij echter ook om de betreffende burger hierover niet te informeren. Waarom niet?

De heer **Blankestijn**:

Ja, ja. Omdat het zo veel vragen zou oproepen als jij nog iets krijgt over 2005.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar dat is toch heel gek? De burger behoort toch, zeker met toeslagen en de Belastingdienst ... Als je een voorlopige toekenning hebt, heb je toch recht op een bevestiging dat er een definitieve toekenning is? Dat brengt juist toch heel veel onrust?

De heer **Blankestijn**:

Ja, maar als jij in 2015 nog een beschikking over 2006 krijgt, dan roept dat ook alleen maar onrust op, terwijl wij door dit besluit die toeslagen ook definitief hebben gemaakt.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar daar is niet over gecommuniceerd naar de burger?

De heer **Blankestijn**:

Nee.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat is toch wel frappant.

De heer **Blankestijn**:

Het zijn geen ... Ik weet de aantallen niet meer, maar dit zijn gewoon de restgroepen die, zeg maar, nog in het oudere toelagensysteem zaten. We hebben toen de oude toelagensystemen op een bepaald moment uitgezet om over te gaan naar de nieuwe automatisering. Dan houdt je altijd een restgroep over.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

En wat voor gevolgen had dat voor burgers?

De heer **Blankestijn**:

Dat wat ze gekregen hadden, dat voorschot, was eigenlijk definitief.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Of hetgeen wat ... Als je wacht op een definitieve toekenning, die niet krijgt en daar volledig in the dark over wordt gehouden, dan heeft dat gevolgen.

De heer **Blankestijn**:

Nou ja, je hebt een voorschot gehad en daar blijft het bij. Dat is het gevolg.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar vindt u het niet heel gek dat daar helemaal niet over gecommuniceerd is?

De heer **Blankestijn**:

We hebben daar toen best wel bewust een lange tijd over gesproken, maar gezegd: dit lijkt ons het beste.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat draagt toch ook niet bij, denk ik, aan de informatiepositie en de rechtsbescherming van de burger.

De heer **Blankestijn**:

Ja. Kijk, formeel moet je het doen, maar we hebben het niet gedaan om de reden die ik u aangeef.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat klinkt makkelijk.

De heer **Blankestijn**:

Ja, maar dat was niet makkelijk. Het was echt niet makkelijk.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Waarom was het niet makkelijk?

De heer **Blankestijn**:

Nou, ik vind het een stevige afweging.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

De Raad van State oordeelt in maart 2017 dat Toeslagen onzorgvuldig en in strijd met de daarvoor geldende regels heeft gehandeld bij het stopzetten van de toeslagen. Wat heeft u hiermee gedaan?

De heer **Blankestijn**:

U heeft het nu over de uitspraak van 8 maart?

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, 8 maart 2017 van de Raad van State.

De heer **Blankestijn**:

Ja, ja. Dat speelde in het hoger beroep van de zaak waar we het net over hadden bij de rechtbank Oost-Brabant.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja.

De heer **Blankestijn**:

Wij hebben toen -- dat speelde toen ook op hetzelfde moment, 13, 14 maart -- aangegeven dat we zo snel mogelijk met mevrouw González in gesprek zouden willen gaan over de afwikkeling van de dossiers in de lijn van de uitspraak van de Raad van State. Dat is ook gebeurd.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar het ging over alle casussen die dezelfde strekking hadden.

De heer **Blankestijn**:

Ja, dat klopt. Maar wij hebben daar ook uitvoering aan gegeven.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Nou nee.

De heer **Blankestijn**:

Nee?

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Nee, Toeslagen heeft uiteindelijk geen uitvoering gegeven aan de uitspraak totdat de adviescommissie haar advies uitbracht.

De heer **Blankestijn**:

Ik weet niet wat u bedoelt.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

De Raad van State oordeelt in maart 2017 dat Toeslagen onzorgvuldig en in strijd met de daarvoor geldende regels heeft gehandeld.

De heer **Blankestijn**:

Ja, dat ging over de stopzetting.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Absoluut. Vervolgens blijkt dat u die stopzettingen niet ongedaan heeft gemaakt, dat u alsnog door bent gegaan met het beleid dat daar werd afgewezen, terwijl de uitspraak juist op alle gelijkwaardige casussen zag.

De heer **Blankestijn**:

Vanaf dat moment hebben wij uitvoering gegeven aan die uitspraak. Maar misschien kijkt u anders naar wat er uit die uitspraak is gekomen, want daar hadden we ook een verschil van mening over met mevrouw González. Donner heeft dat ook in zijn rapport nog beschreven. Ik weet niet of we het daar nu over moeten hebben ...

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Nou ja, het is genoteerd dat u vindt dat u uitvoering heeft gegeven aan de uitspraak ...

De heer **Blankestijn**:

Ja, want de discussie ...

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

... en daar bestaat inderdaad verschil van mening over.

De heer **Blankestijn**:

Mag ik dit toelichten? Want ik vind het wel belangrijk ...

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

U mag het heel even toelichten. We zijn natuurlijk al lang bezig, maar u mag dit heel even toelichten.

De heer **Blankestijn**:

Het ging eigenlijk over twee dingen. Er is aangegeven: die stopzetting is een bijzondere omstandigheid. De Raad van State zei: die stopzetting is een bijzondere omstandigheid en dat rechtvaardigt in dit geval dat we het jaar knippen. Dat zeiden ze. Vervolgens zeiden ze ...

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

En dat is heel ongebruikelijk.

De heer **Blankestijn**:

Ja, maar dat was nu de Raad van State en daarmee dus recht op het hoogste niveau. Dat betekende dat we voor de periode tot aan de stopzetting over moesten gaan tot dat er gewoon recht op een toeslag was. Dat is dus nummer één. Maar er is geen uitspraak gedaan over de fase daarna, de fase na de stopzetting. In de rechtsoverwegingen van 2017 is dat niet aan de orde geweest. Dat was namelijk niet in geschil in die casus. Donner heeft dat ook omschreven in zijn rapport. Hij heeft gezegd: de Raad van State heeft als het gaat over de knip in de eerste periode een uitspraak gedaan over de eerste negen maanden. Dat was de Raad van State in 2017. En over het deel na de stopzetting had de Raad van State zich dus niet uitgelaten in 2017. Dat heeft de Raad van State gedaan in de uitspraak van 24 april 2019. Dat is wat Donner in zijn rapport beschrijft. Zo hebben we het ook uitgevoerd.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Mevrouw González heeft hier verklaard dat er uiteindelijk geen uitvoering is gegeven aan de uitspraak.

De heer **Blankestijn**:

Dat is wel absoluut het geval.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

U was verantwoordelijk voor de processen en voor de inhoud. Hoe heeft dit in eerste instantie dan zo verkeerd kunnen gaan?

De heer **Blankestijn**:

U bedoelt in zijn algemeenheid?

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja.

De heer **Blankestijn**:

Ja, dat heb ik mij natuurlijk ook afgevraagd. Ik heb daar best wel een verklaring voor, maar dat is geen goede reden als ik kijk naar "geen goede reden" in de zin van de vervelende effecten. Wij hebben bij Toeslagen gedaan wat we konden met de middelen die we hadden.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ook voor de rechtsbescherming van de burger?

De heer **Blankestijn**:

Daar zijn we in tekortgeschoten. Dat heeft ook te maken met de fase waar we toen in zaten.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Uit de memo van maart 2017, waar het net ook al even over is gegaan, van de vaktechnisch coördinator, mevrouw Palmen, blijkt dus ook dat de rechtsbescherming tekort is geschoten. Op dat moment had het mt kunnen besluiten om een andere koers te varen, om in te grijpen op de inhoud. Waarom heeft u dat dan niet gedaan?

De heer **Blankestijn**:

Welke koers bedoelt u dan?

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

De koers dat er echt wordt getornd aan de rechtsbescherming van de burger op heel veel punten. Dat hebben we in het afgelopen anderhalf uur allemaal voorbij zien komen.

De heer **Blankestijn**:

Die rechtsbescherming. We hebben heel veel verbeteringen aangebracht, al in de jaren daarvoor. Als u het hebt over op de zaak betrekking hebbende stukken ... Dat gebeurt in casussen en dat is heel vervelend, maar dat heeft niks te maken met dat de rechtsbescherming niet deugt. Ja, in die casus waarin dat dan aan de orde is, maar dat wil

niet zeggen dat dat een structureel probleem is. Ik denk dat er heel veel verbeterd is in de loop der jaren, maar dat nog niet alles goed genoeg was.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Na het rapport van de Nationale ombudsman had u ook nog kunnen ingrijpen. Wat heeft u toen gedaan om de rechtsbescherming te verbeteren?

De heer **Blankestijn**:

Het rapport van de Ombudsman is in augustus 2017 verschenen met vier aanbevelingen, en die hebben we opgevolgd. Een aantal waren ook al opgevolgd. Het enige waar de Ombudsman het niet mee eens was ... Dat is later ook in de discussie richting de Kamer gegaan. De Ombudsman schreef iets als "ruimhartig compenseren". Wij hebben ernaar gekeken wat de mogelijkheden waren voor compensatie en we hebben daar geen andere mogelijkheden gezien dan de wettelijke. Dat is ook in overleg geweest met de deskundigen op het ministerie. Die gaan over dat soort zaken. Dus we hebben er wel naar gekeken wat de mogelijkheden waren, maar die hebben we niet kunnen vinden, anders dan die €500 bij overschrijding van de uitspraak op bezwaar.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Wie waren die deskundigen waarmee u gesproken heeft? U heeft juridisch advies daarover ingewonnen ...

De heer **Blankestijn**:

Ik heb dat niet zelf gedaan, maar mijn mensen hebben dat gedaan. Er zijn gesprekken geweest met de schade ...

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Wie waren die mensen in dit geval?

De heer **Blankestijn**:

Mevrouw Rutten. Dat is mijn plaatsvervanger. Die heeft daar ook over gesproken met onder anderen mevrouw Bos van het ministerie.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, en nog meer mensen? Of was dat het?

De heer **Blankestijn**:

Nou ja, er komen altijd meer mensen bij als wij met elkaar komen tot ... Die aanbevelingen

van de Ombudsman stem ik af met mijn dg. Die ga ik niet zelf de deur uit sturen, want hij moet er ook achter staan met zijn mensen. In dat proces gaat dat ook op en neer en kijken er ook mensen mee van wat dan heet DGBel, dus de dg Belastingdienst en zijn staf. Het is echt breed gewogen binnen het ministerie of wij mogelijkheden hadden om het hier anders te doen dan wat gedaan is. Er zijn geen wettelijke grondslagen gevonden. Dat is hetzelfde wat de staatssecretaris ook in de Kamer heeft aangegeven in december.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Het gaat over schending van beginselen, dus natuurlijk ...

De heer **Blankestijn**:

Neemt u van mij aan dat wij alles gedaan hebben om te kijken wat de mogelijkheden waren om hier een andersoortige compensatie te geven dan gegeven is, maar wij hebben daarin geen mogelijkheid kunnen vinden, omdat er geen wettelijke mogelijkheid is om dat te doen. Het is niet voor niks dat die regeling bewust wel gemaakt is in 2019 om over te gaan tot een vorm van compensatie. Dat kon niet zomaar zonder een regeling.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Oké, waarvan akte, want daarover verschillen ook de meningen van de rechtsgeleerden. Ik kijk even naar ...

De **voorzitter**:

Ik zie dat het inmiddels 16.30 uur is, en u zit al tweeënhalf uur op uw stoeltje. Ik stel voor om een kwartiertje te schorsen. Dat biedt iedereen de gelegenheid om even te doen wat wellicht nodig is. We zien elkaar hier om 16.45 uur terug. Ik wil de bode vragen om u even de zaal uit te geleiden.

De vergadering wordt van 16.26 uur tot 16.45 uur geschorst.

De **voorzitter**:

Zo, u bent er weer en wij zijn er weer. Ik stel voor dat we doorgaan met het verhoor. Ik wend mij weer tot mijn buurvrouw.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ik wil het nog even met u hebben over het rapport van de Nationale ombudsman. In november 2016 liet de Nationale ombudsman officieel weten dat hij een onderzoek instelde naar de CAF 11-zaken. Wanneer heeft u dit gecommuniceerd naar de dg en de staatssecretaris?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb daar gelijk melding van gemaakt. Volgens mij loopt dat ook al via een ander traject en hoef ik dat niet eens te doen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Wanneer was dat?

De heer **Blankestijn**:

Rond die tijd ook. De Ombudsman kondigt een onderzoek aan. Dat komt volgens mij ook op het ministerie meteen binnen. Hij zet het ook op zijn website. Ik heb het er natuurlijk ook in mijn voortgangsgesprek met in dit geval de heer Uijlenbroek over gehad dat dit zou gaan gebeuren.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Heeft u daarvan een reactie gekregen?

De heer **Blankestijn**:

Sorry, Uijlenbroek was in 2016 nog niet binnen. Die kwam 1 januari 2017. Maar dat weten zij meteen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Wat voor reactie heeft u daarop gekregen?

De heer **Blankestijn**:

Dit is dan een gegeven voor hen. Ik heb daar verder geen reactie op gekregen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat kreeg u terug: dat is een gegeven?

De heer **Blankestijn**:

Nou ja, je meldt dat. Er zijn meer onderzoeken van de Ombudsman, ook in de Belastingdienst. Dat is op zich niet iets opmerkelijks.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Oké. In de brief aan de Ombudsman staat dat naar aanleiding van het onderzoek bij Dadim de toeslagen zijn opgeschort. De toeslagen zijn echter gestopt door middel van de zachte stop en niet opgeschort. Dat de toeslagen werden gestopt en niet opgeschort in die tijd, dat wist u. Waarom heeft u op deze wijze gemeld aan de Nationale ombudsman dat er sprake was van een opschorting en niet van een stop?

De heer **Blankestijn**:

Het gaat dan om de woordkeus. Het effect is hetzelfde, maar het is technisch iets anders. Dit is ook besproken met de Ombudsman. Wij hebben aangegeven dat wij niet kunnen opschorten, althans technisch niet; dat zat niet in het systeem. Wij hebben het zo gedaan dat het hetzelfde effect zou hebben. Wat we gedaan hebben, is: we kondigen aan dat en we stoppen nog geen betaling.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Maar dat is juridisch toch iets heel anders?

De heer **Blankestijn**:

Dat klopt.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Als u zegt "we stoppen het", dan behoort u dat toch ook op die manier te communiceren, lijkt me.

De heer **Blankestijn**:

Ja, maar er is in het gesprek met de Ombudsman, althans met de onderzoekers, ook meteen aangegeven wat het precies inhield.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

In de brief aan de Ombudsman staat dat er opgeschort is en niet dat er gestopt is. Dus waarom heeft u dat toen op die manier gecommuniceerd? U zegt dat het een semantisch verschil is, maar het is ook een juridisch verschil. Waarom heeft u dat zo gedaan?

De heer **Blankestijn**:

Ik kan me niet meer herinneren waarom ik dat gedaan heb.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Oké. Op 9 augustus 2017 verschijnt het rapport van de Ombudsman. Diezelfde dag krijgt de staatssecretaris een notitie van u om hem te informeren over het rapport. De kritiek op het stopzetten van de toeslagen en het laakbare handelen van de Belastingdienst/Toeslagen zoals verwoord in het memo van mevrouw Palmen van maart 2017 staat hier niet in. Waarom niet?

De heer **Blankestijn**:

Ik weet niet waarom dingen er niet in staan. Ik weet wel waarom dingen er wél in staan. Wat we hebben willen aangeven, is wat de Ombudsman heeft bevonden.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, maar de staatssecretaris krijgt een notitie van u over het rapport van de Ombudsman, waarin onder andere is geconstateerd het stopzetten van de toeslagen en het laakbaar handelen. Vervolgens maakt u geen melding van het memo van mevrouw Palmen. Dat is toch wel heel erg vreemd.

De heer **Blankestijn**:

Nou, dat vind ik niet vreemd, omdat dat gewoon een advies is dat aan ons is uitgebracht. Daarvan hebben wij gezegd: als we kijken naar wat de inhoud is, dan doen wij precies wat de Ombudsman ook aangeeft, en dat kunnen we een-op-een leggen over het verhaal van mevrouw Palmen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

In het verhoor heeft mevrouw Palmen aangegeven dat u blij was met haar komst bij Toeslagen en dat op het moment dat zij het memo had geschreven daar ook over gecommuniceerd zou worden met de staatssecretaris. Dus het verbaast me enigszins dat u een notitie stuurt aan de staatssecretaris en dan geen melding maakt van dat memo.

De heer **Blankestijn**:

Dat verbaast mij niet, moet ik u eerlijk zeggen. Overigens was ik inderdaad heel blij met de komst van mevrouw Palmen.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, maar minder met haar memo blijktbaar.

De heer **Blankestijn**:

Nou, dat is niet waar. Zo heb ik het absoluut niet beleefd. Adviseurs acht ik hoog, net als mevrouw Palmen; die acht ik ook hoog. Ik hou ook van mensen die mij aangeven wat we moeten doen, wat we niet moeten doen en wat fout is. Dus dat heeft helemaal niets te maken met hoe ik naar mevrouw Palmen kijk. Ik vind dat een adviseur gewoon zijn advies moet uitbrengen, ongeacht hoe dat misschien wel gaat landen. Overigens was het echt niet zo dat wij over dat memo zeiden: wat krijgen we nou ineens? Dat is helemaal niet aan de orde geweest. We hebben ook gekeken, zoals ik u al voor de schorsing zei, naar: wat gaat er

uit het rapport van de Ombudsman komen, wat zijn zijn aanbevelingen? Dat is helemaal in lijn met het verhaal dat mevrouw Palmen ons geeft.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

In de notitie staat ook stellig dat de zachte stop niet meer wordt toegepast sinds medio 2016. We zien echter dat op 24 april 2017 het mt Toeslagen stelt dat bij een casus de zachte stop moet worden gebruikt. Ook wordt in september 2019 de staatssecretaris geïnformeerd dat na juli 2016 de zachte stop nog is gebruikt. Heeft u dit nog uit laten zoeken voordat u dit zo stellig in de notitie vermeldde?

De heer **Blankestijn**:

Nee, de mensen die dit geschreven hebben, hebben dat uitgezocht.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

U heeft het toch zelf geschreven?

De heer **Blankestijn**:

Nee, dat schrijf ik niet zelf. Dat wordt voor mij geschreven. Ik heb daar heel veel mensen voor die daarnaar kijken en die dat schrijven.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat begrijp ik, maar uw naam staat eronder.

De heer **Blankestijn**:

Jazeker, het is daarmee ook van mij. Maar u vraagt of ik dat geschreven heb.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Nou ja, als uw naam eronder staat, dan is het officieel uw verantwoordelijkheid wat erin staat. Maar waarom heeft u dan niet uit laten zoeken, of waarom heeft u niet nagevraagd of dat daadwerkelijk zo was?

De heer **Blankestijn**:

Omdat mij aangegeven werd dat dat de werkelijkheid was, dus ik ben daar gewoon op afgegaan.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dus u bent daar verkeerd over geïnformeerd?

De heer **Blankestijn**:

Ik ben afgegaan op wat zij mij aangegeven hebben, en dat is iets wat ook moet kunnen als ik kijk naar de rol die ik heb. Ik heb daar heel veel mensen voor, deskundigen voor die dat doen en een heel mt dat daarvoor opgesteld staat. Dus ik hoef dat niet allemaal te gaan checken, want dan kom ik nergens meer aan toe, kan ik u zeggen. Ik moet erop kunnen vertrouwen dat het klopt. Dat heb ik ook gedaan.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, maar u bent lid van het mt Fraude, van het mt Toeslagen. U was waarschijnlijk of wel zeker betrokken bij het mt-besluit.

De heer **Blankestijn**:

Ik ben altijd bij mt-besluiten betrokken in die zin dat ze ook van mij zijn. Het is mijn mt, als u dat bedoelt.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Ja, maar dan had u toch kunnen weten dat het niet waar was wat er namens u in de brief was gezet?

De heer **Blankestijn**:

In de brief van welke datum?

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

De notitie ... Even kijken, hoor. Ik zie hier even geen datum erbij staan. We komen er nog even op terug met de exacte datum.

Maar ja, het is toch wel een feit dat u bij het mt-besluit betrokken was en dat u vervolgens een notitie naar de staatssecretaris laat sturen waar onder andere in staat dat de zachte stop niet meer wordt toegepast. Maar dat is niet de waarheid.

De heer **Blankestijn**:

Die notitie is van?

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

De notitie is van u, dat wil zeggen namens u, want uw naam staat eronder. Die ging naar de staatssecretaris. ... U weet het niet meer?

De heer **Blankestijn**:

Nee, het spijt me.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Hoe kan het dat in de reactie op het rapport van de Nationale ombudsman ook zo stellig wordt gesteld dat toeslagen niet meer worden gestopt zonder voorafgaand onderzoek sinds juli 2016? Weet u dat nog wel?

De heer **Blankestijn**:

Ja, omdat dat niet meer de praktijk was.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Dat was geen praktijk?

De heer **Blankestijn**:

In de jaren waarin we zeg maar wat meer ruimte kregen, wat meer rust kregen -- ook aan het fraudefront werd het een stuk rustiger in de loop der tijd -- hebben we echt de gelegenheid gekregen om te werken aan de hygiëne van de processen, om dingen ordentelijk neer te zetten, ook in werkinstructies et cetera. We hebben ook heel nadrukkelijk gezegd: dat betekent ook dat we ruimte krijgen om de dingen gewoon anders te gaan doen. Dat is ook gebeurd.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen**:

Heeft de dg of de staatssecretaris u nog gevraagd om meer informatie hierover?

De heer **Blankestijn**:

Nee, niet dat ik me kan herinneren.

Mevrouw **Kuiken**:

Die notitie was van 9 augustus 2017, dezelfde dag dat het rapport verscheen. Onze vraag is concreet: waarom staan daar niet de kritiek op het stopzetten van de toeslagen alsook de aanbevelingspunten van de memo van mevrouw Palmen in?

De heer **Blankestijn**:

Dit gaat gewoon om het antwoord dat wij hebben op de aanbevelingen: dit is wat wij ervan gemaakt hebben.

Mevrouw **Kuiken**:

Waarom staan deze twee elementen daar niet in, is mijn vraag.

De heer **Blankestijn**:

Die zijn gewogen en die vonden we niet ...

Mevrouw **Kuiken**:

Dus u heeft bewust ervoor gekozen om ze niet op te nemen in die notitie. Dat is een helder antwoord op een hele concrete vraag die is gesteld.

Ik heb ook nog een aantal concrete vragen voor u over opzet/grove schuld. In 2015 werd de werkinstructie gegeven over het vaststellen van opzet en grove schuld. Hoe was het beleid van Toeslagen vóór deze datum?

De heer **Blankestijn**:

Opzet/grove schuld. Dan moeten we even terug naar waar het zijn oorsprong vindt. Dat is een besluit van 1 juli 2009, de Staatscourant 2009. Daar is opzet of grove schuld voor het eerst opgeschreven. U heeft het over de notitie van 19 maart 2015, denk ik. Dat zijn de richtlijnen die door het Landelijk Incasso Centrum zijn gehanteerd. Die interne richtlijnen die opgesteld zijn, gaan over opzet of grove schuld. U moet in dit verband ook kijken naar het boetebesluit, het Besluit Bestuurlijke Boeten Toeslagen, dat ik dacht in 2013 of 2014 ... Ik moet u de precieze datum even schuldig blijven. Die gaan allemaal over opzet of grove schuld.

Mevrouw **Kuiken**:

Was er een verschil met ... U zegt: het bestond al sinds 2009. Op een gegeven moment werden in 2015 die werkinstructies of richtlijnen zoals u het noemde gegeven. Wat was het verschil daarin?

De heer **Blankestijn**:

Ik weet niet wat het verschil daarin was.

Mevrouw **Kuiken**:

Kent u de inhoud van de werkinstructies?

De heer **Blankestijn**:

Nee, dat is een instructie voor het Landelijk Incasso Centrum. Dat is een ander onderdeel. Er zijn wel mensen mee bezig geweest, ook vanuit Toeslagen, samen met het LIC, het Landelijk Incasso Centrum, om te kijken naar die instructie en die te beoordelen. Dus die instructie is door andere mensen beoordeeld en opgesteld.

Mevrouw **Kuiken**:

Is het verschil niet dat je in eerste instantie moet vaststellen, dus moet bewijzen dat iemand

opzettelijk heeft gehandeld, en dat dat later niet meer terugkomt in die werkinstructies van 2015?

De heer **Blankestijn**:

Ik kan u daar geen antwoord op geven.

Mevrouw **Kuiken**:

Hoe vaak werd opzet/grove schuld vastgesteld binnen Toeslagen?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb gelezen in het rapport van ik dacht de ADR -- het kan ook Donner zijn -- dat het over die hele periode gaat over in totaal 600 situaties.

Mevrouw **Kuiken**:

Hoe werd de rechtsbescherming van deze ouders gewaarborgd volgens u?

De heer **Blankestijn**:

Er is bezwaar en beroep mogelijk.

Mevrouw **Kuiken**:

Bezwaar en beroep bij?

De heer **Blankestijn**:

Bij de rechter. Er zijn ook een heel aantal zaken voor de rechter geweest, heb ik gelezen.

Mevrouw **Kuiken**:

Hadden ze nog andere mogelijkheden dan bezwaar en beroep bij de rechter?

De heer **Blankestijn**:

Nee, dit zijn de rechtsmiddelen.

Mevrouw **Kuiken**:

Dus ze konden niet bij de Belastingdienst terecht op een andere wijze? Dus opzet/grove schuld betekende automatisch dat je een rechtsgang moest volgen op het moment dat je het er niet mee eens was? Correct?

De heer **Blankestijn**:

Nee, je hebt bezwaar ...

Mevrouw **Kuiken**:

Nee, ik vraag u: is dat correct, ja of nee?

De heer **Blankestijn**:

Nee, volgens mij is dat niet correct.

Mevrouw **Kuiken**:

Wat is er dan nog wel mogelijk?

De heer **Blankestijn**:

Volgens mij moet je bezwaar indienen bij de instantie en ga je in beroep bij de rechtbank.

Mevrouw **Kuiken**:

Hoe kon je jezelf verdedigen als het ging over bezwaar?

De heer **Blankestijn**:

Ik moet even kijken. Dit is pas vanaf 2017 bij ons in een team gedaan, augustus 2017. In een bezwaar kun je gronden aangeven op grond waarvan je vindt dat dat besluit niet juist is.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar hoe wisten de ouders of ze opzet of grove schuld werd verweten? Hoe wisten ze dat?

De heer **Blankestijn**:

Daar kregen ze volgens mij een beschikking over.

Mevrouw **Kuiken**:

Stond dat in de tekst?

De heer **Blankestijn**:

Ik ken de tekst niet uit mijn hoofd. Ik heb die beschikkingen ook nooit gezien.

Mevrouw **Kuiken**:

Oké. In de richtlijn van maart 2015 staat: "Grove schuld omvat volgens de staatssecretaris mede grove onachtzaamheid. Daarbij kan gedacht worden aan laakbare slordigheid of ernstige nalatigheid." Op welke wijze is de staatssecretaris hierbij betrokken?

De heer **Blankestijn**:

Weet ik niet.

Mevrouw **Kuiken**:

We zien in de verslagen van het mt Toeslagen dat in april 2016 aan het mt werd voorgelegd dat tot dat moment het Landelijk Incasso Centrum vaststelt of iemand opzet of grove schuld werd verweten en dat zij dit wilden overdragen aan Toeslagen. Kunt u dit toelichten?

De heer **Blankestijn**:

Ja. Het Landelijk Incasso Centrum is een ketenpartner, zoals we dat noemen, van Toeslagen. Ze voeren een deel van ons proces uit. Zij zijn van de invordering. Dat doet Toeslagen niet in het eigen organisatieonderdeel; dat wordt uitgevoerd door het Landelijk Incasso Centrum, dat voor de hele Belastingdienst werkt. Dit proces was in eerste instantie belegd bij de invordering. Wij hebben vanuit Toeslagen aangegeven, zoals u ook net citeert uit ons mt-verslag, dat we dit proces naar het kantoor Toeslagen wilden halen, wat ook geëffectueerd is vanaf augustus 2017.

Mevrouw **Kuiken**:

Waarom wilde u dat?

De heer **Blankestijn**:

Omdat we dat in eigen huis wilden doen.

Mevrouw **Kuiken**:

En waarom?

De heer **Blankestijn**:

Dichterbij.

Mevrouw **Kuiken**:

Wat voor voordeel had dat?

De heer **Blankestijn**:

Dat we meer overzicht hadden over dat proces, anders dan dat je daarover gerapporteerd krijgt.

Mevrouw **Kuiken**:

Ja, maar je hebt vaak ook een inhoudelijke reden. Dat u van de processen bent, dat is helder. Maar ik wil vooral even een inhoudelijke reden: waarom doe je dat?

De heer **Blankestijn**:

Dat is de inhoudelijke reden die ik u aangeef.

Mevrouw **Kuiken**:

Nee, meer zicht hebben op iets is geen reden. Dat dient een doel.

De heer **Blankestijn**:

Dat was de reden.

Mevrouw **Kuiken**:

Het dient een ... Nou ja ... Ik hoop dat u begrijpt wat het verschil is tussen een doel en een middel om daar te komen. U bent een slimme, intelligente man, dus u snapt het verschil tussen doel en middel.

De heer **Blankestijn**:

Maar u vraagt aan mij wat mijn doel was. Als ik dan aangeef wat mijn doel is en u gaat dat een middel noemen, dan wordt het lastig, hè. Wij wilden heel graag dit proces dichterbij huis, zodat we er meer overzicht over hadden.

Mevrouw **Kuiken**:

En waarom wilde u meer overzicht?

De heer **Blankestijn**:

Dan is het ook dichterbij de primaire besluitvorming.

Mevrouw **Kuiken**:

We blijven in cirkels draaien, dus daarom mijn volgende vraag.

Ik heb nog even gekeken naar de beschikking. Er stond niet in de beschikking dat ouders grove schuld of opzet werd verweten. Maar de gevolgen waren wel heel groot, want ze konden geen betalingsregeling treffen, ze konden geen nieuwe toeslagen meer aanvragen, er konden jaren worden teruggevorderd. Hoe werd dan gewaarborgd dat dit niet te lichtvaardig werd opgelegd? U had daar zelf toezicht op. Dat heeft u net verteld, want u wilde het dicht bij huis halen.

De heer **Blankestijn**:

Als je naar de rapportage kijkt, dan zie je dat. Er zijn overigens maar 600 situaties van opzet of grove schuld over al die jaren waar we het over hebben. Dat is voor die 600 mensen heel ingrijpend; begrijp me niet verkeerd. In die zin is dit een hele kleine werkstroom waar ik, als we kijken naar de wijze waarop dit is uitgevoerd, u niet veel meer over kan vertellen dan ik nu doe.

Nog wel even, als ik mag, een klein stukje context. Opzet of grove schuld. Het is belangrijk gevonden, net als de boetes, in de tijd dat er veel sprake was van bewezen misbruik, dat iemand die echt misbruik had gemaakt van toeslagen, dus ze echt onterecht had aangevraagd en dat ook wist, gewoon een betalingsregeling kon krijgen. Dat is eigenlijk de reden geweest dat dat ontmoedigd moest worden. Daar hebben we nog met Weekers een wisseling over gehad.

Mevrouw **Kuiken**:

Dus het was een bewust besluit om opzet/grove schuld in dat opzicht aan te scherpen en dit bewust niet meer mogelijk te maken?

De heer **Blankestijn**:

Ja, want opzet/grove schuld is veel breder dan alleen voor toeslagen. Maar je ziet dan ...

Mevrouw **Kuiken**:

Maar dan toch even terug naar mijn vraag. Mensen konden niet weten dat ze opzet of grove schuld was aangerekend, want dat stond niet in de beslissing of de beschikking. Dus dat is één: hoe kunnen mensen dan weten dat dat ze ten laste wordt gelegd? Ten tweede heeft u nog niet goed toegelicht hoe gewaarborgd werd dat daar niet te lichtvaardig mee om werd gegaan. U heeft het over een groep van 600 mensen, maar ik zie ook 600 mensen die gigantisch in de problemen kwamen.

De heer **Blankestijn**:

Daar zijn we het over eens.

Mevrouw **Kuiken**:

Hoe werd dat dan gewaarborgd?

De heer **Blankestijn**:

Ik wil dat zeker niet bagatelliseren. Ik kan zeggen hoe dat ging in het proces toen we dat vanaf augustus 2017 in eigen huis hebben gehaald. Dat moet je waarborgen door daar in ieder geval goed naar te laten kijken. Dus je moet een check uitvoeren bij de mensen die ook dat primaire besluit daarover nemen. Ik heb niet paraat hoeveel er vanaf augustus 2017 door Belastingdienst/Toeslagen zijn uitgevaardigd. Dat weet ik niet.

Mevrouw **Kuiken**:

Ik weet wel dat we het in november al over 8.500 mensen hebben, die dit treft. Toen was het dicht bij huis, hè. U had het onder uw eigen toezicht getrokken, omdat u dat zo belangrijk

vond. Dus, wel omvangrijk. Het effect was groot en de gevolgen konden gigantisch zijn. U zegt zelf ook: ik moest het inregelen en ik heb het dicht bij huis gehaald. Heeft u dit ook expliciet besproken met de directeur-generaal of de staatssecretaris, en/of?

De heer **Blankestijn**:

Nee.

Mevrouw **Kuiken**:

Dat is compleet uw eigen zelfstandige ...

De heer **Blankestijn**:

Neenee, dit is besproken met de directeur die verantwoordelijk is voor het Landelijk Incasso Centrum. Die overdracht bedoelt u toch?

Mevrouw **Kuiken**:

Ja, maar vervolgens ook de inrichting van de werkinstructie, zoals die vanaf 2017 gold.

De heer **Blankestijn**:

Maar wij zijn doorgegaan met wat er al lag. We hebben geen nieuwe werkinstructies gemaakt. Als het gaat over dat boetebesluit en de wettelijke basis en zo: dat is tot 2015 allemaal niet veranderd, hè.

Mevrouw **Kuiken**:

Oké, helder. Dus u bent doorgegaan op die weg en gelijktijdig heeft u zich vanaf 2011 wel zorgen gemaakt over de gevolgen voor ouders van sommige beslissingen die er genomen werden vanuit de Belastingdienst. Dat schrijft u ook in uw beginverklaring.

De heer **Blankestijn**:

In de volle breedte, ja, maar niet ...

Mevrouw **Kuiken**:

In 2011 komt het nadrukkelijk aan de orde. In 2014 komt het nadrukkelijk aan de orde. Heeft u zich diezelfde vraag ook gesteld over de gevolgen van de opzet/grove schuld-werkwijze?

De heer **Blankestijn**:

Ja, absoluut.

Mevrouw **Kuiken**:

Op welke wijze heeft u dat gedaan?

De heer **Blankestijn**:

Door te zorgen dat dit goed geborgd is in de organisatie. Dit zijn dingen die door mensen van mij in de organisatie belegd worden en overgedragen worden. Het is dan voor mij van belang om daarbij mee te kijken en te vragen: hoe loopt dat? Hebben we het goed geborgd? Dat is iets wat ze in ieder geval zelf ook doen. Maar ik heb aan een hele grote organisatie leiding gegeven! Dus ik kijk niet mee bij alle processen of ...

Mevrouw **Kuiken**:

Dat u leiding gaf aan een grote organisatie, dat is me ook helder. En dat u dat goed wilde doen, is me ook helder, want niet voor niets heeft u een aantal zaken naar uzelf toe gehaald. Daarin nam u verantwoordelijkheid. Maar gelijktijdig weten we nu wel, na al die onderzoeken, ook van de huidige staatssecretaris Van Huffelen, dat 96% van de kwalificaties, ook als het gaat om opzet/grove schuld, onterecht zijn. Het merendeel van deze zaken is onder uw directeurschap vastgesteld. Hoe duidt u dit? Hoe kijkt u daarop terug?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb dat gelezen en ik vraag mij echt oprecht af of dat getoetst is aan dezelfde uitgangspunten. En dat weet ik niet. Kijk, hier zitten ook allemaal besluiten bij die in de afgelopen jaren door een rechter bekeken zijn. Die zijn ook bij de rechter geweest. Als we kijken naar de rechtspraak over opzet of grove schuld, dan is dat bijna in alle gevallen door de Belastingdienst gewonnen. Ik snap dat verschil dus niet.

Mevrouw **Kuiken**:

Nee, maar oké. Ik wil ...

Toch wil ik daarover afrondend een vraag stellen. U zegt: nou ja, ik weet niet of ik datzelfde oordeel deel, omdat we gewoon doorgedaan zijn op de werkinstructies. We zijn ook bevestigd door rechterlijke uitspraken. Gelijktijdig geeft u ook in uw position paper op herhaalde momenten aan: ik maak me wel zorgen over het effect van ons harde beleid. U geeft in 2011 en 2014 in een bepaalde mate aan wat u daaraan heeft willen doen, maar gelijktijdig zien we dat meest harde stuk als het gaat om de kinderopvangtoeslagen, namelijk opzet/grove schuld, niet terug. Waarom heeft u toen niet diezelfde zorg gevoeld of dezelfde verantwoordelijkheid gevoeld?

De heer **Blankestijn**:

Dat opzet/grove schuld-stuk speelde pas later, vanaf 2013. En dat is ook op heel nadrukkelijk verzoek in de wet gekomen, althans in het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst van Toeslagen. Daarin wordt aangegeven wanneer er sprake is van opzet of

grove schuld. Dat is gewoon een wet of beter, een besluit. Dat is getoetst en daar zit zorgvuldigheid omheen, ook van anderen. En ik weet dat dit een heel zwaar middel is. Dat weet ik. Dat betekent ook dat je hier heel zorgvuldig mee om moet gaan, maar de keuze om zo'n instrument in de wet te zetten is niet mijn keuze. Als het er dus om gaat of ik het zwaar vind, zeg ik: ja, ik vind het wel heel zwaar.

Mevrouw **Kuiken**:

Dan komen we bij het einde. Dan komt weer het woord "onmacht" terug. Ik wil u toch nog één keer vragen: zijn er nou niet momenten geweest vanaf 2011, in 2018 en eind 2018 ... Dat gaf u ook net aan, aan de voorzitter. Dan hebben we het over zeven jaar. Daarin is heel veel gebeurd en er zijn ook momenten geweest: de Raad van State, andere adviezen, de Nationale ombudsman en de betrokken ouders die u zelf hebt gesproken. Heftige besluiten die we zien terugkomen en die inmiddels ook doorsijpelden naar de media en naar Kamerdebatten. Er zijn moties ingediend. Ik wil u toch nog afrondend ... Als u nu terugkijkt, zijn er dan niet momenten waarvan u zelf denkt "joh, hier had ik toch nog wel anders of beter in kunnen grijppen"?

De heer **Blankestijn**:

Jazeker.

Mevrouw **Kuiken**:

En wat zijn dan die momenten?

De heer **Blankestijn**:

Dat is zeker het moment van 2015. Toen heb ik me ook neergelegd bij het feit dat het beleidsdepartement, na toch wel een heel aantal pogingen van onze kant en ook van mijn kant, niet besloten heeft om iets te doen aan de hardheid van de wetgeving, het onderdeel van de wetgeving dat ik bedoel. Dat zijn met name al die vereisten die in de Wet op de kinderopvang staan. Dat ik daarmee uiteindelijk eigenlijk opgehouden ben, kan ik wel verklaren, maar dat is nog geen reden. Er kwam een nieuwe wet. SZW zag met ons in: er zijn hele hoge terugvorderingen en daar moeten we wat aan doen. Daaraan heeft Toeslagen, ook in de jaren dat ik er nog was, maar zeker ook daarna, heel veel gedaan, bijvoorbeeld met gegevensuitwisseling op ... Dat onderwerp werd dus op een andere manier aangevlogen, maar niet fundamenteel. Dat vind ik wel ... Dat had ik anders ... Daar had ik mee door moeten gaan. Wij hebben geprobeerd ... Ik moet zeggen: ik heb geprobeerd om met mijn mensen die organisatie zo veel mogelijk goed op orde te krijgen. Daar is veel op aan te merken, omdat je -- dat heb ik ook beschreven -- in de omstandigheden waarin we

hebben gewerkt, ... Dat is lastig geweest. De Raad van State was alleen maar prima. Als de Raad van State ander beleid voert, gaan we dat ook uitvoeren. Dat hebben we ook gedaan.

Mevrouw **Kuiken**:

Maar ik wil het terugbrengen naar uzelf. U benoemt dat moment van 2015. U kreeg toen niet gelijk van het beleidsdepartement, maar daarna zat u er nog drie jaar. U geeft daarover zelf aan: ik had andere momenten moeten aangrijpen om daarop door te gaan.

De heer **Blankestijn**:

Zeker.

Mevrouw **Kuiken**:

Zijn er nog andere dingen of momenten, waarvan u zegt ...

De heer **Blankestijn**:

De reden dat we hier zitten, is ook de hardheid van die fraudeaanpak. Die is in de context van toen heel goed te verklaren, maar als je er nu op terugkijkt ... We zitten nu in een heel andere context. Gelukkig zitten we in een hele andere context. Dan zeg je: nou, het was allemaal wel heel hard, als je het allemaal op elkaar stapelt.

Mevrouw **Kuiken**:

Oké. Ik wil u danken en ik geef het woord terug aan de voorzitter.

De **voorzitter**:

Ik kijk naar mevrouw Leijten.

Mevrouw **Leijten**:

Ik ga even terug naar de context van 13 maart om acht uur 's avond, twee over halfnegen om precies te zijn. Op 13 maart 2017 ontvangt u de notitie van mevrouw Palmen. Wat was daarop uw reactie?

De heer **Blankestijn**:

Die notitie was volgens mij al ...

Mevrouw **Leijten**:

Uw reactie was: die behandelen wij morgen. En de volgende dag ...

De heer **Blankestijn**:

U wilt niet dat ik verder antwoord geef, of wel?

Mevrouw **Leijten**:

We hebben uw reactie: we gaan het morgen bespreken.

De heer **Blankestijn**:

Oké. Maar dan snap ik niet dat u het vraagt.

Mevrouw **Leijten**:

Dan hebben we het verslag van de volgende dag, de managementdag. U zit dan een hele dag bij Gasterij De Os en het Paard te Deil.

De heer **Blankestijn**:

Dit wordt uitgezonden, hè. U maakt nu reclame.

Mevrouw **Leijten**:

Dan maken we reclame voor een tent die nu mogelijk dicht is. Dat kan dus voor hen geen kwaad. Misschien is dat voor u toch anders.

Die hele dag vergadert u. Het komt niet echt terug dat u het bespreekt, het memo van Palmen.

De heer **Blankestijn**:

Nou, we hebben het er weken over gehad. We hebben het allemaal gelezen. Wat we gezegd hebben is: dit gaat mijn plaatsvervanger samen met een groepje verder bespreken.

Mevrouw **Leijten**:

Ja, maar er wordt niet besproken of u de notitie van mevrouw Palmen overneemt en of u het advies overneemt. En zij opent wel met de uitspraak van 8 maart van de Raad van State, namelijk dat die vernietigend geoordeeld heeft over de handelswijze van de Belastingdienst/Toeslagen.

De heer **Blankestijn**:

Nou, daar keken wij anders naar. Wij vonden ...

Mevrouw **Leijten**:

U was het niet eens met de notitie van mevrouw Palmen.

De heer **Blankestijn**:

Nee, dat zeg ik niet. Wij keken anders naar de vraag of het vernietigend was of niet.

Mevrouw **Leijten**:

Oké. Ik ga even terug. Heeft u het die dag besproken in het managementteam?

De heer **Blankestijn**:

Ja, we hebben het gewoon besproken in de zin van: wat staat erin? En we hebben gezegd wat we ermee gaan doen: dat gaan we in de groepen bespreken.

Mevrouw **Leijten**:

U heeft het besproken. Heeft u ook besproken dat de klacht gegrond was naar aanleiding van de Raad van State?

De heer **Blankestijn**:

Op die mt-dag?

Mevrouw **Leijten**:

Ja.

De heer **Blankestijn**:

Dat kan ik me niet herinneren.

Mevrouw **Leijten**:

Dat kunt u zich niet herinneren. Heeft u besproken hoe het mogelijk was om de toeslag voor 300 burgers stop te zetten zonder juiste rechtsgrond?

De heer **Blankestijn**:

Nee, we hebben daar niet over gesproken.

Mevrouw **Leijten**:

Heeft u besproken hoe het mogelijk was dat er geen acht geslagen was op de rechtsbescherming van die 300 burgers?

De heer **Blankestijn**:

Wij hebben dat memo verder niet inhoudelijk besproken.

Mevrouw **Leijten**:

Weet u, ik kan verdergaan met de opsomming, waar iedereen gisteren kennis van heeft genomen. Wij kennen deze memo al een tijd, maar waar ik nu vooral benieuwd naar ben, is hoe u dit soort stukken archiveert, stukken die u bespreekt op een managementdag, waar die dan ook plaatsvindt.

De heer **Blankestijn**:

Archiveren, dat doet ons secretariaat. Dat wordt gearchiveerd in een archief waarin onze mt-verslagen staan en de verslagen van onze mt-dagen.

Mevrouw **Leijten**:

Kunt u verklaren waarom dit stuk niet naar boven is gekomen bij de WOB-stukken of bij andere ...? Dit lijkt weg te zijn, terwijl u daar kennis van had en uw hele managementteam er kennis van had. Kunt u dat verklaren?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb er wel een verklaring voor: er is slecht gezocht.

Mevrouw **Leijten**:

Er is slecht gezocht.

De heer **Blankestijn**:

Ja, en het is niet gevraagd aan de mensen die erbij waren.

Mevrouw **Leijten**:

Oké. Nou, dat is heel wat. Dat zullen wij ...

De heer **Blankestijn**:

Dit is een verslag dat gewoon in de mt-verslagen zit.

Mevrouw **Leijten**:

Dit hoort gewoon in het archief van de managementstukken te zitten.

De heer **Blankestijn**:

Mt-verslagen en ook verslagen van mt-dagen horen in een archief te zitten, ja.

Mevrouw **Leijten**:

Dus de huidige directeur Toeslagen heeft niet gezocht ...

De heer **Blankestijn**:

Dat weet ik niet. Er is ons, mij, in ieder geval niet naar gevraagd.

Mevrouw **Leijten**:

Er is u ook niks gevraagd. Dat wilde ik ook nog vragen. Is u nog gevraagd naar mogelijk memo's? Nadat u bent weggegaan bij Belastingdienst/Toeslagen, bent u naar een ander

onderdeel van de Belastingdienst gedaan. U heeft het hele proces van deze situatie, wat de toeslagenaffaire is gaan heten, gezien. Is u toen nog iets gevraagd? Wat was uw reconstructie? En hoe kijkt u daarop terug?

De heer **Blankestijn**:

Ik vind het fijn dat u dat vraagt. Dat is niet gebeurd.

Mevrouw **Leijten**:

Dat is niet gebeurd.

De heer **Blankestijn**:

Dat is niet gebeurd.

Mevrouw **Leijten**:

U zei ook in uw inleiding dat u blij was dat u voor het eerst kon verklaren. Dat duurt al eventjes en dat is mooi!

Ik wil even met u terugkomen op opzet/grove schuld. Dat het maar 600 keer is opgelegd: ik vind het eigenlijk onverklaarbaar dat u dat zegt. We weten dat het in november 2019 is stilgezet voor, toen, 8.500 mensen en dat ze nog steeds aan het uitzoeken zijn hoeveel mensen het ooit hebben toegekend gekregen.

De heer **Blankestijn**:

Ik heb het over de CAF-zaken. Daar zal het verschil zitten.

Mevrouw **Leijten**:

Ja ... O, o! Dus de OGS-richtlijn en de werkwijze die er was ... Zag die nou toe op de CAF of gewoon op Toeslagen?

De heer **Blankestijn**:

Toeslagen.

Mevrouw **Leijten**:

Oké. Ik heb hier die werkinstructie van 1 augustus 2017 voor me. Vindt u dat er sprake is van opzet/grove schuld als er sprake is van een verschil van €10.000 tussen het te verkrijgen kinderopvangbedrag en het inkomen dat mensen hebben?

De heer **Blankestijn**:

Ik snap dat u mij vraagt wat ik ervan vind, maar dat maakt niet uit voor hoe die is.

Mevrouw **Leijten**:

Dit zijn openbare stukken, die opgevraagd zijn door de Kamer. Er staan eigenlijk allerlei normen in die automatisch voor mensen gelden, zonder dat je naar de persoonlijke situatie kijkt. En dat is toch niet opzet/grove schuld en iemand in zijn handelswijze verwijten dat-ie opzettelijk de wet overtreedt? Hoe kan zo'n werkwijze ontstaan?

De heer **Blankestijn**:

Deze werkwijze is afgestemd op de eerdere besluiten die er zijn en zo ook ...

Mevrouw **Leijten**:

En in die eerdere besluiten staat: je zult toch altijd moeten stellen. Je moet dus zorgen dat het bij de rechter houdbaar is.

De heer **Blankestijn**:

Ja. Dat is ook gebeurd, hè. Het is ook bij de rechter besproken. De rechter heeft het gewogen.

Mevrouw **Leijten**:

Er zijn heel veel mensen nooit bij de rechter geweest over opzet/grove schuld. Weet u hoe dat komt? Dan krijgen ze een beschikking en dan staat er: "Beste mevrouw Leijten, u heeft met opzet niet naar de wet gehandeld. U moet €35.000 terugbetalen." Nou, mevrouw Leijten slaat daar van achterover en die gaat in beroep en bezwaar tegen die €35.000. En die heeft geen flauw idee dat ze in beroep moet gaan tegen die kwalificatie dat ze opzettelijk de wet heeft overtreden. Waarom zijn mensen er niet op gewezen dat ze daartegen in beroep en bezwaar konden gaan?

De heer **Blankestijn**:

Ik weet niet waarom. Dat durf ik u niet te zeggen.

Mevrouw **Leijten**:

U zei net: het is een van de zwaarste sancties die je kan opleggen.

De heer **Blankestijn**:

Jaja, maar er is ook een rechtsgang voor. Ik weet dus niet hoe dat ...

Mevrouw **Leijten**:

Nee, die rechtsgang wordt mensen geblokkeerd als ze niet gewezen worden op hun rechten.

Dit waren aangemaakte brieven. Maar uw handtekening stond er wel onder op een soort van stickertje. Of hoe heet dat? Stempel!

De heer **Blankestijn**:

Ja, dat snap ik. Ik ga dat niet zelf ondertekenen.

Mevrouw **Leijten**:

Nee, dat zijn automatische processen, toch. Het komt uit de computer rollen.

De heer **Blankestijn**:

Ja. Dat gebeurt in de organisatie of in dit geval zelfs bij een ander onderdeel.

Mevrouw **Leijten**:

Maar dan is het toch ook wel handig om in automatische en massale processen bepaalde normen te hebben, waarover je kan zeggen: hup, we spugen het uit. We sturen mensen een brief, een automatische brief, die niet eens meer is gezien. Die komen uit de computer rollen, gaan een enveloppe in en liggen bij mensen op de mat. Als er dan iets gebeurt en als mensen het er niet mee eens zijn, dan piepen ze wel en dan zien we ze terug in beroep, bezwaar, klachten. Dat was toch eigenlijk het idee.

De heer **Blankestijn**:

Nou, ik kan me niet voorstellen dat dat het idee is.

Mevrouw **Leijten**:

Dat is wel hoe het ging.

De heer **Blankestijn**:

Nou, ik kan me niet voorstellen dat dat .. Dat is nooit het idee bij zo'n besluit.

Mevrouw **Leijten**:

Maar als mensen opzet/grove schuld werd verweten, gingen ze bellen met de Belastingtelefoon. Dan was er ook een werkwijze, namelijk: deze mensen worden verdacht van fraude, afpoeieren.

De heer **Blankestijn**:

Dat is mij echt niet bekend. Ik heb dat gelezen, hoor, maar dat is mij echt niet bekend.

Mevrouw **Leijten**:

Neenee. Dat komt uit verklaringen van mensen die bij de Belastingtelefoon werkten. Dat

komt uit verklaringen van mensen die bij de balie werkten en van mensen die het hebben meegemaakt.

Dus je stuurt mensen een automatisch aangemaakte brief op basis van een computersysteem en er is geen individuele beoordeling. U maakt opzettelijk misbruik van de wet. Mensen weten niet dat ze daartegen in bezwaar kunnen gaan, maar als ze bellen met de Belastingdienst -- wat is hier precies aan de hand? Wat heb ik fout gedaan? -- dan moet de medewerker vooral niet meewerken, want meneer of mevrouw wordt verdacht van fraude. Maak ze maar niet wijzer dan ze zijn. Vindt u dat een correcte werkwijze als het gaat over de rechtsbescherming van mensen?

De heer **Blankestijn**:

Nee!

Mevrouw **Leijten**:

Nee, maar dit gebeurde bij Toeslagen. Dit zijn dingen waardoor andere mensen bij de Belastingdienst zeggen: hoe is dit mogelijk?

Goed. U heeft er geen verklaring voor en u zit hier al heel lang. Er is geen verklaring waarom Palmen niet gevonden is. Ze hebben slecht gezocht. Nou komt straks uw opvolger hier en dat zullen we haar dus zeker vragen.

De heer **Blankestijn**:

Ik geef hem wijd aan Agaath.

Mevrouw **Leijten**:

U heeft geen verklaring voor hoe dat met opzet/grove schuld is gegaan. "Dat waren er maar 600." Maar we weten dat dat er veel meer zijn geweest.

Ik wil dan nu terugkomen op uw verklaring dat u het zo betreurt dat mensen slachtoffer zijn geworden van een wet die van Sociale Zaken is. Maar dat is toch een beetje hypocriet, omdat dat opleggen van opzet/grove schuld de eigen werkwijze was van Belastingdienst/Toeslagen. We hebben 'm hier. Wanneer u erop gewezen wordt door de Raad van State en een senior juridisch medewerker dat u grof de rechtsbeginselen van mensen schendt en dat dat ook geldt voor meerdere mensen die zo'n stopzetting hebben gehad, dan vindt u dat een mening. Dat legt u naast zich neer.

De heer **Blankestijn**:

Nee.

Mevrouw **Leijten**:

En op het moment dat wij hier praten over waarom dat beleid zo was, dan was dat allemaal de schuld van die uitspraak over De Appelbloesem en de Wet op de kinderopvang. Daar wil ik de laatste vragen over stellen.

Wat is precies het artikel in de Wet op de kinderopvang waar mensen het slachtoffer van worden als het gaat over die alles-of-nietsbenadering?

De heer **Blankestijn**:

Die ken ik niet uit mijn hoofd.

Mevrouw **Leijten**:

Die kent u niet uit uw hoofd.

De heer **Blankestijn**:

Nee.

Mevrouw **Leijten**:

Nou, dat is het wetsartikel 1.7. Dat gaat erover dat mensen moeten aantonen dat zij de kosten voor de kinderopvang gemaakt hebben. Daar hebben we het dan de hele tijd over. De eigen bijdrage niet betaald, dan alles terugbetalen. Dat is heel hardvochtig. U kunt ergens nog zeggen: dat was in beleid neergelegd en Sociale Zaken wilde niet verder bewegen. Daar gaan we morgen over spreken met ambtenaren van Sociale Zaken. Maar dat gaat over het voldoen van de kosten. U zei in het begin dat het ontbreken van een handtekening het recht op kinderopvangtoeslag zou ontnemen, maar dat volgt niet uit die uitspraak! En dat volgt ook niet uit die uitspraak over De Appelbloesem. Dát is de interpretatie van Belastingdienst/Toeslagen geweest.

De heer **Blankestijn**:

Ik heb ook gezegd dat er andere vereisten zijn waar je aan moet voldoen. Als ik kijk naar de rechtspraak daarover, dan zijn er meerdere keren andere vereisten aan de orde geweest.

Mevrouw **Leijten**:

Werd er dan ook door de Raad van State gezegd dat mensen, als ze dat hadden gedaan, de kwalificatie opzet/grove schuld mochten krijgen?

De heer **Blankestijn**:

Nou, dat zegt de Raad van State niet. Daar gaat volgens mij een andere rechter over.

Mevrouw **Leijten**:

Op het moment dat mensen opzet/grove schuld kregen of in een CAF-onderzoek betrokken waren, had de Raad van State dan ook uitgesproken dat ze op een zwarte lijst, de Fraude Signalering Voorziening, mochten komen?

De heer **Blankestijn**:

U vraagt nu iets waarvan u het antwoord zelf al weet.

Mevrouw **Leijten**:

Ik wil het graag van u horen.

De heer **Blankestijn**:

Nee, maar ik dacht ... Is dat een serieuze vraag?

Mevrouw **Leijten**:

Dat is een serieuze vraag.

De heer **Blankestijn**:

Oké. De Raad van State zegt dat niet. Dat is het antwoord.

Mevrouw **Leijten**:

Nee. Dat staat wel in de werkwijze! Op het moment dat opzet/grove schuld gesteld wordt -- en we weten ook dat dat over CAF gaat -- dan moeten die mensen op die zwarte lijst, op FSV, geplaatst worden. Dat zijn uw werkinstructies. Dat zijn werkinstructies die onder uw leiding zijn gemaakt. En dan durft u hier tegen ons te zeggen dat u het betreurt dat Sociale Zaken een fout in wet heeft gemaakt. Wat heeft u gedaan om de gevolgen van die fout in de wet te herstellen en om zo zacht mogelijk met mensen om te gaan?

De heer **Blankestijn**:

Ik heb u gezegd dat ... Ik snap wat u zegt over mijn kritiek op hoe Sociale Zaken met die wetgeving omging. Maar dat is niet het enige waarover ik zeg dat ik iets fout heb gedaan, dat wij iets fout hebben gedaan. Laat ik dat helder maken.

Mevrouw **Leijten**:

U wist op het moment dat CAF werd ingesteld ... U heeft dat verklaard aan mijn collega Kuiken. Op het moment dat dat Combiteam Aanpak Facilitators werd ingesteld, wist u dat er

goeden onder de kwaden zouden lijden. En dat 80/20 was eigenlijk een beetje uit de lucht gegrepen. Dat heeft u vandaag verklaard. Dat heeft de heer Veld vanochtend verklaard. Dat heeft de heer Blokpoel maandag verklaard. Dus u wist op dat moment: ons beleid gaat tot ontzettend harde situaties leiden. Dat was beleid van Belastingdienst/Toeslagen en niet van Sociale Zaken.

De heer **Blankestijn**:

Nee, dat is duidelijk. Dat is de Belastingdienst en ook ...

Mevrouw **Leijten**:

Dat is duidelijk. Dat dacht ik ook. Voorzitter, ik heb geen vragen meer.

De heer **Blankestijn**:

Nou, oké.

De **voorzitter**:

Volgens mij zijn we zo'n beetje aan het einde van dit verhoor gekomen. We hebben u heel veel vragen gesteld. Zijn er nog dingen die onbesproken zijn?

De heer **Blankestijn**:

Die zijn er zeker.

De **voorzitter**:

Hebt u behoefte om nog iets naar voren te brengen?

De heer **Blankestijn**:

Nee, wat mij betreft niet. Maar we hebben het over een heleboel dingen niet gehad of die onvoldoende geraakt, denk ik. Ik wil misschien toch nog even reageren op wat mevrouw Leijten zei. Ik bestrijd dat wij de Raad van State terzijde hebben geschoven. Dat heb ik, dacht ik, ook al tegen u en mevrouw Van Kooten gezegd. Die interpretatie, 8 maart, zou ik nog maar eens goed nalezen, want wij hebben dat echt niet gedaan.

De **voorzitter**:

Kijk, wat ik wel een beetje het probleem vind ... Ik denk dat uw openingsstatement oprecht was. Zo heb ik dat ervaren, maar tegelijkertijd ... Ergens heb ik het idee dat u als een piloot in een vliegtuig hebt gezeten en wel op de metertjes hebt gekeken maar niet uit het raam. U bent ook niet een rondje gaan maken door het vliegtuig om te kijken hoe het met de mensen was. Snapt u wat ik bedoel? En dan niet alleen u, want dat was op dat moment eigenlijk een

beetje de managementstijl binnen de hele Belastingdienst. Kunt u zich voorstellen dat dat gevoel zich bij mij ...

De heer **Blankestijn**:

U zegt dat dat uw gevoel is en daar laat ik het ook zeker bij.

De **voorzitter**:

Ik zeg het juist om u de gelegenheid te bieden om dat te weerspreken.

De heer **Blankestijn**:

Nou, weet u: zo heb ik het niet beleefd. Ik heb het wel beleefd, vooral in die beginjaren, als een hele hectische lastige periode om een organisatie op orde te krijgen. Daar heb je echt jaren voor nodig. Er kwam een nieuw automatiseringssysteem met een enorme impact. De organisatie was echt onvolwassen en moest ingericht worden op de nieuwe structuur. Tegelijkertijd moesten we heel veel gaan doen aan fraudeaanpak. Er was een enorme druk om dat te doen. Dat hebben we zo goed mogelijk geprobeerd, met vallen en opstaan, en daar zit ook veel vallen bij. Dat hebben we vanmiddag ook besproken. Wat ik gedaan heb, wat wij gedaan hebben, binnen Toeslagen, is proberen het zo goed mogelijk te doen. Ook voor de burgers, voor de mensen waar we het over hebben en waar we het voor doen! Dat zit heel erg in de genen van de mensen die bij Toeslagen werken.

De **voorzitter**:

Ik wil niet flauw zijn, maar we hebben het gehad over de samenstelling van de dossiers naar de rechtbank toe. We hebben het gehad over de behandeling van de bezwaren, die soms ook als informatieverzoek werden afgedaan. We hebben het gehad over de zwarte lijsten. Die heten misschien anders, maar als je zo'n o/gs-aantekening had, dan kon je bellen wat je wilde, maar je kreeg nooit wat te horen. Ik heb daardoor toch het beeld dat het management daarover zegt: dat hebben we allemaal niet geweten; dat is aan ons voorbijgegaan.

De heer **Blankestijn**:

Nou ja, ... Dat vind ik niet terecht. U heeft dat beeld ...

De **voorzitter**:

Ik heb dat uit uw verhoor vandaag hier naar voren gekregen.

De heer **Blankestijn**:

Dat vind ik jammer, maar ...

De **voorzitter**:

Het zijn toch dingen waarvan u niet wist.

De heer **Blankestijn**:

Ja, dat klopt. Maar dat is dan wel in mijn rol daar en in welke rol dan ook als directeur. Er gebeurt veel in je organisatie en bij sommige dingen ben je betrokken en bij andere dingen niet. Dat neemt niet weg dat je er altijd verantwoordelijk voor bent. Daar ben ik ook mee begonnen en zo voel ik dat zelf ook. Ik voel me heel sterk verantwoordelijk voor wat er gebeurd is, goed en niet goed. Ik ga nooit iemand iets verwijten in mijn organisatie. U noemt nu een opeenstapeling van zaken. En ja, daar zitten ernstige dingen tussen en dingen die gewoon een ongeluk zijn. Als iemand bij een rechtszaak komt en die geeft één of twee dingen niet, maar die heeft wel naar eer en geweten zo'n dossier samengesteld, dan ... Snapt u? Dat vind ik wat anders dan ... Je kunt die dingen allemaal op een rij zetten en denken: jeetje nog aan toe, dat is toch wel allemaal heel erg.

De **voorzitter**:

Nee. Maar goed, wij zitten hier ook om wat lessen mee te nemen naar de toekomst toe over hoe dit soort organisaties werken en wat voor invloeden er daarop zijn. Vandaar dat ik ...

De heer **Blankestijn**:

Mag ik daar nog iets over zeggen?

De **voorzitter**:

Ja, maar laat dat dan een afsluiting zijn van dit verhoor.

De heer **Blankestijn**:

Als je kijkt naar het proces dat Toeslagen uitvoert, als je kijkt naar de kaders waarbinnen dat moet -- de tijd waarbinnen het moet en alle eisen die er zijn, ook van toezichthouders -- en als je kijkt naar de omvang van de populatie, dan past dat helemaal niet bij elkaar. En ik ...

De **voorzitter**:

Wat past niet bij mekaar?

De heer **Blankestijn**:

Het is een fabriek, het is een fabrieksproces. Zo was het al opgezet voordat ik er kwam en dat kan ook haast niet anders als je kijkt naar ... Er wordt natuurlijk ook wel aan mij gevraagd: Gerard, hoe kijk je nou naar het onderwerp "maatwerk"? Dan zeg ik: "joh, maatwerk".

De **voorzitter**:

Het was een fabrieksproces van eenheidsworst.

De heer **Blankestijn**:

8 miljoen betalingen per maand! Honderdduizenden mutaties daarop. 43 variabelen die van invloed kunnen zijn op een toeslag. En die mensen moeten wel elke maand hun geld krijgen. Als u aan mij vraagt hoe je Toeslagen vorm zou moeten geven, dan zeg ik: of die populatie moet veel kleiner of je moet de wet erop aanpassen, want om maatwerk te leveren in de uitvoering moet je ruimte hebben. Daar moet je ruimte voor krijgen. Daar moet je een hardheidsclausule bij doen. Dan heb je een heel ander proces en dan moet je ook andere medewerkers daarvoor hebben en een andere opbouw. Dus ...

De **voorzitter**:

Ik snap dat dat uw focus is, maar onze focus is het snijverlies dat is ontstaan in dat enorme eenheidsworstproces. Ik stel voor dat we het hierbij laten. Ik hoop dat u met die laatste opmerkingen nog een beetje hebt kunnen zeggen wat u wilde zeggen.

Ik dank u voor het verhoor en ik wil de bode vragen om meneer Blankestijn de zaal uit te geleiden.

De heer **Blankestijn**:

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Het is een dag met een kleine uitloop. Ik stel voor dat wij om 18.15 uur voortgaan met het verhoor van mevrouw Cleyndert. Daarom sluit ik nu deze vergadering.

Sluiting 17.34 uur.